

Ujuni

Uṭup ujuni

Ulibra uteek wi Uṭup wi Naṣibaṭi katim ki wa kawo « Ujuni » ṭiki uji uṭiiniyaan ujuni wi umundu, na iko bti inwoon abot aṭiiniyaan pntaali pi Itrayel panwoon pi Naṣibaṭi. Kafah 1 te 11: Hum di ṅaan akdoon kadoo kame umundu wi ṅwoon wi? In awoon ṅaan? We uwoon ulempul këme we ukaan kë abi ṭi umundu? We ukaan kë baṅaan baji baban ṭuṅ kawo ṭi pṅom na bkujar na ugut? We uhinanun kapënan uko mënt? Iko mënt yi yi kafah kateek ki ulibra ujuni wi kakdoon na pteem. ṅiint na ṅaaṭ jibi baṭakadiiri (1-2); pgar pi bagaruṅ na Naṣibaṭi (3); Kayin na Abel (4) Nowe ṭi wal wi uṣubal uweek (6-9); Katoh kaweeek ki ṅṣoobra ki Babel (11). Iko impiitun ṭi, ṅaan aanhil kaṭup bnuura wal wi iṭepun na manjoonan jibi baṅaan bajën bajaan bado hënkun. Ifah 12 te 50 ikakalëṣ jibi Naṣibaṭi aktijun umundu mbuur wi aduun bantohi bateek biki Itrayel bado kalempara : Abraham (12.1–25.18), anwoon ṅaan anfiyaaruṅ bnuura abot aji ṭaṣ Naṣibaṭi awo i baṅaan bado katen ṭi a. Itaak awoon abukul. Ababul Yakob (25.19–36.43) i i babiin aṭu katim ki Itrayel. Yotef (37.1–50.26) anwoon alon ṭi babak Yakob, abiin ado kë Yakob na babakul bandukiiṅ na babak baka bti kë baya afëṭ du Ejiptu. Ulibra ujuni uwo duna pjukan ṭi uko wi Naṣibaṭi adoluṅ. Ujunna aṭup kë Naṣibaṭi apaṣun umundu, kë uko mënt ukdiiman mndëm mi wa, kë umundu bti uṣë wo ṭi iṅen yi Naṣibaṭi, ul akṣihun

wa. Ulibra ubaana ti kahoŋ ki Naşibaŋi ahoŋuŋ aji ado katen pntaali pi nul. Du ujuni te uba ulibra wi, Naşibaŋi awoon i baktiiniyaanun: Ado ke baŋaan bame a, aji wayeş, aji toŋ kabot kaŋenk pntaali pi nul, aji boman iko bti yi pntaali pi nul. Ke aşe ji ŋal baŋaan bafiyaara bakuŋ bafiyaar kahoŋ ki ahoŋuŋ, bado kaŋaş uko wi aŋuun pdo na bgah bi nul. Ulibra wi ujej idolade yi unjon yi Itrayel kadolna baŋaan bayikren bnuura hum di pntaali menŋ pabiin awo ti pfiyaar, jibi padoluŋ ke pfiyaar menŋ paliint abot ajoonan.

Upaşa umundu

¹ Du ujuni Naşibaŋi apaş baŋi na mboş.

² Ke mboş manşe wo mnjinŋ ke nin ukoolan uunwo ti ma, bdem bawun bnjiir, ke uyook umpennun du Naşibaŋi uşe fuuŋ ti meel duuŋ.

³ Naşibaŋi aji wal menŋ: « Bjeehi bawoon » ke bjeehi bawoo. ⁴ Naşibaŋi awin ke bjeehi banuuraa, aşe paŋeş bjeehi na bdem. ⁵ Naşibaŋi adu bjeehi aji « unuur » adu bdem « utejan. » Utaakal uwoo, nfa ke mankuŋ awo : unuur menŋ uwoon uteek.

⁶ Ke Naşibaŋi aşe ji : « Uko ulon unnaamun ji kanjan uwoon ti ptoof pi meel, upaŋeşaan ma » ke uwo haŋ. ⁷ Naşibaŋi ado uko menŋ ke upaŋeş meel, ke mlon manwo ti uŋeek ke mnlon manwo du bko duuŋ. ⁸ Naşibaŋi adu uko menŋ aji « baŋi. » Utaakal uwoo, nfa ke mankuŋ awo : unuur menŋ uwoon utebanten.

⁹ Ke Naşibaŋi aşe ji : « Meel manwoon ti baŋi uŋeek manŋonkanderen ti dko dlolan, pkay pakuŋ papen pawinana » ke uwo haŋ. ¹⁰ Naşibaŋi adu dko dkay

aji « mboş » ašë du dko di meel « bdëk. » Naşibaţi awin kë uko mënţ unuura. ¹¹ Naşibaţi aji : « Mboş mambukan ujaagal, ugoŋ bti na mnko bti. Uko undoli uko wi ukdoon kabuk udo kawo na uhiib këme mbuk » kë uwo haŋ. ¹² Mboş kë mambuk ujaagal, ugoŋ bti na mnko bti. Ujaagal unwoon, uji uwo na kanaamare ki wa, bgof banwoon baji bawo na kanaamare ki ba, bko bandoon kawo na kanaamare ki ba ; uko undoli uji uwo na mbuk këme uhiib. Naşibaţi awin kë uko mënţ unuura. ¹³ Utaakal uwoo, nfa kë mankuţ awo : unuur mënţ uwoon uwajantën.

¹⁴ Naşibaţi kë ašë ji : « Iko ilon inkdoon kajeehan iwoon du baţi duuţ ipaţëşaan unuur na utejan! Idoon kadiiman wal wi nŋfettu, nnuur, na nşubal ; ¹⁵ iwoon du baţi duuţ ido kajeehan mboş! » kë uwo haŋ. ¹⁶ Naşibaţi ado iko itëb iweek injaan ijeehan, uweek uji upën kaşih na nfa te utaakal, umpoţi kapën kaşih na utejan. Ado kak njah. ¹⁷ Naşibaţi aţu ya du baţi duuţ ido kajeehan mboş, ¹⁸ ido kaşih pnak na utejan, ipaţëşaan bjeehi na bdëm. Naşibaţi awin kë uko mënţ uwo unuura. ¹⁹ Utaakal uwoo, nfa kë mankuţ awo : unuur mënţ uwoon ubaakanţën.

²⁰ Kë Naşibaţi ašë ji : « Meel mantum nko, nkat nŋabot nŋado kayiţ du baţi, ŋi mboş duuţ! » ²¹ Naşibaţi apaş nko nweek nŋyibanaan nŋi bdëk na nko nŋanwoon ŋi meel bti kë nŋatum maakan, akak apaş nkat bti. Naşibaţi awin kë uko mënţ uwo unuura. ²² Naşibaţi awul nŋa bnura aji : « An nko nŋi meel, kabuk kajoobëţ na an, nabuk maakan natuman meel mi idëk. Kë an nkat, nabukan natuman mboş! »

²³ Utaakal uwoo, nfa kë mankuṭ awo : unuur mēntṭ uwoonṭ uñeenantṭen.

²⁴ Naṣibaṭi aji : « Mboṣ manwulan ṅko bti : Nṅtaam ṅi katoḥ, ṅko ṅmpoṭi na ṅko ṅi uṭeeḥ bti » kë uwo haṅ. ²⁵ Naṣibaṭi ado ṅko ṅi uṭeeḥ bti, ṅntaam ṅi katoḥ bti na ṅko ṅmpoṭi bti. Naṣibaṭi awin kë uko mēntṭ unuura.

²⁶ Naṣibaṭi aji : « Nawulan ṅdo ñaaṅ anaamun, awo ji un, aṣih ṅṭëb ṅi bdëk, ṅkat ṅi baṭi, ṅntaam ṅi katoḥ, na ṅko bti ṅanjaanṭ ṅapula ṭi mboṣ. »

²⁷ Naṣibaṭi apaṣ bañaanṭ kë banaam na a :

bapaṣana anaam na Naṣibaṭi,
apaṣ baka kë bawo ñiintṭ na ñaaṭ.

²⁸ Naṣibaṭi awul baka bnuura aji : « Kabuk kajoobëṭ na an, nabukan maakan, natuman mboṣ nabot naṣih ma. Naṣihan ṅṭëb ṅi bdëk, ṅkat ṅi baṭi na ṅko bti ṅanwoonṭ ṭi mboṣ. » ²⁹ Naṣibaṭi aji : « Natenan, dwulan ujaagal unwoonṭ na mbuk na uko wi ugof na mnko bti manjaanṭ mambuk nado kade. ³⁰ Dwul kak iko mēntṭ ṅko bti ṅanwoonṭ na uhefēntṭ: ṅnko bti ṅanwoonṭ ṭi mboṣ, ṅkat bti ṅi baṭi na ṅko bti ṅankmpuliinṭ ṭi mboṣ. Dwul ya ṅa ṅado kade » kë uwo haṅ. ³¹ Naṣibaṭi aten uko bti wi adolonṭ aṣë win kë uwo unuura. Utaakal uwoo, nfa kë mankuṭ awo : unuur mēntṭ uwoonṭ upaajanṭen.

2

¹ Hēnk di di Naṣibaṭi abaanṭ ppaṣ baṭi na mboṣ na iko bti inwoonṭ da. ² Unuur uṭēnk paaj na ulonṭ uṭēnk kë Naṣibaṭi aba ulempul. Anoorfēn unuur mēntṭ wi adolonṭ ulempul bti aba. ³ Naṣibaṭi adēman unuur uṭēnk paaj na ulonṭ akuṭ ado wa kë uyimani, ṭiki anoorfēn unuur mēntṭ wi abaanṭ ppaṣ iko bti.

Naşibaţi aţak ñiinţ na ñaaţ

⁴ Kë hënk di di *Yawe Nawat Kabuka apaşun baţi na mboş. Ʀi wal wi Naşibaţi Nawat Kabuka apaşun mboş na baţi, ⁵ nin ugoŋ na ujaagal uloŋ uundobi may may Ʀi mboş, Ʀiki Naşibaţi Ajugun aandobi do uşubal kë uşub Ʀi ma, kë nin ñaaŋ aankak awo, ankjaari ma. ⁶ Kë meel manşë ji mampëna Ʀi ukumpëş uloŋ katulan mboş bti. ⁷ Wi wi Naşibaţi Ajugun aţakuŋ ñaaŋ na ufuuş wi mboş, afuuţ Ʀi iyiş yi nul uhefënt wi ubida, kë akak ñaaŋ ankhefëntuŋ.

⁸ Naşibaţi Nawat Kabuka atepi uwoorta du umban wi umayar unuur Ʀi uţaak wi Eden aşë Ʀu da ñaaŋ i aţakuŋ. ⁹ Naşibaţi Nawat Kabuka anaţan Ʀi mboş mnko bti manuuriin bten abot alil. Akak anaţan Ʀi uwoorta bko bi ubida na bko bmeeni bnuura na buţaan.

¹⁰ Bdëk bloŋ bapëna Eden abi atulan uwoorta, aşë paşşëraan da, ado itant ibaakër. ¹¹ Kateek katim ki ka kawo Pişon : kafooy uţaak wi Hawila bti, unwoon na wuuru, ¹² wuuru mënt uwo ujint piş. Uţaak mënt uwo kak na bko bloŋ banjaan babomanaan mnkulan bi bajaan bado bdeliyum, na mnlaak mpoţi mnloŋ mannuuriin maakan aji manuur abot atam preeş ji wuuru, mi bajaan bado koralin. ¹³ Katëbantën katim ki ka kawo Gihon : Kafooy uţaak wi Kuş bti. ¹⁴ Kawajantën katim ki ka kawo Tigrë: Kawo du umayar unuur wi uţaak wi Aşuur. Kabaakantën katim ki ka kawo Êfrat.

¹⁵ Naşibaţi Nawat Kabuka aţu ñaaŋ Ʀi uwoorta wi Eden ado kajaar wa abot ado kayeŋ wa. ¹⁶ Naşibaţi Nawat Kabuka aţiini na a wal mënt aji : « Ihi-nan kade mnko bti mi uwoorta, ¹⁷ kë bko bi pme

bnuura na buṭaan iinkde ba, ṭiki unuur wi ikdeen ba, ikeṭ. »

¹⁸ Naṣibaṭi Nawat Kabuka aji wal mēnt: « Uunuura ṅaaṅ awo aloolan. Dwo kado naṭēnka, anaamuṅ na a. » ¹⁹ Naṣibaṭi Nawat Kabuka akak ajej mboṣ abomanaan ṅko ṅi uṭeeh bti na ṅkat ṅi baṭi bti, aṣē ṭij ṅa ṅaaṅ, katen itim yi akṭuuṅ ṅa : undoli uwo kawo katim ki ṅaaṅ akṭuuṅ wa. ²⁰ Kē ṅaaṅ awul ṅntaam ṅi katoh bti itim na ṅkat bti na ṅko ṅi uṭeeh bti. Nin uloṅ unnaamuṅ na a, unhinanuṅ kaṭēnka na manjoonan uunwoo. ²¹ Wal mēnt, kē Naṣibaṭi Nawat Kabuka aṣē ṭu ṅiintṅ bṅoy bweek. Wi akṅoyēntuṅ, kē aṣē pēnan kamoh kaloṅ ki kantaagan aṣē tuh dko di apēnanaanuṅ ka. ²² Wi wi aṣaaṅ ajej kamoh mēnt aṭakna ṅaaṭ aṣē ṭija ṅiintṅ.

²³ Kē ṅiintṅ aṣē wuuhar aji :

« Yoow, byaaṣ bi kamoh ki imoh yi naan ka,
pṅaak pi naan pa.

Adu'ana ṅaaṭ,

ṭiki apēnna ṭi ṅiintṅ*! »

²⁴ Waṅ ukaṅ kē ṅiintṅ akluṅ kaduk aṣin na anin kanaakiir na aharul, bakak ṅaaṅ aloolan. ²⁵ Kē bukal batēb bti, ṅiintṅ na ṅaaṭ baṣē wo byiṣu, kē nin aloṅ aankowa atēntul.

3

Adam na Ewa badookana du uwoorta wi Eden

¹ Upula ubi wo unkguuradaanuṅ ṭi ṅko ṅi uṭeeh bti ṅi Naṣibaṭi *Nawat Kabuka apaṣuṅ. Uji na ṅaaṭ:

* **2:23** Adu'ana ṅaaṭ ṭiki apēnna ṭi ṅiintṅ: ṭi uhebēre ṅiintṅ awo Iṣ kē ṅaaṭ awo Iṣa.

« Kë Naşibaţi aji nawut kade nin pko ploņ ți mnko mi uwoorta? »

² Kë ņaaţ ateema aji : « Nhinan kade mnko mi uwoorta. ³ Kë bko banwoon ți ptoof pi uwoorta, Naşibaţi aji nkeţ woli nban ba, keme ade ba. »

⁴ Kë upula uteema aji : « Nin! Naankkeţ! ⁵ Naşibaţi ame kë unuur wi nakdeen bko mēnt, keş ki nan kahaabēşa naşē nawo ji a*, name bnuura na buţaan. »

⁶ ņaaţ awin kë bko baka plil pde, anuura ți keş, abot awo bko banjaan bawul uşal untuņa. Amar wal mēnt pko ploņ ți bko mēnt ade, akak awul ayinul, anwoon na a, kë adee. ⁷ Wal mēnt kë keş kaşē haabēşa na baka kë bame hēnkuņ kë bawo byişu. Bajej itoh yi bko bi bajaan bado bfig aşiir awunna nleef.

⁸ Na utaakal, uyook ulil ukob, kë Naşibaţi Nawat Kabuka aşē pēn ptar ihoţ, ņiint na ņaaţ batiinka aşē mena ți mnko mi uwoorta. ⁹ Naşibaţi Nawat Kabuka adu ņiint aji : « Iwo tuņ ba? »

¹⁰ Kë ateema aji : « Dtiink kë ikpoş ți uwoorta kë nlēnki ți ki dwo byişu, aya amena. » ¹¹ Kë akak aji na a : « In aţupiin aji iwo byişu? Ikeer ade bko bi nneenaniin pde! »

¹² Kë ņiint aji na a : « ņaaţ i iţuun kë aņogēn amarun pko ți bko buņ awulēn, kë ndee! » ¹³ Kë Naşibaţi Nawat Kabuka aşē ji na ņaaţ: « we wi idolun hēn? » Kë ateem aji : « Upula uguurnun, kë nde ba. » ¹⁴ Kë Naşibaţi Nawat Kabuka aşē ji na upula : « Jibi idolun uko mēnt, Ikfēpaniin ți nntaam ni katoh bti

* **3:5** Nawo ji a : Balon baji başibaţi.

na ŋko ŋi uṭeeh bti.
Ido kapoṣna kayiŋ kabot kade mboṣ
ŋnuur bti ŋi ubida wi nu.

15 Dṭu bṣoorad ṭi iwi na ñaaṭ,
ṭi pntaali pi nu na pi nul.

Baluŋ kanantlu bkow,
kë iwi, iluŋ katib baka ṭi pṣoñ. »

16 Naṣibaṭi Nawat Kabuka akak aji na ñaaṭ:
« Dluŋ kaṭu'u ṭi unoor uweek woli ibuk,
iluŋ kahaj woli ibuk.

Uŋal wi nu uluŋ kado kawuuku du ayinu
ado kaṭu'u pdo uko wi aŋaluŋ. »

17 Naṣibaṭi Nawat Kabuka aji na ñiintṭ:
« Jibi itiinkuŋ uṭup wi aharu,
ade bko bi mbiin aneenanu pde,
iṭu mboṣ manfëpana!

Ido kaji khaj maakan kaba kahinan kapënan ṭi ma
uko ude
ŋnuur bti ŋi ubida wi nu.

18 Mboṣ mando kawulu iyiw,
ibot ido kade ŋdeey ŋi uṭeeh.

19 Ujënk wi nu
wi wi ikluŋ kado kadeena
te wal wi ikluŋ kakak du mboṣ mi ipënnuŋ
ṭiki iwo ufuuṣ
akuṭ aluŋ kakak du ufuuṣ. »

20 Adam, ñiintṭ, aṭu aharul katim ki « Ewa† » ṭiki
awooŋ anin bañaan bti.

21 Naṣibaṭi Nawat Kabuka ado Adam na aharul
imiṣa yi injan awoharan baka. 22 Wi wi aṣaan aji :
« Hënkunṭ ñaan akak ji nja, kame bnuura na buṭaan!

† 3:20 Ewa : ṭi uhebërë uwooŋ Najeb.

Awutan hënkuŋ katar kañen, kamar kak ƚi bko bi ubida kakaana ubida wi mnto! » ²³ Kë Naşibaƚi Nawat Kabuka aşë dooka ƚi uwoorta wi Eden ado kajaar mboş mi bapënananuluŋ. ²⁴ Wi adookuluŋ aşë ƚu ŋwanjuƚ ŋi bajaan bado kerubim kë ŋakyeŋ du umban wi umayar unuur wi uwoorta, na kakej ki bdoo kankdolun ji kabëntabën, kayeŋna bgah byaani du bko bi ubida.

4

Kayin aƚiŋ Abel

¹ Wi iko yan iƚëpuŋ, Adam ameer na Ewa aharul ; kë awo na kayiŋ, abuk Kayin* aşë ji : « *Yawe Nawat Kabuka ado kë mbuk ñiint » ² Akak abuk napoƚ ñiint, Abel.

Abel awo nayafan, kë Kayin aşë wo najaar. ³ Wi bayaan aban ƚuŋ, kë Kayin aşë ƚij ŋdeey ŋi apënananun ƚi mboş aŋeŋan Nawat Kabuka. ⁴ Abel ul kak, kë apënan ŋloŋ ƚi ŋntaam ŋambukiin uteek ƚi batani bi nul aƚu na mniir mi ŋa aŋeŋanaan Nawat Kabuka. Kë Ajugun adi bŋeŋan bi Abel, ⁵ aşë wo aandi bi Kayin. Kë Kayin aşë deebaƚ maakan, kaara kë daƚoñara na a.

⁶ Nawat Kabuka aji na Kayin wal mënt: « we ukaaŋ kë ideebaƚi, kë kaara di nu dabot aƚoñara ba? ⁷ Woli ido hënkuŋ uko unnuuriin, iinkhil kadeeŋ bkow i? Kë woli ido uko unwoon unnuura, buŋaan daji dabop ƚi plëman pi nu ji uko wi uŋeeh unjoƚuŋ kado na pwatu. Kë işë wo i kawat da. »

* **4:1** Kayin : Katim ki kanaam kadu'are na pka.

⁸ Kayin kë aşë ji na Abel aṭa'ul : « Biin n̄ya uṭeeh†. » Kë wi bawoon̄ du uṭeeh, kë Kayin aşë dēpa ṭi Abel afiṅ.

⁹ Nawat Kabuka aji na Kayin : « Abel aṭa'u awo ṭuṅ ba? » Kë aṭeem aji : « Mēm̄mee. Dwo nayeṅ i aṭa'naan i? » ¹⁰ Kë Nawat Kabuka akak aji na a : « we wi idolon̄ ba? Dṭiink p̄ñaak pi aṭa'u du mboṣ kë pakhuuran abi ṭi n̄ji ala nlukana. ¹¹ Hēnkuṅ, ifēpanaa, adookana ṭi mboṣ manhaabēṣuṅ mntum adaan p̄ñaak pi aṭa'u i ifiṅuṅ. ¹² Ukaaṅ kë woli ijaar, mboṣ maankak awulu ṅdeey : ido kañaay ñaay na umundu. »

¹³ Kë Kayin aşë ji na Nawat Kabuka : « Kakob ki katam maakan pa n̄ji. ¹⁴ Idookēn nṭa ṭi mboṣ mnuura, kë nwoyi kamena kaya kalowu ; kado kañaay ṭi umundu, ñaaṅ awinēnle afiṅēn. » ¹⁵ Nawat Kabuka kë aşë teema aji : « Nin, woli ñaaṅ afiṅu, bañaan̄ paaj na alon̄ bakfiṅaniṅ pa plukanu. » Wi wi Nawat Kabuka aṣaaṅ aṭu uko ulon̄ ṭi Kayin unṭuun̄ ñaaṅ awinale awut kafija. ¹⁶ Kë hēnk di ayaan̄ alow Nawat Kabuka, afēṭ du utaak wi Nod unwoon̄ du umayar unuur wi Eden.

Pntaali pi Kayin

¹⁷ Kayin ameer na aharul, kë awo na kayiṅ abuk Henok. Kayin awo wal mēnt̄ ṭi pniw ubeeka, kë hēnk di aṭuun̄ wa katim ki abukul Henok. ¹⁸ Henok awoon̄ aṣin Irad, kë Irad awo aṣin Mehuyahel, kë Mehuyahel awo aṣin Metuṭayel, kë Metuṭayel awo aṣin Lamek.

¹⁹ Lamek aniiṅ baat̄ batēb, alon̄ awo katim ki Adah, kë natēbant̄en̄ awo Filah. ²⁰ Adah abuk Yabal

† 4:8 Biin n̄ya uṭeeh : Dko di daanwo ṭi ulibra uteek.

; awoon aşin banjaan bafët ți iloona kabot kayafan.
²¹ Katim ki ața'ul kawo Yubal ; awoon aşin banjaan bakob uko unnaamun ți bntuni wi bajaan bado « harpe » kabot kateen. ²² Filah kak abuk napoț ńiint i katim ki Tubal Kayin, anwoon ateem bațak bti banjaan baboman iko ijul injaan ilofar. Ața Tubal Kayin ńaaț awo katim ki Naamah.

²³ Lamek aji na baharul :

« Adah na Filah, natiinkaan ;
 bahar Lamek, nawatan ibaț.

Dfiņ ńiint, ți ki bakobën awuran

Aa, dfiņ națașa mënt, ți ki batehanaan

²⁴ Woli ńaan afiņ Kayin, bańaan paaj na alon

bakfiņaniin kalukanaana,

kë woli ńaan afiņ Lamek, bańaan ińeen-paaj-na-
 alon na paaj na alon (77)

bakfiņaniin kalukanaana. »

²⁵ Adam akak ameer na aharul kë abuk napoț ńiint, kë Ewa ațu'a katim ki Tet așë ji : « Wi Kayin afiņun Abel, kë Nașibați așë wulën napoț ńiint i. »

²⁶ Tet ul kak kë abuk napoț ńiint, ațu'a katim ki Enoș. Wal mënt wi wi bańaan bajunun pdëman Nașibați kadola *Nawat Kabuka‡.

5

Pntaali pi Adam te kaban du Nowe na babukul

¹ Uko umpiitaniin ți pntaali pi Adam wii wi : unuur wi Nașibați ațakun ńaan, adola kë anaam na

‡ 4:26 Wi wi bańaan bajunun pńehan Nawat Kabuka : bapiit ți ńibra ńlon aji : wi wi bańaan bajunun pńehan Nașibați aji badu'a kaji Nawat Kabuka.

a. ² Wal mēnt̄ ado baka kē bawo ñiint̄ na ñaaṭ, awul baka bnuura, aṣē ṭu baka katim aji « Bañaan̄. »

³ Wi Adam adoluṅ ṅṣubal iñeen-week na iñeen ṅwajant̄ (130), abuk napoṭ anaamuṅ na a, aṣē ṭu'a katim ki Tet. ⁴ Wi Tet abukiin̄, Adam akak ado ṅṣubal iñeen-week bakreṅ (800) abot abuk bapoṭ biint̄ na baaṭ. ⁵ Nṣubal bti ṅi Adam adoluṅ ṭi mboṣ ṅawo iñeen-week ṅyaaṣ kañeen-kaloṅ na iñeen ṅwajant̄ (930). Wi wi aṣaan̄ akeṭ.

⁶ Wi Tet adoluṅ ṅṣubal iñeen-week na kañeen (105) aṣē buk Enoṣ. ⁷ Wi Enoṣ abukiin̄, Tet akak aṭo ṅṣubal iñeen-week bakreṅ na paaj na uloṅ (807), abot abuk biint̄ na baaṭ. ⁸ Nṣubal bti ṅi Tet adoluṅ ṭi mboṣ ṅawo iñeen-week ṅyaaṣ kañeen-kaloṅ na ṅṣubal iñeen-na-ṅtēb (912). Wi wi aṣaan̄ akeṭ.

⁹ Wi Enoṣ akaan̄ ṅṣubal iñeen kañeen-kaloṅ (90) aṣē buk Kenan. ¹⁰ Wi Kenan abukiin̄, Enoṣ akak aṭo ṅṣubal iñeen-week bakreṅ na iñeen-na-kañeen (815), abot abuk biint̄ na baaṭ. ¹¹ Nṣubal bti ṅi Enoṣ adoluṅ ṭi mboṣ ṅawo iñeen-week ṅyaaṣ kañeen-kaloṅ na ṅṣubal kañeen (905). Wi wi aṣaan̄ akeṭ.

¹² Wi Kenan akaan̄ ṅṣubal iñeen paaj-na-uloṅ (70) aṣē buk Mahalalel. ¹³ Wi Mahalalel abukiin̄, Kenan akak aṭo ṅṣubal iñeen-week ṅyaaṣ bakreṅ na ṅṣubal iñeen ṅbaakër (840) abot abuk biint̄ na baaṭ. ¹⁴ Nṣubal bti ṅi Kenan adoluṅ ṭi mboṣ ṅawo iñeen-week ṅyaaṣ kañeen-kaloṅ na ṅṣubal iñeen (910). Wi wi aṣaan̄ akeṭ.

¹⁵ Wi Mahalalel akaan̄ ṅṣubal iñeen-paaj na kañeen (65) aṣē buk Yered. ¹⁶ Wi Yered abukiin̄, kē akak aṭo ṅṣubal iñeen week bakreṅ na ṅṣubal iñeen ṅwajant̄ (830) abot abuk biint̄ na baaṭ. ¹⁷ Nṣubal

bti ɲi Mahalalel adoluɲ ʒi mboʒ ɲawo iɲeen-week bakreɲ na ɲʒubal iɲeen kaɲeen-kaloɲ na kaɲeen (895). Wi wi aʒaaɲ akeʒ.

¹⁸ Wi Yered akaaɲ ɲʒubal iɲeen-week na iɲeen paaj na ɲtëb (162) aʒë buk Henok. ¹⁹ Wi Henok abukiin, Yered akak aʒo ɲʒubal iɲeen-week bakreɲ (800) abot abuk biinʒ na baat. ²⁰ ɲʒubal bti ɲi Yered adoluɲ ʒi mboʒ ɲawo iɲeen-week ɲyaaʒ kaɲeen-kaloɲ na iɲeen paaj na ɲtëb (962). Wi wi aʒaaɲ akeʒ.

²¹ Wi Henok akaaɲ ɲʒubal iɲeen-paaj na kaɲeen (65), aʒë buk Matutalem. ²² Wi Matutalem abukiin, Henok awo na Naʒibaʒi aʒaʒa ɲʒubal iɲeen-week ɲyaaʒ ɲwajanʒ (300) abot abuk biinʒ na baat. ²³ ɲʒubal bti ɲi Henok adoluɲ ʒi mboʒ ɲawo iɲeen-week ɲwajanʒ na iɲeen-paaj na kaɲeen (365). ²⁴ Henok awo na Naʒibaʒi aʒaʒa kë Naʒibaʒi aʒë jeja, baɲaaɲ baankak awina, ʒiki Naʒibaʒi aya na a.

²⁵ Wi Matutalem akaaɲ ɲʒubal iɲeen-week na ɲʒubal iɲeen bakreɲ na paaj-na-ulon (187) aʒë buk Lamek. ²⁶ Wi Lamek abukiin, Matutalem akak aʒo ɲʒubal iɲeen-week ɲyaaʒ paaj-na-ulon na ɲʒubal iɲeen bakreɲ na ɲtëb (782) abot abuk biinʒ na baat. ²⁷ ɲʒubal bti ɲi Matutalem adoluɲ ʒi mboʒ ɲawo iɲeen-week ɲyaaʒ kaɲeen-kaloɲ na iɲeen paaj na kaɲeen-kaloɲ (969). Wi wi aʒaaɲ akeʒ.

²⁸ Wi Lamek akaaɲ ɲʒubal iɲeen-week na iɲeen bakreɲ na ɲtëb (182) aʒë buk napoʒ ɲiinʒ. ²⁹ Awul napoʒ mënʒ katim ki Nowe, ʒiki aʒi : « I, akʒuuɲ iɲen yi nun inoorfën ulemp na unoor. Mboʒ mi Naʒibaʒi afëpuɲ manʒuuɲ un ulemp na unoor mënʒ. » ³⁰ Wi Nowe abukiin, Lamek akak aʒo ɲʒubal iɲeen-week kaɲeen na ɲʒubal iɲeen kaɲeen-kaloɲ na kaɲeen

(595). Abot abuk bapoŋ biinŋ na baat. ³¹ Nŋsubal bti ŋi Lamek adolonŋ ŋi mboŋ ŋawo iŋeen-week ŋyaaŋ paaj-na-ulonŋ na nŋsubal iŋeen paaj-na-ulonŋ na paaj-na-ulonŋ (777). Wi wi aŋaan akeŋ.

³² Wi Nowe akaanŋ nŋsubal iŋeen-week kaŋeen (500) aŋe buk ŋem, Ham na Jafet.

6

Kaŋaafa ki uŋsubal uweek

¹ Wi baŋaanŋ bajununŋ pŋum ŋi mboŋ abot abuk bapoŋ baat, ² kē baŋaanŋ biki baŋi* baŋe win kē baat biki baŋaanŋ bajen banuuraa, aniim biki baŋalonŋ. ³ Wi wi *Yawe Nawat Kabuka aŋaanŋ aji : « Uhefēnŋ wi naan, wi nwulonŋ ŋaanŋ uunkduka ŋi a te mnŋo ŋiki awo ŋaanŋ najen ; henkuŋ nŋsubal ŋi nul ŋaankŋep iŋeen-week na iŋeen nŋtēb (120). »

⁴ Wal mēnŋ baŋaanŋ balonŋ badēm maakan bamēgaŋaan bawo ŋi mboŋ ; badobi woho wo da wal wi baŋaanŋ biki baŋi babinŋ ŋi baat babuk baŋaanŋ bajen abuk bapoŋ na baka. Bukal bawoonŋ tfa baŋaanŋ biki itim ipēnalinŋ.

⁵ Nawat Kabuka awin kē buŋaan bi ŋaanŋ akdolonŋ ŋi mboŋ badēma adēm pya kē ŋaanŋ abot aji bi ŋu ŋu uŋal bti ŋi pdo buŋaan nŋnuur bti. ⁶ Nawat Kabuka adug umeli ŋi uko wi aŋakuŋ ŋaanŋ, kē uhaaŋul uwo ŋi mnŋēg mnweek. ⁷ Wi wi aŋaanŋ aji : « Dpēnan ŋi mboŋ baŋaanŋ biki nŋi nŋakuŋ, na nŋntaan ŋi katoŋ, na nŋko ŋi uŋeeh na nŋkat, ŋiki ddug umeli uko wi

* **6:2** Baŋaanŋ biki baŋi : Bapiit aji babuk Naŋibaŋi : Balonŋ baŋal aji baŋiiniyaan nwanjuŋ, balonŋ kak kē baji baŋiiniyaan babuk baŋih. Kē balonŋ baji baŋiiniyaan biki pntaali pi Fet.

nṭakari ṇa. » ⁸ Kē ñaaṇ aloṇ aṣē wo, i Naṣibaṭi alilandēri, anwoon katim ki Nowe.

Pboman upuur

⁹ Uko wi Nowe wii wi :

Nowe abi wo ñiinṭ naṭool ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi abot aji tiinka ; awo na a aji ṭaṣa. Wal mēntṭ ul awohaṇ haṇ ṭi bañaanṭ bti. ¹⁰ Nowe abuk bapoṭ biinṭ bawajanṭ; Ṣem na Ham na Yafet. ¹¹ Kē bañaanṭ biki mboṣ bti baṣē wuṭ awo bado buṭaan ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi, mnṇot kē mantum ṭi mboṣ. ¹² Naṣibaṭi aten mboṣ awin kē bañaanṭ bawuṭi, ṭiki bawo bti ṭi pdo buṭaan.

¹³ Kē Naṣibaṭi aṣē ji na Nowe : « Dba na bañaanṭ bti na ṇko bti ṭiki bañaanṭ bakaanṭ kē mnṇot mantum ṭi mboṣ. Dpēnan baka keeri ṭi mboṣ. »

¹⁴ Akak aji na Nowe : « Bomaan upuur pa iwi, upuur unkwoon uweek, wi ikbomanuṇ na impiṇu inuura, ido imeeṭ ṭi wa, ikēr wa ṭi meeṭ na bdig na uko unkneenanuṇ meel pṭēp. ¹⁵ Hēnk di di ikbomanuṇ upuur mēntṭ: udēm kado uko ji ṇmetēr iñeen-week na iñeen ṇwajanṭ (130m) kahaan kado ṇmetēr iñeen ṇtēb na ṇtēb (22m), kadiilade kawo ṇmetēr iñeen na ṇwajanṭ (13m). ¹⁶ Doon bṭuk ṭi upuur bi kakujēntṭ kakwoon pṭoof pi umetēr, ibot ido plēman pi wa pawo ṭi kabanṭ, ido wa uka ṇṣoobra ṇtēb aṭu na uṭeeh.

¹⁷ « Nji, dṭij meel kado ma mampar maniink dko, kabaana na bañaanṭ na ṇko bti : nin uko ulonṭ uunkduka ṭi mboṣ kado kahefēntṭ. ¹⁸ Kē nji nṣē do bhoṇar na iwi, luṇi ineej ṭi upuur iwi na aharu na babuku, na bahar baka. ¹⁹ ṭi ṇko bti doon kaneejan ṇtēb ṭi upuur ṇabuur na iwi ; ṇawoon ukaṣ na waat. ²⁰ Nkaṭ, ṇntaam ṇi katoṇ na ṇko ṇi uṭeeh

bti ñaluñ kabi du iwi kado kawoona ñtëb ñtëb ukaş na waaţ kabuur na iwi. ²¹ Kë iwi, laan uko ude unwohan bti ihank nakaana uko ude iwi na ñko mënţ. »

²² Kë hënk di Nowe adoluñ, ado uko wi Naşibaţi ajakuluñ bti ado.

7

Pneej ţi upuur

¹ Kë *Yawe Nawat Kabuka aji na Nowe : « Neejan ţi upuur iwi na biki katohu bti, ţiki ţi bañaan bti iwi ţañ iwoon natool ţi këş ki naan. ² Ʋi ñko bti ñanhilnuñ pdo bţenjan bi Naşibaţi, doon kajejna ñtëb ñtëb, ukaş na waaţ te ñyaaş paaj-na-ulon. Kë ñandukiin, jejan ukaş na waaţ ţañ. ³ Jejan kak ñkat ñi baţi, ukaş na waaţ ñyaaş paaj-na-ulon, ñko na ñkat ñahilna ñaniink mboş bti. ⁴ Ʋnuur paaj-na-ulon ñaţëple, kado uşubal uşub ñnuur iñeen ñbaakër na ñtejan iñeen ñbaakër, kawet ţi mboş bañaan na ñko bti ñi ñji ndoluñ. » ⁵ Kë Nowe ado iko bti yi Nawat Kabuka ajakuluñ ado.

⁶ Nowe aka ñşubal iñeen-week ñyaaş paaj (600) wi uşubal uweek ujotuñ ţi mboş. ⁷ Aneej ţi upuur na aharul na babukul na bahar baka kabuurna meel mamparuñ. ⁸ Ʋko ñanhiluñ pdolna bţenjan bi Naşibaţi na ñanwoon ñaanhil pdolna ba, ñkat na ñko ñankpuliin ţi mboş bti ⁹ ñabi ukaş na waaţ aneej ţi upuur wi Nowe jibi Naşibaţi ajakuluñ. ¹⁰ Wi ñnuur paaj-na-ulon ñaţëpuñ kë uşubal uweek uşë jot.

¹¹ Ʋi unuur uţënk ñnuur iñeen na paaj-na-ulon wi pli ptëbantën pi uşubal wi Nowe akaan ñşubal iñeen-week ñyaaş paaj (600), kë meel mntum maakan

manwoon̄ ʈi mboş ʉteeh manşë may, kē baʈi bawo wo ji bahaabëşa haabëşa, kē meel manktula. ¹² Uşubal uşub ʈi mboş ado ŋnuur iñeen ŋbaakër na ŋtejan iñeen ŋbaakër (40).

¹³ Unuur mēnt̄, Nowe, aharul na babukul Şem na Ham na Yafet na bahar baka kē başë neej na a ʈi upuur. ¹⁴ Baneej na ŋntaam ŋi katoh, na ŋko ŋi ʉteeh bti na ŋkat bti na ŋko ŋmpoʈi ŋankyit̄uŋ bti. ¹⁵ Ŋko bti ŋankheefēnt̄uŋ ŋabi ʈi Nowe aneejna ŋtëb ŋtëb ʈi upuur ; ¹⁶ kawo ukaş na waat̄ jibi Naşibaʈi abiiŋ ajaka. Wi wi Nawat Kabuka aşaaŋ adët bgah.

¹⁷ Uşubal unşubuŋ wuŋ udo ŋnuur iñeen ŋbaakër ; kē meel mampar apel mboş aşë deen̄ upuur kē ukyaak. ¹⁸ Meel mampaya atum maakan, kē upuur uşë yaak aya, ¹⁹ mampaya ayaha ya adoo gur inkun̄ bti. ²⁰ Mandoo ʈëp inkun̄ ŋmetër paaj-nalun̄. ²¹ Wal mēnt̄ kē bañaan̄ bti na ŋko bti ŋanwoon̄ ʈi mboş kē ŋaşë keʈ: ŋkat, ŋntaam ŋi katoh, ŋko ŋi ʉteeh, na ŋko ŋmpoʈi bti na bañaan̄ bti. ²² Nin uhefēnt̄ uunkak aduka ʈi mboş. ²³ Hēnk, kē Naşibaʈi awet uhefēnt̄ bti ʈi mboş: bañaan̄, ŋntaam ŋi katoh, ŋko ŋi ʉteeh, na ŋko ŋmpoʈi na ŋkat, kē Nowe na bañaan̄ banwoon̄ na a, aʈu na ŋko ŋanwoon̄ na baka ʈi upuur ʈaŋ̄ babuurun̄. ²⁴ Meel mampar ado ŋnuur iñeen-week na iñeen-kañeen (150).

8

Ukay meel

¹ Kē Naşibaʈi aşë leş Nowe na ŋko ŋi ʉteeh na ŋntaam ŋi katoh bti ŋanwoon̄ na a ʈi upuur. Ado kē uyook uyook ʈi mboş, kē meel manjun pwala.

² Kē meel mnt̄um maakan manwoon̄ ʈi mboş ʉteeh

bti manşë tañan ppën, kë baţi badëtanaa, meel maankak atula. Kë uşubal uţañan pjot.

³ Meel manwala ntiinku ntiinku, hënk, wi ηnuur iñeen-week na iñeen-kañeen (150) ηaţëpuη kë manşë wala ; ⁴ te kë upuur udo hil anaţ du inkuj yi Arafat ţi unuur uţënk ηnuur iñeen na paaj-na-ulon wi pli pţënk paaj na ploη. ⁵ Meel manwali'aara wala te pli pţënk kli iñeen. Ţi unuur uteek wi pli mënt kë inkuj işë pën awinana.

⁶ Wi ηnuur iñeen ηbaakër ηaţëpuη, kë Nowe aşë haabëş ujaneel wi adoluη ţi upuur, ⁷ aşë wutan untomaali. Uya, akak, ayoonk meel mankay ţi mboş. ⁸ Akak awutan ubalab ufaatal katenna me meel manwalaa. ⁹ Wi ubalab uwoon uunya win dko dţo, ţiki meel mangur mboş bti, uwugşa akak du Nowe du upuur. Nowe atar kañen, ayeenk wa aneejan ţi upuur meet. ¹⁰ Ayoonk ηnuur paaj na ulon akak awutan wa kë upën ţi upuur. ¹¹ Ukak na utaakal awo na katoη kahalulu ki bko bi bajaan bado bnoliwera ţi mntum! Nowe ame wal mënt kë meel manwalaa. ¹² Aţo kak ηnuur paaj na ulon aşë wutan ubalab, kë wi uyaan, uunkak abi.

¹³ Ţi unuur uteek wi pli pteek pi uşubal wi Nowe akaan ηşubal iñeen-week ηyaaş paaj na uşubal (601), wi wi meel mankayun ţi mboş. Nowe agurëş bţuk bi upuur ; aten, awin kë mboş manjun pkay. ¹⁴ Ţi unuur uţënk iñeen ηtëb na paaj-na-ulon wi pli ptëbantën, kë mboş manşë kay bti.

Upën ţi upuur

¹⁵ Wal mënt kë Naşibaţi aşë ji na Nowe : ¹⁶ « Pënan ţi upuur, iwi na aharu, na babuku na bahar baka. ¹⁷ Pënaan kak ηko bti ηanwoon na iwi, ηkat,

ņntaam ņi katoĥ na ņko ņi uŧeeĥ na ņko ņmpoŧi. Njaban maakan ņatun ņaniink mboŧ. » ¹⁸ Kē Nowe na aĥarul na babukul na baĥar baka bapēni. ¹⁹ Nņntaam ņi katoĥ na ņko ņi uŧeeĥ na ņko ņmpoŧi na ņkat bti ņapēn ŧi upuur, awo kabuka na kabuka.

²⁰ Wi wi Nowe aŧaaņ ado *bliit bi mngur pa *Nawat Kabuka, ajeĥ ņlon ŧi ņko na ŧi ņkat bti ņanhiluņ pdolna Naŧibaŧi bŧeņan aŧiņara, atēr ņa kē ņayik bti. ²¹ Yawe Nawat Kabuka atiink pŧēkēn plil aŧē ģi ŧi uŧalul : « Baņaaņ baankak ado nŧēp mboŧ. Uwo manjoonan kē ņĥaaŧ ņi baka ņawuŧna du kpoŧ ; kē nŧē wo mēnkak atok baņaaņ na ņko bti ģibi ndoluņ.

²² Te wi mboŧ mankdoon kawoha wo,
kajaar na kakit,
ujonŧ na uyikaj,
kanuur na pti,
pnak na utejan
ido kawoha wo. »

9

Kaĥon ģi Naŧibaŧi

¹ Naŧibaŧi awul Nowe na babukul bnuura bi nul aŧē ģi na baka : « Kabuk kajoobēt na an, nabukan maakan, natuman mboŧ. ² Nņko ņi mboŧ, ņkat na ņko ņmpoŧi na ņŧēb ņi bdēk, ņul bti ņado kaŧi'an kakuŧ kado kalēnk ŧi kadunan. Dwulan ņa bti. ³ ģibi nwulanaņ iko yuņ yi ujaagal na mnko manjaan mambuk, dkak awulan ņko ņuņ bti nado kade. ⁴ Kē naŧē wo naanwo kade uko na pņaaĥ pi wa ŧiki pņaaĥ pawoon ubida. ⁵ Dkak aluņ kaŧu ŧi naņ kēme

uko unktulun pñaak pi ñaan uhepna ti uko mēnt.
Kabot kaṭu ñaan andoli atēem ti ubida wi atēntul.

⁶ Naṣibaṭi aṭak ñaan

kē anaam na a

ukaan kē ñaan anktulun pñaak pi atēntul,

bakak atula pñaak.

⁷ Kē an, kabuk kajoobēt na an, nabukan maakan ;
naniink mboṣ, nabukan maakan. »

⁸ Naṣibaṭi aṭiini wal mēnt na Nowe na babukul
banwoon na a aji : ⁹ « Natenan, dhoṅan, an na
kntaali ki nan te mnṭo, ¹⁰ na ṅko bti ṅanwoon na
iwi : ṅkaṭ, ṅntaam ṅi katoh na ṅko ṅi uṭeeh, ṅko
bti ṅampēnun ti upuur na iwi, ṅko bti ṅanwoon ti
mboṣ, ¹¹ kē mēnkak ado uṣubal utēnt wi kē mēnkak
ado meel manpar hēnk mantok uko bti unwoon na
uhēfēnt. Meel maankak abi katok iko bti inwoon ti
mboṣ. »

¹² Naṣibaṭi akak aji : « Uko unkdiiimanun kahon
ki nji ndolon na an na ṅko bti ṅanwoon na an wii
wi, kahon kan ddo ka kak na pntaali pi nu te mnṭo.

¹³ Dṭu kaṅaanan ki naan du baṭi ki najaan nado ki
ubopal, kul kakdoon kayuuj kahon ki nji ndolon
na umundu. ¹⁴ Woli dlun ado uṣubal kē ujēni, kē
kaṅaanan ki ubopal kapēn awinana, ¹⁵ kaleṣ wal
mēnt kahon ki nji ndolon na an na ṅko bti. Nin
meel maankak apar jibi mamparun kafin uhēfēnt
ti mboṣ. ¹⁶ Woli kaṅaanan ki ubopal kapēn aw-
inana du baṭi, dwin ka, kaṣē kaleṣ kahon kanwoon
kaankba ki nji Naṣibaṭi ndolon na bañaan bti na
ṅko bti ṅanwoon ti mboṣ. »

¹⁷ Hēnk, kē Naṣibaṭi aji na Nowe : « Wan uwoon
uko unkyuujun kahon ki nji ndolon na bañaan bti
na ṅko bti ṅanwoon ti mboṣ. »

Babuk Nowe

¹⁸ Şem, Ham na Yafet babak Nowe bampënnuñ ti upuur. (Ham awoon aşin Kanaan) ¹⁹ Bawajanţ bukuñ bawoon babak Nowe, kë ti bukal di di bañaan bti banfëţuñ ti mboş bawoonuñ.

²⁰ Nowe anwoon najaar, ado uţeeh atepi mnko manjaan mandolna ubiñu. ²¹ Wi adaanuñ ubiñu umpënuñ ti uţeeh mënt, aşë kuj awohëş aduka byişu du kaloona ki nul meet. ²² Ham, aşin Kanaan, awin aşin kë awo byişu, aşë ya bdig aţup babak aşin batëb bandukiin. ²³ Kë Şem na Jafet başë jej bayeti aţu ti igaan yi baka aşë bot apoş poş akak ufeţ ado bi agur aşin baka. Baten umban wundu kahilna kawo baankwin aşin baka byişu.

²⁴ Wi Nowe anaţiin, kë ukuj ubaa, ame uko wi Ham nabaasha i nul adoluñ. ²⁵ Wi wi aşaan aji :
« Kanaan afëpaniin!

Awo pa bamakul najuuk i bajuuk. »

²⁶ Nowe akak aţiini aji :
« Ddëman *Yawe Nawat Kabuka, Naşibaţi i Şem!
Dñehan ajuukntën Kanaan ti ulemp, ado kalempar Şem.

²⁷ Dñehan Naşibaţi ado Yafet abuk pntaali ptum,
padëm paka utaak uweek,
dñehan kak babak Yafet bafëţ na babak Şem,
babuk Kanaan babot bajuukëţ ti ulemp bado
kalempar babak Yafet na Şem. »

²⁸ Wi uşubal uweek na meel mamparanuñ njaţëpuñ,
Nowe aţo nşubal iñeen-week nşwanţ na nşubal iñeen
kañeen (350). ²⁹ Nşubal bti ni Nowe adoluñ ti
mboş nşawo iñeen-week kañeen-kalon na nşubal iñeen
kañeen (950), wi wi aşaan aket.

10

Pntaali pampënnuŋ ƚi babak Nowe

¹ Pntaali pi bi Őem, Ham na Yafet babak Nowe babukuŋ wi uőbal uweek ubaaŋ pii pi.

Babuk Yafet

² Babuk Yafet biinŋ bawo : Gomer, Magog, Ma-day, Yawan, Tubal, Moőek na Tirat. ³ Kë babak Gomer biinŋ bawo : Aőkenat, Rifat, Togarma. ⁴ Kë biki Yawan bawo : Eliőa, Tarőiő, Kitim na Dodanim. ⁵ Du bukal di di baňaanŋ banwayőeruŋ afëŋ aňog idëk bawoonuŋ. Bukuŋ bawoonŋ babak Yafet, baji bawayőer kawo bandoli na pntaali pi baka na utaak wi baka na uŋup wi baka.

Babuk Ham

⁶ Babuk Ham biinŋ bawo : Kuő, Miőrayim, Put na Kanaan. ⁷ Kë biki Kuő bawo : Feba, Hawila, Tabta, Raama, na Tabteka. Kë biki Rama bawo : őeba na Dedan.

⁸ Kuő akak abuk Nemrod ambiinŋ awo naőih nateek ƚi mboő. ⁹ Abi wo najan naweek ƚi kadun ki Naőibaŋi, ukaaŋ kë baji baji : « Awo ji Nemrod, najan naweek ƚi kadun ki Naőibaŋi. » ¹⁰ Ńbeeka ŋanwoonuŋ ŋweek ƚi dko di aőihuŋ ŋawo Babel, Erek, Akad na Kalneh du utaak wi őineyar*. ¹¹ Du utaak mënŋ di di Nemrod apënnuŋ aya te Aőuur aőë niw Niniwe na Rehobot-Ir, na Kalah. ¹² Akak aniw Reten ƚi ptoof pi Niniwe na ubeeka uweek wi Kalah.

¹³ Miőrayim awoonŋ aőin baňaanŋ biki Lud, biki Anam, biki Lehab, biki Naftuh, ¹⁴ na biki Patrot, na biki Katluh na biki Kaftor [di *bafilitterŋ bapënnuŋ].

* **10:10** őineyar : Babel.

15 Kanaan awoonj ašin bañaan biki Fidonj, anwoon abukul nateek. Abot awo ašin bahitit, 16 na Bayebutit, Bahamorit, Bagirgašit, 17 Bahiwit, Barkit, Batinit, 18 Barwadit, Batemarit, Bahamatit ; wi wi kntaali ki Kanaan kašaan awayšer. 19 Utaak wi Kanaan upenna Fidonj, aya umbanj wi Gerar, te Gata, abot ayeenk du Fodom na Gomora na Adma na Šeboyim te aban du Leša.

20 Bukunj bawoonj babak Ham, baji bawayšer kawo bandoli na pntaali pi baka na utaak wi baka na uŕup wi baka.

Babuk Šem

21 Šem tmak Yafet akak abuk bapoŕ biinŕ. Ul awoonj ateem babak Eber na pntaali pi baka bti.

22 Babuk Šem biinŕ bawo : Elam, Ašur, Arpakšad, Lud, Aram. 23 Biki Aram bawo : Uš, Hul, Geter na Maš. 24 Arpakšad abuk Šelah, kē Šelah abuk Eber. 25 Eber abuk bapoŕ biinŕ batēb : nateek awo katim ki Peleg†, ŕiki ŕi wal mēnŕ wi wi bañaan bawayšerun ŕi mboš. Aša'ul awo katim ki Yoktan.

26 Yoktan abuk Almodad, Šelef, Hašarmawet, Yerah, 27 na Hadoram, Utal, Dikla, 28 na Obal, Abimayil, Šeba, 29 Ofir, Hawila, na Yobab : bukunj mēnŕ bti bawo babak Yoktan. 30 Bafētna ubeeka wi Meša te adoo ban wi Šefar unwoonj du inkunj inwoonj du umayar unuur.

31 Bukunj bawoonj babak Šem, baji bawayšer kawo bandoli na pntaali pi baka na utaak wi baka na uŕup wi baka.

† 10:25 Peleg : ŕi uhebērē dawoonj pwayšer.

³² Bukun̄ bawoon̄ pntaali pi babak Nowe, baji bawayş̄er kawo bandoli na pntaali pi baka na utaak wi baka.

Du bukal di di bañaan̄ bajunnun̄ pwayş̄er aniink mboş wi uş̄bal uweek uţ̄epun̄.

11

Katoh kaweeek ki nş̄oobra ki Babel

¹ Bañaan̄ bti ũi mboş baţ̄up uţ̄up uloolan. ² Jibi bañaan̄ bakyaanţ̄un̄ du umayar unuun̄, bawin dko dlon̄ danwoon̄ daanwo na inkun̄ du utaak wi Ş̄ineyar* aya af̄eţ̄ da. ³ Wal m̄enţ̄ k̄e baş̄e tiinkar aji : « Nawul̄en̄ ņdo induba yi ņkjun̄un̄ ũi bdoon̄. K̄e bajej induba m̄enţ̄ na bnag blon̄ aniwna†. » ⁴ Bakak aji : « Nawul̄en̄ ņniw ubeeka na katoh kaweeek ki nş̄oobra kankyaan̄ te du baţ̄i! H̄enk katimun̄ kap̄enala, ņkuţ̄ ņwo ņ̄enkwayş̄er kaniink mboş bti. »

⁵ K̄e *Yawe Nawat Kabuka aş̄e wala ũi mboş pten ubeeka na katoh kaweeek ki nş̄oobra ki bañaan̄ baj̄en̄ bawoon̄ ũi pniw, ⁶ aş̄e ji : « Nawin h̄enkun̄! Bañaan̄ bti bawo baloolan, aţ̄up uţ̄up uloolan. Woli h̄enk di ulemp wi babaan̄ ajun̄ jun̄ uwoon̄, we uklun̄ kaneenan baka pdo uko wi baŋalun̄? ⁷ ņwala h̄enkun̄ ņhotan uţ̄up wi baka bawut kado katiinkar. »

⁸ H̄enk di di Yawe Nawat Kabuka agarun̄ baka k̄e baya aniink mboş bti aţ̄aŋan̄ pniw ubeeka. ⁹ Uko wan̄ ukaan̄ k̄e badu da aji Babel‡ ũiki dul di Yawe

* **11:2** Ş̄ineyar : Babel. † **11:3** Bnag : ũi ņwal m̄enţ̄ baji baniwna mnlaak na bnag blon̄ bampaţ̄un̄ na bi baniwnun̄ ũi. ‡ **11:9** Babel : ũi uheb̄er̄e daka katiinkare kaloolan na photan.

Nawat Kabuka ahotanaanuŋ uŋup ƚi mboŋ bti kē dul di di agarnuŋ bañaan kē baniink mboŋ bti.

Pntaali pi Œem te du Abram

¹⁰ Pntaali pi Œem pii pi :

Wi uŋsubal uweek uŋepuŋ ado nŋsubal nŋtēb, Œem aka nŋsubal iñeen-week aŋē buk Arpakŋad. ¹¹ Wi Arpakŋad abukiin, Œem akak aŋo nŋsubal iñeen-week kañeen (500) abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

¹² Wi Arpakŋad akaan nŋsubal iñeen nŋwajanŋ na nŋsubal kañeen (35) abuk Œelah. ¹³ Wi Œelah abukiin, Arpakŋad akak aŋo nŋsubal iñeen-week nŋbaakēr na nŋsubal nŋwajanŋ (403) abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

¹⁴ Wi Œelah akaan nŋsubal iñeen nŋwajanŋ aŋē buk Eber. ¹⁵ Wi Eber abukiin, Œelah akak aŋo nŋsubal iñeen-week nŋbaakēr na nŋsubal nŋwajanŋ (403) abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

¹⁶ Wi Eber akaan nŋsubal iñeen nŋwajanŋ na nŋsubal nŋbaakēr (34) aŋē buk Peleg. ¹⁷ Wi Peleg abukiin, Eber akak aŋo nŋsubal iñeen-week nŋyaaŋ nŋbaakēr na nŋsubal iñeen nŋwajanŋ (430) abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

¹⁸ Wi Peleg akaan nŋsubal iñeen nŋwajanŋ, aŋē buk Rewu. ¹⁹ Wi Rewu abukiin, Peleg akak aŋo nŋsubal iñeen-week nŋyaaŋ nŋtēb na nŋsubal kañeen-kaloŋ (209) abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

²⁰ Wi Rewu akaan nŋsubal iñeen nŋwajanŋ na nŋsubal nŋtēb aŋē buk Ferug. ²¹ Wi Ferug abukiin, Rewu akak aŋo nŋsubal iñeen-week nŋyaaŋ nŋtēb na nŋsubal paaj na uloŋ (207) abot abuk bapoŋ biinŋ na baat.

²² Wi Ferug akaan̄ n̄şubal iñeen n̄wajan̄t̄ ašë buk Nahor. ²³ Wi Nahor abukiin̄, Ferug aŋo n̄şubal iñeen-week n̄yaaş n̄tëb (200) abot abuk bapoŋ biin̄t̄ na baaŋ.

²⁴ Wi Nahor akaan̄ n̄şubal iñeen n̄tëb na n̄şubal kañeen-kaloŋ ašë buk Terah. ²⁵ Wi Terah abukiin̄, Nahor aŋo n̄şubal iñeen-week na n̄şubal iñeen na kañeen-kaloŋ (119) abot abuk bapoŋ biin̄t̄ na baaŋ.

²⁶ Wi Terah akaan̄ n̄şubal iñeen paaj-na-ulon̄ ašë buk Abram na Nahor na Haran.

Pntaali pi Terah

²⁷ Pntaali pi Terah pii pi :

Terah abuk Abram, Nahor na Haran. Kë Haran abuk Lot. ²⁸ Haran akeŋ ŋi kadun ki Terah ašin du utaak wi kabuka wi nul, du ubeeka wi Ur, wi bakaldeyen̄. ²⁹ Abram na Nahor baniimi : Ahar Abram awo katim ki Faaray ; kë ki ahar Nahor kawo Milka, ul na Yitka bawo babuk Haran. ³⁰ Kë Faaray ašë wo aanhil pbuk : aanka napoŋ.

³¹ Terah ajej Abram abukul, na Lot ababul, abuk Haran, na Faaray ahar Abram abukul. Ado baka kë bapën ŋi Ur di bakaldeyen̄ pya utaak wi Kanaan. Kë wi babanun̄ ubeeka wi Haran ašë fëŋ da. ³² N̄şubal ŋi Terah adolon̄ ŋi mboş n̄jawo iñeen-week n̄yaaş n̄tëb na n̄şubal kañeen (205), wi wi ašan̄ akeŋ du Haran.

12

¹ Unuur ulon̄, *Yawe Nawat Kabuka aji na Abram : « Dukan utaaku, na bayiŋu na katoŋ ki şaaş, iya utaak wi n̄ji kalun̄ kadiimanu.

² Ddolu ibuk pntaali pweek,
kabot kawulu bnuura.
Ddo katimu kapënala maakan,

iṭu hēnk nwul bañaanḡ bandukiinḡ bnuura.
³ Dluḡ kawul bnuura bankñehandēriinḡ bnuura,
 kafēp bankmbeehiinḡ ;
 kaṭēpna ṭi iwi kawul kntaali ki mboṣ bti bnuura* .

»
⁴ Kē Abram ado jibi Nawat Kabuka ajakulunḡ apēn ṭi ubeeka wi Haran aya, kē Lot aya na a. Aka wal mēntḡ ḡṣubal iñeen-paaj-na-ulonḡ na kañeen (75).

⁵ Ajeḡ Faaray aharul na Lot abuk aṭa'ul, na bka'ul na balemparul biki aṭēnkberunḡ anug bti ṭi Haran aya utaak wi Kanaan. ⁶ Wi babanunḡ, bamuur utaak bti te ado ban du bko byimanaan bi More du ubeeka wi Fikem. Bañaanḡ biki Kanaan bawo wal mēntḡ ṭi utaak.

⁷ Kē Yawe Nawat Kabuka aṣē pēn awinana ṭi kadun ki Abram aji : « Dluḡ kawul pntaali pi nu utaak wi. » Wi wi Abram aṣaanḡ ado *bliit bi mngur kado kaṭeḡanaan Nawat Kabuka ampēnunḡ awinana ṭi kadunul. ⁸ Abram awoona Fikem aya du pnkunḡ du umayar unuur wi ubeeka wi Betel, atan da kaloona ki nul, Betel kē dawo ṭi kayoba, kē ubeeka wi Ayi uwo ṭi umayar unuur wi dko di awoonḡ. Ṭi dko mēntḡan di di adolonḡ Nawat Kabuka bliit bi mngur aṣē dēmana. ⁹ Kē ṭi pdo kafēṭ ṭi kanaṭa kaya kafēṭ ṭunḡ, kē aya adoo ban utaak wi Negeb.

Abram du Ejiptu

¹⁰ Ubon ubi wo ṭi utaak, adēm maakan, kē Abram adoo naṭa aya Ejiptu afēṭ da. ¹¹ Wal wi akyaanḡ pneej ṭi Ejiptu aṣē ji na Faaray aharul : « Tenan,

* **12:3** Kaṭēpna ṭi iwi kawul kntaali ki umundu (mboṣ) bti bnuura : balonḡ bapiit kak aji : Ṭi ḡṭaak ḡi mboṣ bti balunḡ kado kaji : “Naṣibaṭi awulan bnuura jibi awulunḡ ba Abram.”

dme kë iwo ñaaṭ nanuura. ¹² Woli bañaanṭ biki Ejiptu bawinu baji iwo ahar naan, kafinṭen, kaṣe duku. ¹³ Dkooṭu kooṭ, jakan na baka iwo aṭa'naan, hēnk iṭu bamēbanaan bnuura kabot kawo baank-finṭen. »

¹⁴ Wi Abram abanuṭ du Ejiptu, bañaanṭ biki utaak mēntṭ bawin kë Faaray anuura maakan. ¹⁵ Baweek biki utaak bawina aṣe ya aṭup *Farawuna naṣih, ahompa kanuura ki ñaaṭ. Kë baṣe ñooṭ ñaaṭ du dko di baaṭ biki Farawuna bawooṭ. ¹⁶ Faaray aṭu kë Farawuna amēban Abram bnuura. Aṣena ṅpi, ṅkaneel na ṅgit, abot awula balemp biintṭ na baaṭ, na ṅbuuru, na ṅntaam ṅi pnkunkaali.

¹⁷ Kë Nawat Kabuka aṣe ṭu Farawuna na kato-hul pwuṭan pweek, ṭiki ajeṭ Faaray ahar Abram. ¹⁸ Farawuna adu Abram wal mēntṭ aṣe ji na a : « we wi idolnuṭ hēnk ba? We ukaanṭ kë iintṭupēn aji awo aharu? ¹⁹ We ukaanṭ kë iji awo aṭa'u, kë ndo jeja kë awo ahar naan. Hēnkunṭ aharu awi ; jejana, iṭep iya na bgahu! » ²⁰ Farawuna ado biintṭ balonṭ kë bapēnana ṭi utaak ul na aharul na bka'ul bti.

13

Abram na Lot bawayṣeri

¹ Kë Abram awoona Ejiptu na aharul na bka bi ṭul bti, agakandēr na Lot kë baya Negeb. ² Wal mēntṭ Abram ayok maakan, aka ṅntaam, na itaka na uwuuru. ³ Apēnna Negeb aya, aya te aban du umbanṭ wi ubeeka wi Betel du dko di abiiṭ atan kaloona ki nul ṭi ptoof pi Betel na Ayi, ⁴ du dko

di abiiṅ aniw *bliit bi mngur. Kë dul di Abram adëmanaanuṅ *Yawe Nawat Kabuka.

⁵ Lot angakandëruṅ na Abram akak aka itani yi ṅnkaneel, yi ṅpi, na yi ṅgit abot aka bañaanṅ batum. ⁶ Utaak uunkëş bafëṭ bukal batëb bti : bka bi baka batum maakan kë baanhil pwo ṭi dko dloolan. ⁷ Bañaanṅ biki Kanaan na baperitit bafëṭ kak wal mënṭ ṭi dko mënṭ. Kë bayafan biki Abram na biki Lot bakak ṭi pṅom. ⁸ Kë Abram aşë ji na Lot : « Tenan, nja ṅyiṭi, dkooṭu kooṭ, mënṅal ṅṭëpar abot awo mënṅal bayafan biki nja bado kaṅom! ⁹ Tenan utaak wi bti! Joh ṅwaysër. Woli iya na kañen kamayu, kaya na kadeenu ; woli iya na kadeenu, kaya kamayu. »

¹⁰ Lot aten bnuura aşë win utaak bti unkabuṅ bdëk bi Yordan di mboş manëkuṅ. Uwo ṭi wal wi Naşibaṭi awoonṅ aandobi tok ṅbeeka ṅi Fodom na Gomora. Dko mënṭ te du umbanṅ wi ubeeka wi Şowar dawo na itant ji uwoorta wi Nawat Kabuka du Eden, na utaak wi Ejiptu. ¹¹ Kë Lot adat utaak wi Yordaniya bti unwoyi umbanṅ wi umayar unuur atool pya da ; hënk di bawayşëruṅ. ¹² Abram aya afëṭ du utaak wi Kanaan kë Lot afëṭ aṅog ṅbeeka ṅi bdëk bi Yordan. Atan iloona yi nul kë iban te Fodom. ¹³ Bañaanṅ biki ubeeka mënṭ bawuṭ maakan abot aji bado uko wi Nawat Kabuka awoonṅ aanṅali.

¹⁴ Wal wi Lot awayşëruṅ na Abram, Nawat Kabuka aji na Abram : « Iwin dko di inaṭuṅ, hënkunṅ katan këş iten ifooyan. ¹⁵ Utaak wi ikwinuṅ wuṅ bti dwulu wa, iwi na pntaali pankpënuṅ ṭi iwi te mṅṭo. ¹⁶ Ddo pa paṭum ji pyiw pi mboş:

unuur wi bakhinanuŋ pŋen pyiw panwoon ʒi mboŋ unuur mēnt ʒi wi bakaan ahinan pŋen pntaali pi nu. ¹⁷ Naʒiin iŋaay na utaak bti ʒiki dluŋ kawulu wa. »

¹⁸ Kē Abram ajeŋ iloona yi nul, aya afēʒ du mnko mnweek mi Mamre du Hebron kē dul di adoluŋ bliit bi mngur pa Nawat Kabuka.

14

Abram abuuran Lot

¹ Wal wi Amrafel awoon naʒih i ʒineyar, kē Aryok awo naʒih i Elatar, kē Kedor-Lawomer awo i Elam, Tideyal kē awo naʒih i Goyim* ² baʒih babaakēr bukuŋ banaʒa ugut na bi Bera naʒih i Fodom na Birʒa naʒih i Gomora, na ʒineyab naʒih i Adma na ʒemeber naʒih i ʒeboyim na naʒih i Bela (danwoon ʒowar).

³ Baʒih kaŋeen babaaŋʒaani bukuŋ bti bayitiir na bangoli biki baka du dko danwoon daanwo na inkun du Fidim (dawoon hēnkun Bdēk bi Pnam).

⁴ Bado ŋʒubal iŋeen na ŋtēb kē Kedor-Lawomer akʒih baka, ʒi uʒubal uʒēnk iŋeen na ŋwajanʒ kē baʒē bēr wa.

⁵ Kedor-Lawomer aʒo uʒubal aʒē naʒa ul na baʒih banwoon na a aya pguŋ na bampokuŋ. Wi bakyaan, bakob barefayim du Aʒerot-Karnayim, akob baʒuʒim du Ham, bayemim du ʒawe-Kiriyatim, ⁶ akob bahorit du inkun yi Feyir te ado ban El-Paran, dankabuŋ du *pndiiŋ. ⁷ Wi wi baʒaan

* **14:1** Naʒih i Goyim : kēme naʒih i ŋtaak.

awugša aban te du ukumpëş wi En-Mişpat (dawoonj Kadeş) akob bamaletit du utaak wi baka bti abot akob bahamorit banfëtuñ du Haşaşon-Tamar.

⁸ Wal mënţ, kē naşih i Fodom na i Gomora na i Adma, naşih i Teboyim na naşih i Bela (danwoonj Şowar) başë naşa abomandër ugut na baka du Fidim, ⁹ agut na Kedor-Lawomer naşih i Elam, Tideyal naşih i Goyim, Amrafel naşih i Şineyar na Aryok naşih i Elaţar : bawo başih babaakër agut na başih kañeen! Bañaan biki Kedor-Lawomer bakob biki bagutanaanuñ.

¹⁰ Kē Fidim daşë tum ihër iweek yi kafuuş ; wi naşih i Fodom na i Gomora baktiin, aşë jot ti ya, kē bandukiin bamena du inkun. ¹¹ Bankobun baka kē başë yeenk bka bi biki Fodom na Gomora bti na iko ide yi baka bti aşë ya na bgah bi baka. ¹² Bakak ajej Lot (abuk aşa Abram) na bka bi tul bti ayaanaan ; tiki Lot abi fëţ du Fodom.

¹³ Aloñ ambuurun aya du Abram, nahebërë, anfëtuñ du mnko mnweek mi Mamre nahamorit, ayiţ bi Eşkol na Aner ; bukal bawajanţ bti baţok na Abram. ¹⁴ Wi Abram ameen kē bamob ayiţul ayaanaan, ajej ti bañaan biki nul bañaan iñeen-week nwanjanţ na bañaan iñeen na bakrenj (318) bambukiin ti katoh ki nul, kē babomandër ugut, adookar na bamobun Lot, te ubeeka wi Dan. ¹⁵ Abram na bañaan biki nul bawayşëri aneej ugut na baka na utejan, akob baka abot adookar na baka te ubeeka wi Hoba du btamşanka bi ubeeka wi Damat. ¹⁶ Ayeenk bka bti bi bajejun, ayeenk kak Lot ayiţul na bka bi tul bti na baat na bañaan biki bamobun.

Melkitedek

¹⁷ Wi Abram akobuŋ Kedor-Lawomer na baŋih banwoon na a, awugŋa pkak, kē naŋih i Gomora aŋē bi ayit na a du dko danwoon daanwo na ikun di ŋawe (danwoon dko di naŋih).

¹⁸ Uka wal mēnŋ naŋih alon ambiyi pyit na Abraham katimul kawo Melkitedek. Awo naŋih i Falem, abot aji ŋeŋan Naŋibaŋi Andēmuŋ Maakan. Aŋij ipoom na poot ; ¹⁹ Añehandēr Abram Naŋibaŋi aji :

« Bnuura bawo ŋi Abram ŋi katim ki Naŋibaŋi Andēmuŋ Maakan,
ampaŋuŋ baŋi na mboŋ!

²⁰ Dbeeb Naŋibaŋi Andēmuŋ Maakan,
andolon baŋooradu kē baŋup ŋi kadunu! »

Wi wi Abram aŋaan ajej iko bti yi bayeenkun du baŋih bukundi ado ifah iñeen, aŋē pēnan kalon awul Melkitedek.

²¹ Kē naŋih i Fodom aŋē ji na Abram : « Wu-laan bañaan iŋē iduka na iko bti yi nayaan ay-
eenk. » ²² Kē Abram aŋē teema aji : « Ddeen
kañen kamehna ŋi kadun ki *Yawe Nawat Kabuka
Naŋibaŋi Andēmuŋ Maakan, ampaŋuŋ baŋi na mboŋ,
²³ kē mēnkyeenk nin uko ulon ŋi iko yi nu, mēndo
yeenk yeenk nin unduŋ†, iwutna kaji iyokan
Abram. ²⁴ Mēnkhanke nin uko ulon pa nji. Dy-
eenk uko wi baŋaŋaraan badeen ŋaŋ na kafah ki
bangakandēruŋ na nji, Aker, Ekekol na Mamre
bahilan kajej ifah yi baka. »

15*Bhoŋar bi Naŋibaŋi na Abram*

† 14:23 Mēndo yeenk yeenk nin unduŋ: Bapiit aji mēnkyeenk nin kaguja.

¹ Wi iko mēnt̄ it̄epuŋ, *Yawe Nawat Kabuka ahaabēš Abram kēš ap̄en awinana ŋi kadunul aji na a : « Abram, wutan kalēnk! Dwo ubeel wi nu, dluŋ katuumu bnuura. »

²⁻³ Kē Abram ateema aji : « Nawat Kabuka Našibaŋi i naan, ibaa wulēn uko ulonŋ wi nji kaluŋ kaya bē mēnkka napoŋ nadukar wa? Iinwulēn napoŋ, Eliyeter i ubeeka wi Damat, nalempar naan alonŋ akdukiinŋ na iko yi naan. »

⁴ Kē Nawat Kabuka akak aji na a : « Mēnt̄ ul akdukiinŋ na iko yi nu, napoŋ i ikbukunŋ akdukiinŋ na ya. » ⁵ Wi wi ašaŋ ado Abram kē ap̄en bdig ašē ji na a : « Tenan baŋi, ifēn njah woli ihinani. » Akak aji na a : « Jibi njah ŋatumuŋ, hēnk di babuku bakluŋ katum. »

⁶ Abraham ahaŋ Nawat Kabuka ŋi uko wi ajakuluŋ, ukaŋ kē Nawat Kabuka aji awo natool.

⁷ Nawat Kabuka aji na a kak : « Nji dwoonŋ Nawat Kabuka, andoliinŋ kē ip̄en du Ur di bakaldeyeŋ kawulu mboš mi, ika. » ⁸ Kē Abram ašē teema aji : « Nawat Kabuka Našibaŋi i naan, hum di di nji nhiluŋ kame kē dluŋ kaka ma. »

⁹ Kē aji na a : « Yaan it̄ijēn uwit upatar, upi utaŋ na unkaneel ukaš. Undoli ŋi ŋa uwo kaka ŋšubal ŋwajaŋt̄. ŋijan kak urikaŋe na ubalab unhumuŋ. »

¹⁰ Kē Abram aŋija ŋa bti afiŋ. Afaaš ŋntaam ŋi ptoof ado ifah itēb, kandoli kataaŋ na katēnt̄ ka, ašē wo aanfaaš ŋkat. ¹¹ Njugude ŋatool pdēpa ŋi ŋntaam ŋankeŋuŋ ŋuŋ kē Abram ašē dook ŋa.

¹² Na utaakal ukeŋ, Abram awo ŋi bŋoy bweek ašē win bdēm bweek blēnkandēraan. ¹³ Kē Nawat Kabuka ašē ji na a : « Iwo i kame kē babuku baluŋ kawo bayaant̄ du mboš manwoonŋ maanwo

mi baka, mi bakluŋ kakak kado kajuukntën baka ti ulemp, baluŋ kahajan baka nşubal iñeen-week nşaaş nşbaakër (400). ¹⁴ Kë nji nşë luŋ kakob banjuukntënuŋ baka, bapën da na bka btum. ¹⁵ Kë iwi işë luŋ kaţaf kabaa kakeţ kamoya kakak na bnuura du bajugu. ¹⁶ Bakak ti, woli uraan ubaakantën ubii, ţiki te wal mënt pjuban pi bahamorit paandobi ţëplën. »

¹⁷ Wi unuur uyobuŋ, kë bdëm batooti, kë bdoo banjeenuŋ maakan awo na udu uweek na un-kaniya untehanuŋ nşë mara mara amay amuur ti ptoof pi nştaam nşanfiŋuŋ nşuŋ. ¹⁸ Kë unuur mënt, Nawat Kabuka ado bhonar na Abram, aji na a : « Dluŋ kawul mboş mi pntaali pampënuŋ ti iwi, kapënnna bdëk bi Ejiptu, te kaban bdëk bweek bi Ewufrat. ¹⁹ Mboş mënt manwoon mi nştaak ni bakenit, na mi bakenititaţ, na mi bakadmonit, ²⁰ na mi bahitit, mi baperitit, mi barefayit, ²¹ na mi bahamorit, mi bakanaan, na mi bagirgaşit na mi bayebutit. »

16

Kabuka ki İtmayel

¹ Faaray ahar Abram aambi buk, aşë ka nalemparul nşaaş alon anwoon i utaak wi Ejiptu i katim kawoon Hagar. ² Kë Faaray aşë ji na Abram : « Tenan, jibi *Yawe Nawat Kabuka awoon aandi mbuk, dkooţu kooţ kakan ido kawinar na nalempar naan ; ulome nşëpna ti a nka napoţ. » Abram atiink uko wi ajakuluŋ. ³ Wi Abram adoluŋ nşubal iñeen ni afëţuŋ ti utaak wi Kanaan, Faaray aharul

kë aşë jej Hagar, nalemparul, awula kë aniimi.
⁴ Abram awinar na Hagar, kë awo na kayiņ.

Wi Hagar awinuņ kë awo na kayiņ, aşë jun pkul Faaray ajugul. ⁵ Kë Faaray aşë ji na Abram : « Iwi ițuun kë Hagar abeehën hënkuņ. Nji ți uleef naan dwuliņ nalempar naan, kë hënkuņ wi awoon na kayiņ aşë beehën. Dñehan *Nawat Kabuka awayşun nji na iwi. »

⁶ Kë Abram aşë teema aji : « Nalemparu awo ți kañen ki nu, dolana uko wi iņaluņ. » Wi wi Faaray akakuņ ahajan Hagar, kë adoo noor ați, kabuurna.

⁷ Uwanjuț wi *Nawat Kabuka uyit na Hagar du kañog pliiik plon panwoon du *pndiiş, pliiik mënț pawo ți bgah bi Şur. ⁸ Uji na a : « Hagar, nalempar Faaray, iwoona țin, aşë aya țin? »

Kë aşë teem aji : « Dți ți kabuurna Faaray, ajug naan. »

⁹ Kë uji na a : « Kakan du ajugu, ido katiinka. »

¹⁰ Uwanjuț wi Nawat Kabuka ukak aji : « Ddo babuku bațum te nin alon aando hil pñen baka.

¹¹ « Tenan, iwo na kayiņ,
 iluņ kabuk napoț ñiinț,
 luņi ițu'a katim ki Işmayel*,
 țiiki Nawat Kabuka atiink mntëg mi nu.

¹² Aluņ kawo ji ubuuru unwoon uundomi ;
 anknațariin bañaan bti,
 bañaan bti bakak banațari'a ;
 aluņ kalow bayițul bti. »

¹³ Hagar aşal aji awin na manjoonan anjaan awina, aşë ji wal mënț na Nawat Kabuka, anțiiiniņ na a : « Iwo El-Roy, Naşibați anwinnuņ. » ¹⁴ Uko

* **16:11** Işmayel : Ți uhebërë dawoon Naşibați atiink.

wañ ukaañ kē bakdu pliiik mēnt̄ aji Lahay-Roy, dawoon̄ « *Anwoon̄ Aankba awinēn. » Pliik mēnt̄ pawo ʔi ptoof pi Kadeş na Bered.

¹⁵ Hagar abukar Abram napoʔ ñiint̄, kē Abram aʔu napoʔ i Hagar abukarulun̄ katim ki Işmayel.

¹⁶ Abram aka nşubal iñeen bakreñ na nşubal paaj (86) wi Hagar abukarulun̄ Işmayel.

17

Bhoñar bi Naşibaʔi na Abram

¹ Wi Abram akaañ nşubal iñeen kañeen kalon̄ na kañeen kalon̄ (99), kē *Yawe Nawat Kabuka aşē pēn awinana ʔi kadunul aji na a : « Nji dwoon̄ *El Şaday, Naşibaʔi Anhiniin̄ iko bti ; doon̄ kaʔaşēn ibot ido katiinkēn. ² Ddo bhoñar na iwi, kabot kawulu pntaali p̄tum maakan. »

³ Abram ajot wal mēnt̄ afēʔ kaara ʔi mboş, Naşibaʔi kē aşē ji na a : ⁴ « Tenan, bhoñar bi, bi bi nji kadolon̄ na iwi : Nji, dlun̄ kado iwo aşin kntaali ktum. ⁵ Iinkak adu'ana Abram*, katimu kawo hēnkuñ Abraham†, ʔiki ddolu iwo aşin kntaali ktum. ⁶ Ddolu ibuk bañaañ baʔum maakan, banklun̄ kado kntaali, ilun̄ kabuk başih. ⁷ Ddo bhoñar na iwi, na pntaali pankmbiin̄ ʔi kafeʔu woli ikeʔi. Bhoñar mēnt̄ bawo te mn̄ʔo, hēnk dlun̄ kawo Naşibaʔi i nu na i pntaali pankmbiin̄ ʔi kafeʔu. ⁸ Mboş mi Kanaan bti mi iwoon̄ n̄ʔa nayaant̄ ʔi ma, dlun̄ kawulu ma ika te mn̄ʔo, iwi na pntaali pankmbiin̄ ʔi kafeʔu, dlun̄ kawo Naşibaʔi i baka. »

* **17:5** Abram : ʔi uhebēre dawoon̄ niint̄ antumun̄ na mndēm.

† **17:5** Abraham : ʔi uhebēre dawoon̄ aşin bañaañ baʔum.

9 Naşibaţi akak aji na Abraham : « Kë iwi, iwo kamëban bhoŋar bi ndoluŋ na iwi na pntaali pi ikbukun. 10 Bhoŋar baŋ bi bi nji kadoluŋ na iwi na pntaali pi ikbukun, iwo i kamëban ba. Biinţ bti banwoon na iwi bawo biki kawala katëmp. 11 Nawo biki kawala katëmp, uwo uko unkyuujun bhoŋar bi nji ndoluŋ na an. 12 Kë ʒi kntaali ki ikbukun, napoţ ñiinţ anwoon awo kawala katëmp ʒi ŋnuur bakreŋ, kaţu na bambukiin ʒi itohan këme biki nanugun nug du ñaaŋ aloŋ nayaanţ, anwoon aanwo i pntaali pi nan. 13 Hënk, babukale ʒi katohu këme anugana nugana na itaka yi nu, bawo biki kawala katëmp. Bhoŋar bankwinaniin ʒi ŋleef ŋi nan bawo bhoŋar banwoon baankba. 14 Ñiinţ anwoon aanwala katëmp, aluŋ kadookana ʒi bayiţul, ʒiki agar bhoŋar bi naan. »

15 Naşibaţi akak aji na Abraham : « Faaray aharu, iinkak ado kadu'a Faaray, ido kadola Faara. 16 Dwula bnuura, kë abot aluŋ kabukaru napoţ ñiinţ. Dwula bnuura, aluŋ kawo anin kntaali ktum, aluŋ kabuk başih baţum. »

17 Wal mënţ, kë Abraham aşë jot afëţ kaara ʒi mboş aşë muujan. Aşal wal mënţ aji : « Ñiinţ ankaan ŋşubal iñeen-week kabuk napoţ? Këme Faara ankaan ŋşubal iñeen kañeen kalon akbukun? » 18 Wi wi aşaaŋ aji na Naşibaţi : « Dkooţu kooţ, wutan Işmayel ayeenk uko wi ihonnuŋ! »

19 Kë Naşibaţi aşë teema aji : « A-a, Faara aharu abukaru napoţ ñiinţ, i ikluŋ kaţu katim ki Itaak. Dluŋ kado bhoŋar na a te mnţo, kado ba na pntaali pankpënnuŋ ʒi a. 20 Dkak atiinku ʒi uko wi Işmayel. Tenan, dwula bnuura, ddo kabuk kajoobëţ na a,

pntaali pi nul patum. Aluŋ kabuk baŋih iñeen na batëb, ddola abuk pntaali ptum maakan. ²¹ Kë bhoŋar bi naan, ddo ba na Itaak, i Faara akluŋ kabukaru pkili ti wal wi. » ²² Wi Naŋibaŋi abaan ptiini na Abraham aŋe ya aduka.

²³ Unuur mënŋ, Abraham ajeŋ Iŋmayel abukul, na bañaan bti bambukiin ti kato hul na biki anuguŋ nug, bañaan biinŋ bti banwoon ti kato hul awalan baka katëmp jibi Naŋibaŋi ajakuluŋ ado. ²⁴ Abraham aka ŋŋubal iñeen kañeen kalon na ŋŋubal kañeen kalon (99) wi awaliin katëmp, ²⁵ kë Iŋmayel abukul aka ŋŋubal iñeen na ŋwajanŋ (13) wi awaliin katëmp. ²⁶ Ti unuur uloolan mënŋan wuŋ wi wi Abraham na Iŋmayel abukul bawaliin katëmp. ²⁷ Biinŋ biki kato hul bti, bambuknaaniin da na biki banuguŋ nug du ñaan alon nayaanŋ, kë bawala katëmp na a.

18

Bayaanŋ bawajanŋ

¹ Unuur ulon Abraham aŋo ti plëman pi kaloona ki nul du mnko mnweek mi Mambre wi unuur udiŋuŋ, kë *Yawe Nawat Kabuka aŋe pën awinana ti kadun ki nul. ² Abraham akat këŋ, aŋe win biinŋ bawajanŋ kë banaŋ du kadunul. Wi awinaŋ win baka, aŋiina du plëman pi kaloona, aya yit na baka ajot afëŋ kaara ti mboŋ adëman baka, ³ aŋe ji na alon ti baka : « Naweeŋ, dkooŋu kooŋ, pantan ti kato ki nalemparu, idole haŋ kalilan. ⁴ Yoonkaan ddo baŋijan meel, nañow ihoŋ naŋe naŋo nanoorfën ti bko bi uŋeeh. ⁵ Dya kaŋijan kapoom nade, naŋiŋŋan ŋleef, nabaa naŋep wi nabiin te ti kato ki nalemparan. »

Kë başë ateema aji : « Aa, dolan jibi ijakuņ. »

⁶ Abraham amint wal mēnt̄ aya du kaloona meet̄ di Faara awoon̄, ašë ji na a : « Faraan ijej p̄son pnuura pankēšun̄, inag ijuņ ipoom. » ⁷ Wi wi Abraham ašaaj̄ amint aya du batani ajej ubay unuura, awul wa nalemparul kē ajuņ ataran. ⁸ Ajej mntow mnať na mntow mnjiilu na ubay wi babomanuņ wuņ abēkan iko mēnt̄ b̄ti ťi kadun ki baka. Anať aňog baka du p̄teef pi bko kē başë de.

⁹ Bahepara aji : « Faara aharu awo ťuņ ba? »

Kë ateem aji : « Awo du kaloona meet̄. »

¹⁰ Kë nayaant̄ ašë ji na a : « Dluņ kabi ťi pkili ťi wal wi ; uťenk wal mēnt̄ Faara aharu abuk napoť ņiint̄. »

Faara awo du plēman pi kaloona, du kafet̄ ki nayaant̄ atiink. ¹¹ Bi Abraham na Faara bado bi wo wo baweeek, kē Faara akak aťaňan kaňowa. ¹² Hēnk, kē Faara ašë ji ťi ušalul, amuujan. Ašal aji : « Hēnkuņ wi ndoon̄ aťaf, kabaa kawinar na ņiint̄ naan! Kē ajug katoh naan abot awo naťaf! »

¹³ Kē Nawat Kabuka ašë ji na Abraham : « we ukaaj̄ kē Faara ajii ba, ašal aji aanhinan kabuk wi adoon̄ abi ťaf ťaf? ¹⁴ We wi Nawat Kabuka awoon̄ aanhinan pdo? Pkili, ťi wal wi, dkak ťi katohu, uťenk wal mēnt̄ Faara abuk napoť ņiint̄. »

¹⁵ Faara apok aji : « Mēnjii » ťiki alēnki, kē Nawat Kabuka ateema aji : « Ijii. »

Abraham aťiiniir Fodom

¹⁶ Biint̄ banaťa atool pya, aten ubeeka wi Fodom. Kē Abraham ašë ņooťan baka. ¹⁷ Yawe Nawat Kabuka aji ťi ušalul : « Dwo i kamen Abraham uko wi nji kadoluņ i? ¹⁸ Ul ankbukuņ pntaali

ptum pankkaanj mnhina, kabot kaṭu nwul knntaali ki mboṣ bti bnuura. ¹⁹ Ddata ahilna ado babukul na biki katoḥul bado kaṭaṣ bgah bi naan, kado uko wi nṅaluṅ na uko unwoonj utool ṭi kēṣ ki naan. Hēnk, nṣē ndo pa a uko wi mbiinj ahoṅa. »

²⁰ Wi wi Nawat Kabuka aṣaanj aji : « Batapar biki Todom na Gomora iko iwuṭaan maakan, pḵuban pi baka padēm maakan. ²¹ Dya da katen me uko wi bataparunj baka uwoha manjoonan, woli uunwo, kame. »

²² Batēb ṭi biinj bukunj bapēnna da, aṣē ya Todom. Kē Abraham ahum nnaṭ ṭi kadun ki Nawat Kabuka. ²³ Abi aṅog aṣē ji na a : « Na manjoonan, ifiṅ baṭool kanaakrēn na bado buṭaan i? ²⁴ Ulome baṅaanj iṅeen kaṅeen baṭool bawo ṭi ubeeka? Ifiṅ baṅaanj biki ubeeka bti i? Kē baṅaanj iṅeen-kaṅeen baṭool banwoonj ṭi ubeeka, baankdo imiir wa i? ²⁵ A-a, iinkdo uko utēntj waṅ, kado naṭool akeṭj na nado buṭaan. Naṭool awo wo ji nado buṭaan. Iinkdo uko utēntj waṅ. Kē iwi nawayēṣ umundu bti ido uko unwoonj utool di. »

²⁶ Kē Nawat Kabuka ateema aji : « Woli dṭēnk du Todom baṅaanj baṭool iṅeen-kaṅeen, katen ṭi baka kamiir ubeeka bti. »

²⁷ Kē akak aṭiini na a aji : « Nji nwoonj pdēpalēn na ufob, dṅoomunj aṭiini na Ajugun. ²⁸ Ulome baṅaanj kaṅeen baṭaanjēṣ ṭi baṭool iṅeen-kaṅeen bukunj: Baṅaanj kaṅeen bampēnunj bukunj baṭu itok ubeeka bti i? »

Kē ateem aji : « Woli dṭēnk da baṅaanj iṅeen ṅbaakēr na baṅaanj kaṅeen mēnktok ubeeka. »

²⁹ Abraham akak aṭiini ji uteek aji : « Ulome bawoha iṅeen-ṅbaakēr? »

Kë atëem aji : « Bañaan iñeen n̄baakër mën̄t̄ baṭu mën̄ktok ubeeka. »

³⁰ Kë akak aji : « Ajugun awutan kadeebaṭ akaan awutën n̄ṭup : Bahinan kawo iñeen-n̄wajanṭ. »

Kë atëem aji na a : « Mën̄ktok ubeeka woli d̄t̄enk da bañaan iñeen n̄wajanṭ baṭool. »

³¹ Abraham akak aji : « Miiran, wi nkaan añoom aṭiini na Ajugun : Bahinan kawo iñeen-n̄ṭëb. »

Kë atëem aji : « Bañaan iñeen n̄ṭëb bukuṅ baṭu mën̄ktok ubeeka. »

³² Kë aji : « Ajugun awutan kadeebaṭ, dkak aṭiini ubaañsaani : Bahinan kawo iñeen. »

Kë atëem aji : « Bañaan iñeen bukuṅ bado kë mën̄ktok ubeeka b̄ti. »

³³ Wi Nawat Kabuka abaan p̄ṭiini na Abraham aṣë ya, kë Abraham aṭiis̄ katohul.

19

¹ Na utaakal, n̄wanjut n̄ṭëb n̄uṅ n̄aban du Fodom. Kë Lot aṣë ṭo wal mën̄t̄ ṭi uneej ubeeka. Wi awinan win n̄a aṣë naṭa aya ayit na n̄a ajot afëṭ kaara ṭi mboṣ adëman n̄a. ² Aji na n̄a : « Dkooṭan kooṭ, nabiin nafër du katoh ki nalemparan, nañow ihoṭ, na nfa naṣë naya na bgah bi nan. »

Kë naṣë teema aji : « A-a, n̄ya kafër du bayiti. »
³ Lot akooṭ n̄a te kë n̄ado dinan awala du katohul. Ado kë bajun n̄a, aboman ipoom indaṭ kë n̄adee.

⁴ Bahum baandobi piinṭ kë biinṭ biki ubeeka baṣë bi afooy katoh, bañaan b̄ti bawo da, du baṭaṣa te baṭaf, nin alon aandukaa. ⁵ Badu Lot aji na a : « Biinṭ bambiinṭ ṭi katohu na utejan wi bawo ṭunṭ? Pënaan baka, n̄piinṭ na baka. »

⁶ Lot apën abi moŋ baka ašë dët bgah ți kafetul.
⁷ Aji na baka : « An banoh naan, dkooŋan kooŋ
 nawutan kado buŋaan. ⁸ Natenan, dwo na bapoŋ
 baaŋ batëb banwoonŋ baandobi me biinŋ. Ddo baka
 bapën nado baka uko wi naŋaluŋ, našë nawut
 kado biinŋ biki nin uko ulonŋ ți ki bawo bayaanŋ biki
 naan. »

⁹ Kë bašë teem aji : « Totiin ți. » Bakak aji na
 a : « Iwi inwoonŋ nayaanŋ, ašë ŋal pwo nawayëš!
 Hënkuŋ ŋdolu uko unwuŋnuŋ apel wi ŋkdoluŋ baka.
 » Bawuuk Lot ašë tool pya kapaat plëman. ¹⁰ Kë
 biinŋ banwoonŋ du meetŋ bašë haabëš amob Lot
 apulad meetŋ ašë tuh plëman. ¹¹ Bado wal mënŋ
 biinŋ banwoonŋ du bdig kë bakak bakuul bukal
 bti, ajunna ți bapoŋ te du baŋaf, kë baankak awin
 plëman.

¹² Nwanjut ŋuŋ ŋaji na Lot : « Ikak awo na ñaanŋ
 alonŋ ți i? Bayootanu, babuku biinŋ na baaŋ, bañaanŋ
 bti banwoonŋ biki nu ți ubeeka, jejan baka napën ți
 wa. ¹³ Ntok ubeeka wi bti ți ki na manjoonan baŋup
 iko iwuŋaan maakan yi bañaanŋ biki wa badoluŋ.
 Yawe Nawat Kabuka ayilun aji ntok ubeeka. »

¹⁴ Lot aya aŋiini na bayootanul, banjokunŋ
 babukul aji : « Nanaŋiin, napën ți dko di, ți ki
 *Nawat Kabuka abi katok ubeeka. » Kë bašë
 ŋal aji abenŋ beŋ.

¹⁵ Wi unuur ujintunŋ na nfa kub, nwanjut ŋakak aji
 na Lot : « Naŋiin, ijej aharu na babuku baaŋ batëb
 banwoonŋ ți këme nakeŋ woli Nawat Kabuka akob
 biki ubeeka wi. »

¹⁶ Kë jibi Lot ahumuŋ na ŋŋal ŋtëb, kë biinŋ
 bukuŋ bašë mëbana ți kañen, na aharul na babukul

baaṭ batëb ṭiki Nawat Kabuka añaḡi¹a. Badola kë apën ṭi ubeeka.

¹⁷ Wi bapënanuṅ baka ṭi ubeeka, uwanjuṭ uloṅ ṭi baka kë uşë ji : « Ṭiin ibuuran ubida wi nu! Kten kafet̄ ibot iwut kanaṭ nin dko dloṅ ṭi uṭaak wi, yaan du pnkuṅ iwutna kakeṭ. »

¹⁸ Kë Lot ateem aji : « A-a, Naweek, uunhinan kawo hënk! ¹⁹ Nalemparu awinana bnuura ṭi këş ki nu, kë ibot adiimana mñaḡa mnweek wi ibuuranuluṅ. Kë nji nşë wo mënihil kaṭi kaya du pnkuṅ bë pwuṭan paankbanën nkeṭ. ²⁰ Tenan, iwın ubeeka umpoṭi wi i? Uñogi, kë nhil kaṭi kaban da. Wutan nya mmena da mbuurna, ṭiki uwo umpoṭi! »

²¹ Kë ateema aji : « Dkak aṭenu uko waṅ, mënktok ubeeka wi iḡṭiiniyaanuṅ. ²² Faraan iṭi iya imena du wa, ṭiki mënihil kado nin uko uloṅ bë iindobi ban da. » Uko waṅ ukaaṅ kë baṭu ubeeka mënṭ katim ki Şowar.*

²³ Unuur ujun pjınṭ wal wi Lot abanuṅ du Şowar, ²⁴ kë Yawe aşë do pdëpalën panktëraduṅ[†] kë pa-woona baṭi ajot ṭi Fodom na Gomora. ²⁵ Atok ṇbeeka mënṭ na uṭaak mënṭ bti, afiṅ bañaanṅ na iko bti immayuṅ ṭi mboş. ²⁶ Ahar Lot akok aten du kafet̄ul aşë bi kak kak pnam.

²⁷ Abraham anaṭa na nfa kub aşë ya du dko di abiiṅ anaṭ ṭi kadun ki Nawat Kabuka, ²⁸ aten Fodom na Gomora na uṭaak bti aşë win udu kë ukpën da ji udu wi uyik! ²⁹ Wi Naşibaṭi atokuṅ

* **19:22** Şowar : Ṭi uhebërë dawooṅ umpoṭi. † **19:24** Pdëpalën panktëraduṅ: “Soufre, Sulfur, Sulfuro.”

ŋbeeka ŋuŋ aleŋ Abraham apënan Lot kë abuur kaŋaafa ki bdoo du dko di abiiŋ afëŋ.

Lot na babukul baat

³⁰ Lot aya afëŋ du pnkuŋ ul na babukul baat batëb ŋiki aaññoom pŋto du Şowar. Baya du pnkuŋ afëŋ du bñot banhooruŋ. ³¹ Unuur ulon, bajeen ñaaf i Lot aji na aŋa'ul : « Aşinun aŋaf hënkun, kë nin ñiiŋŋ alon aankak awo ŋi utaak anhilun kapiiŋŋ na nja jibi bañaan bti bajaan bado. ³² Biin ŋwul aşin nja poot akuj ŋşë ŋpiiŋŋ na a ŋka bapoŋ, pntaali pi nul pawutna kaba. »

³³ Na utejan mëntŋ bawul aşin baka poot, kë bajeen aşë bi apiiŋŋ na aşin anwoonŋ aando me upiiŋŋ na unaŋa abukul. ³⁴ Wi nfa mambanuŋ, kë bajeen aşë ji na aŋa'ul : « Takal na utejan dpiiŋŋ na aşin nja ; biin ŋkak ŋwula nŋa na utejan poot adaan işë iya ipiiŋŋ na a, hënk ŋşë ŋbuk bapoŋ, pntaali pi nul pawutna kaba. » ³⁵ Bakak awul aşin baka poot utejan mëntŋ, kë nabaasha apiiŋŋ na a, bë aando me upiiŋŋ na unaŋa abukul. ³⁶ Hënk di babak Lot bawoonŋ na iyiŋ, inwoonuŋ du aşin baka. ³⁷ Bajeen abuk napoŋ ñiiŋŋ aşë ŋu'a katim ki Mohab‡, awoonŋ ateem bamohabit biki nŋa. ³⁸ Nabaasha kak abuk napoŋ ñiiŋŋ aŋu'a katim ki Ben-Ami§; ul awoonŋ ateem bahamonit biki nŋa.

20

Abraham na Abimelek

‡ 19:37 Mohab : ŋi uhebërë dawoonŋ anwoonuŋ du aşin. § 19:38 Ben-Ami : ŋi uhebërë dawoonŋ abuk pntaali pi naan.

¹ Abraham apënna du umban wi Mamre aya du utaak wi Negeb afet̃ ti ptoof pi n̄beeka n̄i Kadeş na Şur. Abi ya pyaan̄ du Gerar. ² Aji na bañaan̄ kē Faara aharul awo aṭa'ul. Kē Abimelek naşih i Gerar aşē do kē bayaarada Faara pa aniima.

³ Na utejan, Naşibaṭi apēn awinana ti kadunul na n̄ṭaafi aji na a : « N̄aaṭ i iyeenkun̄ aṭu ikeṭ̃ ṭiki aniimaa. »

⁴ Abimelek ahum aando bi piin̄ṭ na a, aşē ji : « Ajugun, ifiṅ n̄aan̄ anwoon̄ aando uko ulon̄ i? ⁵ Abraham ti uleeful ajaknun̄ aji awo aṭa'ul kē Faara akak ajakēn̄ aji Abraham awo naweekul. Uko wi ndolon̄ ddo do wa na uhaaş ujint̄, mēndo nin uko ulon̄ uwuṭaan. »

⁶ Kē Naşibaṭi ateema na n̄ṭaafi aji na a : « Aa, n̄i kak dme kē ido uko mēn̄ṭ na uhaaş ujint̄. N̄i dneenaniin̄ p̄juban ti kadun naan wi ndolon̄ kē iimbana. ⁷ Hēnkun̄ kakaan n̄iin̄ṭ un̄ aharul ṭiki awo *naṭuparaan. Alun̄ kañehandēru ibuurna. Woli iinkakana, kkeṭ̃ iwi na biki katohu bti. »

⁸ Wi unuur ujint̄un̄, Abimelek adu baweek bti biki utaak aşē ṭup baka uko un̄ṭepun̄, kē başē lēnk maakan. ⁹ Adu Abraham aşē ji na a : « we wi idolon̄ bañaan̄ hēnk ba? We wi ndoliin̄ kē ido kak i kaṭijaraan p̄juban pweek pi, n̄i na bañaan̄ biki utaak wi naan bti? Ido uko wi n̄aan̄ awoon̄ aanwo kado. »

¹⁰ Akak ahepar Abraham aji : « We ukaan̄ kē ido uko wan̄ ba? »

¹¹ Abraham ateema aji : « Dşal aji bañaan̄ banwoon̄ ti bañoom Naşibaṭi, kē kanuura ki ahar naan kahil kaṭu bafiñen. ¹² Ado wohā aṭa'naan̄ ṭiki n̄ṭok

aşinun, baninun biki ŋwoon ŋenṭoki, kē ŋşē bi ni-imar. ¹³ Wi Naşibaṭi adolnuŋ kē mpēn du katoḥ ki paapa añaay, djaka aji : “Dñehanu uko ulon; woli iŋalēn, dko di ŋkyahaan, jakan na bañaan iwo aṭa'naan.” »

¹⁴ Abimelek ajej ŋkaneel na ŋpi na ŋgit, balemp biinṭ na baaṭ awul Abraham aşē kakana Faara aharul. ¹⁵ Akak aji na a : « Uṭaak wi naan wii wi, ihinan kafēṭ dko di iŋaluŋ. » ¹⁶ Aji na Faara kak : « Dwul naweeuku itaka itum maakan*. Uko waŋ ukyuujun bañaan bti banwoon na iwi kē iwo najinṭ ṭi uko unṭepun. »

¹⁷ Kē Abraham aşē ñehan Naşibaṭi ajeban Abimelek na aharul na balemparul baaṭ bahilna babuk, ¹⁸ ṭiki ado kē baaṭ bti biki katoḥ ki Abimelek baanhil kabuk ṭi uko wi adolun Faara ahar Abraham.

21

Kabuka ki Itaak

¹ *Yawe Nawat Kabuka ado Faara bnuura jibi abiiŋ aṭupa, ado uko wi abiiŋ ahoŋa. ² Awo na kayiŋ abukar Abraham andoon abi wo wo naṭaf napoṭ ṭi wal wi Naşibaṭi abiiŋ ajaka. ³ Abraham aṭu napoṭ i Faara abukarulun katim ki Itaak*.

⁴ Wi Itaak abukul adolun ŋnuur bakreŋ, kē Abraham aşē do jibi Naşibaṭi ajakulun, awalana katēmp. ⁵ Aka ŋşubal iñeen-week (100) wi abukun Itaak.

* **20:16** Itaka itum maakan : Iwo uko ji baluk bi ŋşubal iñeen-week na iñeen ŋwajanṭ (130) ŋi nayafan. * **21:3** Itaak : dawoon ṭi uhebēre aji.

⁶ Kë Faara ašë ji : « Našibați awulën uko wi nji kadoon kajina, bañaan bti banktiinkun uko wi balilan na nji. »

⁷ Akak ațiini aji : « In ahilanun țfa kaji na Abraham kë Faara abi kabootan? Kë nșaan abukara ñiint hënkun wi ațafun. »

Hagar na Ișmayel badookanaa

⁸ Itaak adëm te kë anin ado kayana. Unuur mënț kë Abraham ašë do ufettu uweek. ⁹ Hagar i uțaak wi Ejiptu awo da na napoț i abukaruñ Abraham. Faara awin napoț kë aknoha†, ¹⁰ ašë ji na Abraham : « Dookan nalemp i na abukul, abuk nalemp i aanwo kayeenk ți iko yi ikdukarun Itaak abuk naan. » ¹¹ Uko mënț ude Abraham maakan țiki Ișmayel awo kak abukul. ¹² Kë Nașibați ašë ji na a : « Kțoo kațaaf abuku na nalemparu, uko wi Faara akhepariin bti dolan wa, țiki ți Itaak di di pntaali pi nhoñiin pakpënnun. ¹³ Kë abuk nalemp, ddola abuk pntaali pweek maakan, țiki awo kak abuku. »

¹⁴ Abraham anața na nfa kub, ajej kapoom na ubuuli wi meel awul Hagar, kë ațu ți feț, akak awula napoț ašë dola kë ayaa. Kë Hagar aya añaay na *pndiiș pi Bertabe.

¹⁵ Wi meel manyaan aba, kë ašë bëkan napoț ți bko bloñ uțeeh, ¹⁶ aya alow btiisu ațo ašë jun nwooni aji : « Mënjal pwin pkeț pi napoț naan. »

¹⁷ Nașibați atiink napoț kë akwooni, kë uwanjut wi nul ușë duuna Hagar du bați aji na a : « Hagar, we wa ba? Klënk, Nașibați atiink nwooni ñi napoț du dko di ibëkanulun. ¹⁸ Jejana ibot imëbana bnuura

† 21:9 Kë aknoha : Balon bapiit aji Kë akben Itaak.

ṭiki ddo babukul batum, bawo pntaali pweek. »
 19 Naşibaṭi ahaabëş wal mēntṭ kēş ki Hagar kē aşē win pliiik. Wi wi ayaan aliik ubuuli atuman awul napoṭ kē adaani.

20 Naşibaṭi ayeṅ napoṭ kē akdēm. Afēṭ du pndiiş akak ñaan anhiluṅ kaşuuri maakan. 21 Wi afēṭuṅ du pndiiş du Paran, anin kē aşē la'ara ñaaṭ anwoon i utaak wi Ejiptu.

Bhoṅar bi Abraham na Abimelek

22 Unuur uloṅ, Abimelek na Fikol naşih i bangoli biki nul baya du Abraham aji na a : « Naşibaṭi awo ṭi kafetu ṭi iko bti yi ikdoluṅ. 23 Hēnkunṅ mehniin ṭi kadunul iji iinkguurēn nin, nji na babak naan na babak baka, kē ido bnuura na nji na utaak wi iwoon nayaantṭ wi, jibi nwoon bnuura na iwi. »
 24 Kē Abraham ateam aji : « Dhoṅ uko mēntṭ. »

25 Wi wi Abraham aşaan aleşana pliiik plonṅ pi balempar Abimelek babiin ateha. 26 Kē ateema aji : « Mēmme ñaan andoluṅ uko waṅ. Iinṭupēn, dbaan atiink tiink nṭa uko mēntṭ. »

27 Wi wi Abraham aşaan ajej ṅkaneel, ṅpi, na ṅgit awul Abimelek, kē başē do bhoṅar. 28 Abraham apēnan ṅkaneel ṅmpoṭi ṅwaaṭ paaj na uloṅ. 29 Kē Abimelek aşē hepara aji : « we ukaan kē ipaṭeş ṅkaneel ṅmpoṭi ṅwaaṭ paaj na uloṅ ṅi ba? »

30 Kē ateema aji : « Yeenkan ṅkaneel paaj na uloṅ ṅi, uwo uko unkdiiimanuṅ kē nji djipuṅ pliiik pi. »
 31 Uko waṅ ukaan kē badu dko mēntṭ aji Beerşeba‡ ṭiki bukal batēb bti bahoṅaruṅ da amehna.

‡ 21:31 Beerşeba : Ṭi uhebērē dawoonṅ pliiik pi kamehna.

³² Wi badolun bhoŋar du Beerŋeba aba, Abimelek na Fikol naŋih i bangoli biki nul banaŋa akak du utaak wi bafilitten. ³³ Abraham atepi du Beerŋeba bko bi bajaŋ bado Tamarit aŋe dēman da *Yawe Nawat Kabuka anwoon aankba. ³⁴ Wi wi Abraham aŋaŋ aŋo ajon du utaak wi bafilitten.

22

Bŋeŋan bi Abraham

¹ Wi iko yan iŋepun, Naŋibaŋi aŋal pten me Abraham afiyaara kado uko wi akjakulun aŋe ji na a : « Abraham. »

Kē ateem aji : « Nji wi. »

² Kē aji na a : « Jejan abuku, aloolan ŋaŋ i ikaŋ, Itaak i iŋalun maakan, iya du utaak wi Moriya du pnkun pi nji kalun kayuuju. Woli iban da, kjeja kafinŋaraan kabot katēra kadolēn bŋeŋan. »

³ Abraham anaŋa na nfa kub, atan ubuuru ajej balemparul batēb na abukul, abot atib imul yi akyaŋ katērna'a, aŋe tool pya dko di Naŋibaŋi ajakulun. ⁴ Wi bapoŋun ado ŋnuur ŋwajanŋ, kē Abraham aŋe win dko di bajakulun du kalowan. ⁵ Aji wal mēnŋ na balemparul : « Nadukiin ŋi na ubuuru. Nji na napoŋ ŋya kadēman Naŋibaŋi kaŋe kakak. »

⁶ Abraham ajej imul yi akyaŋ katērna Itaak abukul awula kē akunaa, ul ŋi uleeful kē aŋe mēban bdoo na umbaŋ. Wi wi baŋoolun bukal batēb. ⁷ Itaak aŋiini wal mēnŋ na Abraham aŋin aji : « Paap! »

Kē ateema aji : « Abuk naan, dŋiinku! »

Kē akak aji na a : « Bdoo bii bi, kē imul yii yi, unkaneel wi bŋeŋan ubaa wo ŋun ba? »

⁸ Kë atees aji : « Abuk naan, Naşibaţi akyaan kawul unkaneel » kë başë tool bukal batëb bti.

⁹ Wi babanuŋ du dko di Naşibaţi ajakuluŋ, Abraham aboman *bliit bi mngur, apaf da imul aşë tan İtaak abukul aţu ŋi imul duuţ. ¹⁰ Atoolan kañen ajej umbañ kafıŋna abukul. ¹¹ Kë uwanjuţ wi *Yawe Nawat Kabuka uşë duuna du baţi aji na a : « Abraham! Abraham! »

Kë atees aji : « Nji wi! »

¹² Kë uşë ji na a : « Kdeen kañen ŋi napoţ! Kdola nin buţaan! Dme hënkunŋ kë iji ktiink Naşibaţi : İdınan pwulën abuku aloolan ŋañ i ikaan. »

¹³ Abraham akat kęş aşë win unkaneel ukaş ulonŋ wi itiiim ihoţunŋ ŋi bgof. Aya ajej wa afiŋar Naşibaţi atër ado bţeŋan, kë ukeţar abukul. ¹⁴ Abraham adu dko mënţ aji : « Adonay Yire » uwoonŋ Ajugun awul. Uko waŋ ukaanŋ kë hënkunŋ baji baji : « Du pnkunŋ Ajugun awul. »

¹⁵ Uwanjuţ wi Nawat Kabuka ukak aduuna Abraham du baţi, ¹⁶ aji na a : « Dmehna ŋi bkow naan, nji Nawat Kabuka aji : jibi idolunŋ uko wi, adınan pwulën abuku aloolan ŋañ i ikaan, ¹⁷ dwulu bnuura bweek maakan, ddo pntaali pankpënnunŋ ŋi iwi paţum ji njah ŋi baţi na pyiw panwoonŋ ŋi kabanŋ ki bdëk. Pntaali pi nu pawat başoorad pa, payeenk nbeeka ŋi baka. ¹⁸ Dţëpna ŋi pntaali pi nu kawul kntaali ki mboş bti bnuura, ŋiki itiiinkën. »

¹⁹ Abraham awuğsa akak du balemparul, kë baţool pkak Beerşeba. Abraham afëţ da.

Babuk Nahor

²⁰ Wi iko yaŋ iţëpuŋ, baţup Abraham aji Milka kak, ahar Nahor aţa'ul abukara bapoţ biinţ.

²¹ Bajeen awo katim ki Ut, aṭu na But aṭa'ul, na Kemuwel aṣin Aram, ²² na Keted, na Haṭo, na Pildaṣ, na Yidlaṣ, na Betuwel. ²³ Betuwel abukuṅ Rebeka. Bukuṅ bawoon bapoṭ biinṭ bakreṅ biki Milka abukaruṅ Nahor, aṭa Abraham. ²⁴ Nahor abi do baniw na ñaaṭ alon i katim ki Rewuma, ankaṅ abuk bapoṭ biinṭ, bawo : Teba, Gaham, Tahaṣ na Maaka.

23

Pkeṭ pi Faara na umoy wi nul

¹ Faara ado ṅṣubal iñeen-week na ṅṣubal iñeen ṅtëb na paaj na ulon (127); hënk di di ṅnuurul ṅalinuṅ. ² Wi wi aṣaan akeṭ du Kiriyat-Arba (dawoon Hebron) du utaak wi Kanaan ; Abraham awoonira abot aṭëga.

³ Abraham apën du meet di puum pi aharul papiinṭanuṅ aṣë ya du bahitit aji na baka : ⁴ « Dwo nayaant anfëṭuṅ na an, nayuujaan dko dlon di nhili kanug kamoyna ahar naan. »

⁵ Kë bahitit baṣë teema aji : ⁶ « Naweeek tiinkun : Naṣibaṭi adëmanu kë iwo ṭi ptoofun, tenan ṭi dko bti di ṅbomanuṅ aji ṅmoyna, datan dannuurnaaniṅ imoy aharu, nin alon ṭi un aankneenanu dko di nul. »

⁷ Abraham anaṭa wal mënṭ abi aṅup ṭi kadun ki bañaan biki utaak mënṭ, bahitit. ⁸ Aṭiini na baka aji : « Woli nadinan mmoy ahar naan, natiinkaan, nabot naṭënkën naṭiini na Efron abuk Fohar. ⁹ Dṅal awulën du Makpela dko di abomanuṅ du kaban ki uṭeehul kado kamoyna ; awulaan da, dluka itaka yi dakwaaparun ṭi kadunan, dakak dko dmoyni di naan. »

¹⁰ Kë Efron aşë ʔo ʔi ptoof pi bahitit batēntul wal mēnt. Ateem Abraham ʔi kadun ki bahitit bti banwoon du bayiti aji na a : ¹¹ « A-a naweek, tiinkan! Dʔenu uʔeeh kabot kaʔenu dko dmoyni danwoon du wa meet. Dʔenu da ʔi kadun ki bañaan bti : moyan aharu da. »

¹² Kë Abraham aşë kak anup ʔi kadun ki bañaan biki utaak. ¹³ Aji na Efron ʔi kadun ki baka : « Dkooʔu kooʔ duni itiinkēn. Wutan nnug uʔeeh : yeenkan itaka, nʔe mmoy ahar naan da. »

¹⁴ Kë Efron aşë teema aji : ¹⁵ « Naweek, tiinkaan! Preeʔ pi mboʔ mi pawo [ktaka iñeen week nbaakēr ki baʔaknuŋ untaam.] Kë itaka mēnt, iwo we ʔi ptoofun? Moyan puum pi aharu. »

¹⁶ Abraham atiink Efron, afēn itaka yi Efron ajakuŋ ʔi kadun ki bahitit : ktaka iñeen week nbaakēr (400) ki baʔaknuŋ untaam.

¹⁷ Hēnk, kë uʔeeh wi Efron du Makpela dantaanun na Mamre, uʔeeh na dko dmoyni danwoon da, na mnko bti manwoon ʔi uʔeeh meet ¹⁸ kë ikak yi Abraham ʔi kadun ki bahitit bti banwoon du bayiti.

¹⁹ Wi uko wan uʔepun, kë Abraham aşë ya amoy Faara aharul du bhēr banwoon du uʔeeh wi Makpela ataŋ na Mamre, dawoon Hebron du utaak wi Kanaan. ²⁰ Hēnk, kë bhēr na uʔeeh bti, nʔapēn ʔi iñen yi bahitit akak bka bi Abraham, kë ado da pnguran.

24

¹ Abraham aţaf wal mēnt maakan, kē *Yawe Nawat Kabuka akak awula bnuura ʔi iko bti. ² Abraham adu anwoonun ʔi balemparul, abot awo namali i nul aji na a : « Dkooʔu, ʔuun kañen ʔi pnkant pi naan uʔeeh* . ³ Mehniin ʔi kadun ki Nawat Kabuka Naşibaʔi anʔakun ʔaʔi na mboş, iji iinklun ʔi kalaar abuk naan napoʔ ʔi biki Kanaan biki nfēʔun ʔi ptoof pi baka ʔi. ⁴ Luņi iya du utaak wi naan, du bayiʔ naan, idat da ʔi naaʔ pa Itaak abuk naan. »

⁵ Kē nalemparul ahepara aji : « Kē woli ʔi naaʔ aanlun adi pʔaşēn te ʔi utaak wi, wal mēnt, kañooʔ abuku du utaak wi iwoonun i? »

⁶ Kē Abraham ateema aji : « A-a. ʔaafaraan kakakan da abuk naan. ⁷ Nawat Kabuka Naşibaʔi ampēnanaanun du katoh ki paapa na du utaak wi bayiʔ naan, anjaknun abot amehna aji alun kawul pntaali pi naan mboş mi, alun kayil uwanjuʔ wi nul ʔi kadunu, ijejna ʔi naaʔ i utaak naan pa abuk naan. ⁸ Aşē wo woli ʔi naaʔ aandi pʔaşu, iinkwo angarun kamehna. ʔaafaraan kakakan abuk naan da. »

⁹ Kē nalemp aʔu kañen ʔi pnkant pi Abraham uʔeeh, amehna ʔi uko mēnt.

¹⁰ Nalemp un ajej ʔi naam ʔi pnkunkaali iñen ʔi Abraham abot aya na iko inuura itum yi akaan, aşē tool aya du ubeeka wi Nahor afēʔun du utaak wi Metopotamiya. ¹¹ Wi abanun da, ado ʔi naam kē ʔi naknoorfēn du upēn ubeeka kañoğ pliik. Uwo utaakal, ʔi wal wi baat bajaan bapēn kabi pliik.

* **24:2** ʔuun kañen ʔi pnkant pi naan uʔeeh : ʔi udolade wi baka ʔi naan aji do han woli amehna uko uweek.

12 Wal mēnt̄ kē ašē ji : « Nawat Kabuka, iwi Našibaṭi i Abraham ajug naan ajaan̄ adēman, dkooṭu kooṭ dolan iko iṭēp bnuura, ibot idiiman Abraham ajug naan bnuura bi nu! 13 Dwo ṭi kañog pliik, kē baat̄ biki ubeeka bakpēn pbi kaliik meel. 14 Dolan poonu i nji kajakuṇ awalan pdunk pi nul aṭenēn ndaan ašē teemēn aji : “Daanan, mbot nwul ṇntaam ṇi nu ṇadaan,” awo ṇnaat̄ i ṇjaluṇ pa Itaak nalemparu ; kawin kē idiiman ajug naan bnuura bi nu. »

15 Aando bi ba pṭiini ašē win poonu alon̄ kē akbi na pdunk ṭi pgaṇan. Katimul kawo Rebeka, awo abuk Betuwel, ṇiint̄ abuk Milka, ahar aṭa Abraham anwoon̄ katim ki Nahor. 16 Napoṭ ṇnaat̄ mēnt̄ awo neegani nannuura maakan, anwoon̄ aando bi me biint̄. Aya du pliik, aliikar pdunk ašē tool pkak.

17 Nalempar Abraham aṭi aya ayit na a aji : « Dkooṭu kooṭ, ṭenaan meel mntiinku ṭi pdunku ndaan. »

18 Kē aṭeem aji : « Naweeek, daanan » ašē taran awalan pdunk awula kē adaani. 19 Wi adaanuṇ aba, kē poonu akak aji na a : « Dkak aya kaliik, ṇntaam ṇi nu ṇadaan ṇado ṇateban. » 20 Aṭaran ajeeṣ ṇntaam meel mandukiin̄ muṇ ṭi kambēṇan akak aṭi aya aliik meel mnlon̄ pa ṇntaam bti. 21 ṇiint̄ awo ṭi pṣalana byompan ašē ṣal me Nawat Kabuka ado kē ḃgahul banuuraa.

22 Wi ṇntaam ṇi pnkunkaali ṇadaanuṇ ado teban, ṇiint̄ kē ašē jej brinku bi uwuuru bdiṭ abot aṭu'a kak inguuri itēb yi wuuru idiṭ. 23 Wi wi aṣaan̄ aji na poonu : « Iwo abuk in ba? Ṭupaam, dkooṭu kooṭ, dko dfēr dawo du uko ṣaaṣ ṇhilna ṇwala da i? »

²⁴ Kë ateem aji : « Dwo abuk Betuwel, ñiint i Milka abukaruñ Nahor. » ²⁵ Akak aji na a : « Nwo na ujaagal wi ñhiluñ kaşeeñ ipiintãanaan ñntaam ñi nu na uko ude utum pa ña, akuñ awo na dko di nahiluñ kafër. »

²⁶ Ñiint nalempar Abraham anup wal mēnt adēman Nawat Kabuka ²⁷ aji : « Dbeeb *Yawe Nawat Kabuka, Naşibañi i Abraham ajug naan ajaan adēman, anwoon aanñañan pdiiman ajug naan bnuura na pdo uko wi ahoñuluñ. Kë ñji, Yawe añijēn du katoñ ki bayit ajug naan. »

²⁸ Poonu añi aya du uko anin, añup uko unñepuñ. ²⁹ Ul Rebeka, aka naweekul ñiint i katim kawoon Laban, Laban mēnt añi aya du ñiint du pliiik. ³⁰ Wi Laban awinañ win brinku na inguuri yi aña'ul ñaañ awoñuñ abot atiink kë Rebeka aji : « Hēnk di di ñiint mēnt añiiniñ na ñji aji » aya du a, añenk kë ahuma nnañ añog ñntaam ñi pnkunkaali du pliiik. ³¹ Laban aji na ñiint : « Biini, iwi i Nawat Kabuka awuluñ bnuura bi nul! we ukañ kë iduka du bdig ba te dboman katoñ ala dko di iktuun ñntaam ñi nu? » ³² Ñiint abi awala ñi katoñ, kë Laban afēñēşa ñntaam, aşeeñ ujaagal abot awul ña uko ude. Awul ñiint na bangakandēruñ na a meel bañowna ihoñ. ³³ Bañij pde abēkana, kë nalempar Abraham aşē ji : « Mēnkde bē mēntup uko wi ñji nwoon i kañup. »

Laban kë aji na a : « Tupan keeri. »

³⁴ Kë aji : « Dwo nalempar Abraham. ³⁵ Nawat Kabuka awula bnuura maakan, kë akak nayok. Awula ñkaneel na ñgit, unñaam na uwuuru, balemp biint na bañ, na ñntaam ñi pnkunkaali na ñbuuru.

³⁶ Faara, ahar ajug naan abukara napoñ ñiint wal

wi adoonj abi ʔaf ʔaf kë awul abukul mëntj iko bti yi akaan. ³⁷ Ajug naan adolën kë mmehna aji : “Iinklaar abuk naan ñaaʔ ʔi babak bañaan biki utaak wi Kanaan wi nfëtun. ³⁸ Mehniin iji iya du bayiʔ naan, du katoh ki paapa kadat da ñaaʔ pa abuk naan.”

³⁹ « Kë nşë hepar ajug naan aji na a : “Kë woli ñaaʔ aandi pbi na nji kado hum?”

⁴⁰ « Kë atëem aji : “Nawat Kabuka i njaan kaʔaş alunj kayil uwanjuʔ wi nul, uʔiju te du dko di njakunj işë idat wal mëntj ñaaʔ pa abuk naan ʔi bayiʔ naan, du katoh ki paapa. ⁴¹ Iinkwo angaranj kamehna ki nʔu'iiñ pdo : iya du bayiʔ naan, kë woli bapok pwulu ñaaʔ iʔij, iinkwo angaranj kamehna ki nʔu'iiñ.”

⁴² « Dban nʔa du pliiik aşë ji : “Nawat Kabuka, iwi Naşibaʔi i Abraham ajug naan ajaan adëman, dkooʔu kooʔ dolaan iko iʔëp bnuura, nwin uko wi mbiin pla! ⁴³ Dnaʔ aňog pliiik, napoʔ ñaaʔ ankmbiin pliiik da i nji kajakunj: ‘Dkooʔu kooʔ, ʔenaan meel mntiinku ʔi pdunku, ddaan’, ⁴⁴ kë atëemën aji : ‘Daanan, mbot nya nliik meel pa nntaam nji nu’, kdola awo i iwi Nawat Kabuka adatunj pa awo ahar abuk ajug naan.”

⁴⁵ « Mëndo bi ba pñehan Ajugun ʔi uşal naan, kë Rebeka aşë bi na pdunkul ʔi pgañan, aya du pliiik, aliiik meel, kë nşë jaka : “Dkooʔu kooʔ, ʔenaan meel mntiinku ddaan.”

⁴⁶ Ataran awalan pdunk, aşë jakën : “Daanan mbot nya nliik meel, nntaam nji nu nɔadaan.” Ddaan, kë akak aliiik nntaam meel.

⁴⁷ « Kë nhepara aji : “Iwo abuk in ba”?

« Kë ateen aji : “Dwo abuk Betuwel i Milka abukaruŋ Nahor.” Wal mēnt̄ wi wi n̄tu'uluŋ brinku ti byiŋ abot aṭu'a inguuri ti iñen. ⁴⁸ D̄n̄up adēman Nawat Kabuka abot abeeba, ul Naṣibaṭi i Abraham ajug naan an̄t̄ijnun̄ ti bgah bi bnuura pyeenk abab aṭa ajug naan pa awo ahar abukul. ⁴⁹ Hēnkuŋ woli naṅal pdo ajug naan bnuura naṭupaan, kē woli naankak ahil naṭupēn mmee jibi nji kadoli. »

⁵⁰ Laban na Betuwel kē baṣē ṭiini na a aji : « Uko uwoona du Nawat Kabuka, ṅēnhil kaji uko ulon̄ da, kadinan kēme kapok. ⁵¹ Rebeka awuŋ ti kadunu : jejana iyaanaan akak ahar abuk ajugu jibi Nawat Kabuka ajakuŋ. »

⁵² Wi nalempar Abraham atiinkuŋ uko waŋ aṣē fēt̄ kēṣ̄ ṭi mboṣ adēman Nawat Kabuka. ⁵³ Apēnan wal mēnt̄ uwuuru na untaam na imiṣa awul Rebeka, akuṭ aṭen naweekul ṅiint̄ na anin iko itum inuura. ⁵⁴ Ul na biint̄ bangakandēruŋ na a bade, adaan abot afēr da.

Na nfa wi banaṭiin̄, kē aṣē ji : « Nawutaan n̄tiis̄ du uko ajug naan. »

⁵⁵ Naweek Rebeka na anin kē baṣē ji na a : « Wutan napoṭ aduka na un uko ji ṅnuur iñeen abaa aya. »

⁵⁶ Kē aṣē teem baka aji : « Nakjonanaan, wi Nawat Kabuka aṭijnun̄ kē ndo win uko wi mbiin̄ pla. Nawutaan nkak du ajug naan. »

⁵⁷ Kē baṣē ji na a : « Nawulēn ṅdu poonu ṅhepara uko wi aṣaluŋ. » ⁵⁸ Hēnk di baduun̄ Rebeka ahepara aji : « In̄al kaya na ṅiint̄ i i? »

Kē ateen aji : « D̄ṅali. »

⁵⁹ Bawut wal mēnt̄ Rebeka aṭa baka na nalemp anyewi'uluŋ, kē baya na ṅiint̄ nalempar Abraham

uŋ na biinŋ bangakandëruŋ na a. ⁶⁰ Bañehandër
Rebeka bnuura aji na a :

« Iwi aṭa'un, yaan
ibuk bapoṭ baṭum maakan
babuku baji bawat baṣoorad baka
kajej ŋbeeka ŋi baka. »

⁶¹ Rebeka na balemparul banaṭa apaya ṭi ŋntaam
ŋi pnkunkaali aṭaṣ ñiinŋ. Hënk di di nalempar
Abraham ajejuŋ ñaaṭ aya.

⁶² Itaak awoona du pliik pi Lahay-Roy, afëṭ wal
mënt ṭi Negeb. ⁶³ Aya na utaakal apën ptar ihoṭ
du uṭeeh, aṣë win ŋntaam ŋi pnkunkaali kë ŋakbi.

⁶⁴ Rebeka akak awin Itaak. Alut awala ṭi untaam,
⁶⁵ aṣë ji na nalempar Abraham : « Ñiinŋ ahon
akwoonuŋ du uṭeeh abi pkitun hënk ba? »

Kë ñiinŋ ateema aji : « Ajug naan a. » Wi wi aṣaan
ajej uleent agur bkw.

⁶⁶ Ñiinŋ nalempar Abraham aṭup Itaak iko bti
jibi iṭëpari. ⁶⁷ Kë Itaak aṣë jej Rebeka aneejan du
kaloona ki Faara anin : ajeja kë awo aharul, abot
aŋala. Hënk di di Itaak aṭaṅanuŋ pṭëga pkeṭ pi anin.

25

Pntaali pi Ketura

¹ Abraham akak abi niim ñaaṭ alon i katim ka-
woon Ketura. ² Kë abukara Fimran na Yokṣan na
Medan, na Majaan na Yiṣbah na Ṣuwah. ³ Yokṣan
abuk Ṣeba na Dedan, kë bubuk Dedan bawoon
bahaṣurit na baletuṣim na balewumin. ⁴ Bubuk
Majaan bawo : Efa na Efer na Hanok na Abida na
Eldaa. Bukuŋ bti bawoon bubuk Ketura.

⁵ Abraham adukar Itaak bka bi tul bti. ⁶ Kë wi ahumuŋ aandobi keŋ, aŋen babuk iniwul iko ilon aŋe do baka kë balow Itaak aya du utaak unwoon du umayar unuur.

⁷ Abraham ado ŋŋsubal iŋeen-week na ŋŋsubal iŋeen paaj na iŋeen na kaŋeen (175) ŋi mboŋ. ⁸ Wal mēnt wi wi aŋaan akeŋ wi aŋafuŋ aba ŋnuur abot awo ŋi mnlilan, kë bamoya kë aya du bajugul. ⁹ Itaak na Iŋmayel babukul bamoya du bhër bi Makpela, kaŋog Mamre du uŋeeh wi Efron abuk Fohar nahitit. ¹⁰ Uŋeeh mēnt Abraham abiiŋ anug wa du bahitit. Dul di amoyiiŋ ul na Faara aharul. ¹¹ Wi Abraham akeŋuŋ, Naŋibaŋi awul Itaak anfēŋuŋ du kaŋog pliik pi Lahay-Roy bnuura.

Babuk Iŋmayel

¹² Hagar ŋaaŋ i Ejiptu, nalempar Faara, abukar Abraham Iŋmayel. Babuk Iŋmayel biki biki. ¹³ Itim yi baka jibi baŋaari yii yi : bajeen awo Nebayot aŋu na Kedar, na Adbeel na Mibtam, ¹⁴ na Miŋma, na Duma, na Maata ¹⁵ na Hadad na Tema, na Yetur na Nafiŋ na Kedema. ¹⁶ Bukuŋ bawoon babuk Iŋmayel iŋeen na batëb, andoli awo naŋih i pntaali pampēnnuŋ ŋi a. Bawul itim yi baka ŋntanka na ŋfēŋ ŋi baka.

¹⁷ Iŋmayel ado ŋŋsubal iŋeen-week na ŋŋsubal iŋeen ŋwajanŋ na paaj na ulon (137) ŋi mboŋ. Wi wi aŋaan akeŋ amoya aya du bajugul. ¹⁸ Pntaali pampēnnuŋ ŋi a pafēŋ du utaak unwoonuŋ Hawila te ŋur danwoon du umayar unuur wi utaak wi Ejiptu. Pntaali pi Iŋmayel paantiinkar na biki kntaali ki babuk aŋin.

Kabuka ki bi Eŋawu na Yakob

¹⁹ Uko wi Itaak abuk Abraham wii wi :

Abraham abuk Itaak, ²⁰ kë Itaak aka nşubal iñeen nbaakër wi aniimuj Rebeka aça Laban abuk Betuwel. Betuwel na Laban bawo baharameeñ banwoonuj Padan-Aram.

²¹ Itaak añehan *Nawat Kabuka pa aharul țiki aanhil pbuk. Kë Nawat Kabuka atiinka, Rebeka aharul kë awo na kayiñ. ²² Bapoț başiñtar ți kayiñul meeț, kë așë ji « we ukaañ kë uko wañ uwo ba? » Aya wal mënț ahepar Nawat Kabuka.

²³ Kë Nawat Kabuka așë ji na a :

« Kntaali ktëb kawoon ți kayiñu
kë kntaali ktëb kamkpënuñ ți iwi,
kaluñ kagarna du kayiñ meeț.

Plon pabi kadëm kapel pundu,
pi naweek pabi kado kalempar pi nampoți. »

²⁴ Wi wal wi kabuk ubanuñ, kë kbet kapën ți kayiñul. ²⁵ Nateek ampënuñ ajeenk jud awo ji umanta wi pfaal ; kë badu'a aji Etawu* ²⁶ Wi akpënuñ, kë aça'ul așë bi kak, amëbana mëban ți pșoñ ; kë badu'a aji Jakob†. Itaak aka nşubal iñeen-paaj (60) wi babukiñ.

²⁷ Bapoț badëmi, kë Etawu akak najan naweek, anñaluñ uțeeh. Jakob ul kë awo ñaan anyompandëruñ abot aji ñal pțo du kaloona meeț. ²⁸ Itaak ul amagan Etawu țiki anjal uyemaț wi pjan, kë Rebeka așë magan Jakob.

²⁹ Unuur ulon, Jakob awo ți pjuñ poț, kë Etawu așë woona uțeeh akeț ubon. ³⁰ Aji na Jakob : « Faraan, wulaan nde ți poț bjeenkale bunj! Ubon

* **25:25** Etawu :Ți uhebërë dațok katiinkare na pjab uwel. † **25:26** Jakob : Ți uhebërë dațok katiinkare na pșoñ.

ude'en. » Ukaan̄j kē bakak adu'a kak aji Edom, uwoon̄j najeenkal.

³¹ Jakob kē ašē ji na a : « Waapaan duna pweek pi nu‡. »

³² Kē Etawu ateema aji : « Tenan, dkeṭ abaa dolna we pweek ba? »

³³ Kē Jakob akak aji na a : « Duni imehna ṭi kadun naan. » Kē amehna, awaap Jakob pweek pi nul. ³⁴ Wal mēnt̄, kē Jakob ašē naṭa awula kapoom na pot bi ujošar, kē ade adaan ašē naṭa aya. Hēnk di di Etawu abeehun̄j pweek.

26

Itaak du Gerar

¹ Ubi ka wal mēnt̄ ṭi utaak wun̄j ubon uweek, umpaṭun̄j na uteek umbiin̄j awo ṭi wal wi Abraham, kē Itaak ašē ya du Abimelek naših i bafilitten̄j du utaak wi Gerar. ² *Yawe Nawat Kabuka apēn awinana ṭi kadunul ašē ji na a : « Wutan kaya du utaak wi Ejiptu! Ṭoon du utaak wi nji kalun̄j kayuuju. ³ Ṭoon ṭi utaak wi, dwo na iwi kabot kawulu bnuura. Aa, dwulu mboš mi nṭaak n̄i bti iwi na pntaali pankpēnnun̄j ṭi iwi. [Hēnk] ddo wal mēnt̄ kahon̄j ki mbiin̄j ado Abraham šaaš. ⁴ Ddo pntaali pankpēnnun̄j ṭi iwi patum ji njah n̄i baṭi kašē kawul pa nṭaak n̄i bti. Dṭēpna ṭi pntaali pi nu kawul kn̄taali ki mboš bti bnuura. ⁵ Ddo han̄j ṭiki Abraham atiinkēn abot ado uko wi njakulun̄j, aṭaš pjukan pi naan na bgah bi naan. » ⁶ Kē hēnk di di Itaak aṭoon̄j du Gerar.

‡ **25:31** Pweek pi nu : Ṭi bukal nateek anjaan̄ abuka ṭi kbet awoonun̄j naweek.

⁷ Bañaan biki dko mēnt bahepara jibi awoori na aharul, kē ašē ji na baka awo aṭa'ul. Aṭi pji na baka awo aharul, ṭiki aṣal aji Rebeka abi kaṭu bafiṇa ṭiki anuura maakan. ⁸ Wi baṭoon ajon ṭi utaak, kē Abimelek naṣih i bafilitten ašē naṭ unuur ulon ṭi ujaneel wi nul ašē win Itaak na Rebeka aharul kē baknoha. ⁹ Ado kē badu Itaak ašē ji na a : « Dwin kē Rebeka awo aharu, kē ibaa ji awo aṭa'u? »

Itaak kē ateen aji : « Dṣal aji uko wi nul uhil kaṭu bafiṇen. »

¹⁰ Kē Abimelek ašē kak aji na a : « Imeha uko wi idolon un hēnk i? Uduka ntiinku alon ṭi utaak wi apiinṭ na aharu, ido wal mēnt ṇjuban pjuban pweek. » ¹¹ Abimelek ado wal mēnt kē baṭup ṭi utaak bti aji ankdolon ṇiinṭ i kēme aharul uko uwuṭaan ado bafiṇa.

¹² Itaak ajaar ṭi utaak wun ašē kit uṣbal mēnt, ṇyaaṣ iṇeen week uko wi atepiinṭ. Nawat Kabuka awula bnuura, ¹³ kē akak nayok, abot yoka yok pya ado wo nayok naweek maakan. ¹⁴ Aka itani yi ṇntaam ṇmpoṭi na yi ṇntaam ṇweek, abot aka balemp baṭum. Kē bafilitten bašē kak akuja.

¹⁵ Bamoy mnliik mi balemp biki Abraham aṣin babinṭ ajip wi ahumon najeb. ¹⁶ Abimelek aji na Itaak : « Pēnan ṭi dko di nun ikak hēnkuṇ ṇaan naweek pa pṭo ṭi na un. »

Mnliik mi umban wi Beerṣeba

¹⁷ Itaak apēn da, aya du dko danwoon ṭi uṭeēh wi inkun yi Gerar aṭo da. ¹⁸ Amoyēṣ mnliik mi Abraham aṣin, mi bafilitten babinṭ amoy, wi akeṭun, abot aṭu ma itim yi abiinṭ awul ma. ¹⁹ Wi balempar Itaak bakjipun du uṭeēh wi inkun du Gerar bawuj

du ukumpëş wi meel mankŕiinj. ²⁰ Kë bayafan biki Gerar başë neej pŕjom na biki nul, baji meel muŕ manwo mi baka. Ukaaŕj kë İtaak awul ukumpëş mënŕ katim ki Eteka*, ŕiki baŕjomna wa. ²¹ Kë bakak ajip pliik ploŕj kë bakak aŕjomna pa, aŕu pa katim ki Titna†. ²² Apën da aya jipan pliik ploŕj kë başë wo baanjomna pa, kë awul pa katim ki Rehobot‡ aşë ji : « Nawat Kabuka ajeehanun bgah ŕhilna nyok ŕi dko di. »

²³ Dul di apënuŕj aya Beerşeba. ²⁴ Kë Yawe Nawat Kabuka aşë pën awinana ŕi utejan mënŕ aji na a : « Nji dwoon Naşibaŕi i Abraham şaaş ajaan adëman, wutan kalënk, dwo na iwi. Dwulu bnuura kabot kado pntaali pankpënnuŕj ŕi iwi paŕum, ŕiki dleş Abraham nalempar naan. »

²⁵ İtaak aboman da *bliit bi mngur adëman da Naşibaŕi adu'a Nawat Kabuka.

Atar da kaloona ki nul ; kë balemparul başë jip da pliik.

Bhoŕar na Abimelek

²⁶ Abimelek, na Ahutat aňňoguluŕj, na Pikol naweek i bangoli biki nul, bapënnu Gerar aya pwin İtaak. ²⁷ İtaak aji na baka : « we ukaaŕj kë nabi ŕi nji? An nanşoornuŕj adoo dookën du uŕtaak wi nan. »

²⁸ Kë bateem aji : « Nwin hënkunŕj bnuura kë *Yawe Nawat Kabuka awo na iwi, aşë ji ŕwo i kamehna un bŕi ŕhilna ŕdo bhoŕar na iwi. ²⁹ Mehniin kë iinkdolun nin buŕaan bloŕj, jibi ŕbiinj awo ŕëndolu

* **26:20** ŕi uhebëre Eteka dawoon pŕjom. † **26:21** ŕi uhebëre, Titna dawoon pşoor. ‡ **26:22** Rehobot : ŕi uhebëre dawoon dko danhaanuŕj këme danjeehuŕj.

nin buṭaan, bnuura ṭañ bi bi ṇdoliin abot awutu kē iya, kē ṇēnooranu. Kē Nawat Kabuka aṣē wulu bnuura hēnkuṇ. » ³⁰ Itaak Ajuṇar baka bnuura kē bade abot adaan. ³¹ Wi banaṭiin na nfa aṣē do andoli kahoṇ. Kē Itaak aṣē wut baka kē bayaa, aya na iṭēb ijoob.

³² Kē ṭi unuur mēntṭ wi wi balemparul banwoon ṭi pjiip pliik ploṇ, babiin ajaka kē bawuj du meel. ³³ Kē Itaak aṣē ṭu pliik mēntṭ katim ki ṢibaṢ, dul di katim ki ubeeka wi Beerṣeba* kawoonuṇ te hēnkuṇ.

Baaṭ biki Eṭawu

³⁴ Wi Eṭawu akaaṇ ṇṣubal iṇeen ṇbaakēr aniim baaṭ bahitit batēb : Judit abuk Beerī, na Baṭmat abuk Elon. ³⁵ Bukal batēb bti banooran Itaak na Rebeka.

27

Itaak aṇehan Naṣibaṭi awul Jakob bnuura

¹ Itaak abi ṭaf, kēṣ kē kafēl na a, kē aando kak awin. Adu Eṭawu abukul bajeen aji na a : « Abuk naan. » Kē uṇ ahepna aji na a : « Nji wi. »

² Kē aṣē ji na a : « Tenan, dṭaf hēnkuṇ, mēmme unuur wi nji kakeṭuṇ. ³ Jejan iṣuuri yi nu, iya uṭeeh ijanēn uko uloṇ, ⁴ ibi ijuṇēn pde plil jibi njaan kaṇal, biin iwulēn pa, ndele kaṣē ṇehandēru Naṣibaṭi awulu bnuura. »

Ṣ **26:33** Ṣiba : ṭi uhebērē dawoon kahoṇ kēme paaj na uloṇ ṭi uṭup wi uhebērē. * **26:33** Beerṣeba : ṭi uhebērē dawoon pliik pi kahoṇ kēme pliik pi paaj na uloṇ. Natenan kak ṭi Ujuni 21.31.

⁵ Kë Rebeka ašë tiink Itaak wi aktiiniin na Etawu abukul. Etawu aya du uṭeeh pjan ašin uko ulon. ⁶ Kë Rebeka ašë ji na Jakob abukul : « Dtiink hēnkuṅ kē šaaš akji na Etawu naweeuku, ⁷ aya ajana uko ulon ajuṅa pde plil, adele ašë ñehandëra *Yawe Nawat Kabuka awula bnuura ji abi keṭ. ⁸ Hēnkuṅ abuk naan, tiinkaan ibot ido uko wi nji kajakiin. ⁹ Yaan du batani itijën ṅpi ṅtëb ṅmpoṭi ṅnuura, djuṅ šaaš pde plil jibi ajaan aṅal. ¹⁰ Iya kawula pa ade, ašë ñehandëru Našibaṭi awulu bnuura ji abi ado kakeṭ. »

¹¹ Jakob aji na Rebeka anin : « Iwin kē Etawu abuk paapa ajab uleef kē nji nšë wo na katël kajinṭ. ¹² Paapa ahilan kalaalanaan, kašë kawin kē ddo na pguura, wal mēntṭ afëpën nin aankñehandërën Našibaṭi. »

¹³ Anin kē ašë ji na a : « Afëpule, uko mēntṭ ukaknën. Abuk naan, tiinkaan ṭañ, yaan itijën ṅpi. »

¹⁴ Jakob ayaarad ṅa abi awul anin kē ajuṅar Itaak pde plil jibi ajaan aṅal. ¹⁵ Rebeka ayaar iko innuur-naaniin ṭi yi Etawu bajeenul awoonaanun ṭi katoḥ abi woharan Jakob abukul nabaasha. ¹⁶ Akak ajej kanjan ki ṅpi ṅuṅ agura ṭi iñen na dko danwoon djintṭ ṭi kaṭuṭ, ¹⁷ ašë wul pde plil na kapoom yi ajuṅun Jakob abukul. ¹⁸ Kë Jakob aya du ašin aji na a : « Paap! »

Kë un ahepna aji : « Wo, iwi in ul a abuk naan? »

¹⁹ Aji na ašin : « Nji Etawu abuku nateek a, ddo uko wi ijaknuṅ. Dkooṭu naṭiin iṭo ide uko wi nyaan ajan, idele aba kšë ñehandërën Našibaṭi. »

²⁰ Kë ateema aji : « Iba ṭar we ṭi pjan pi iyaan ba? »

Kë aji na a : « Nawat Kabuka Naşibaţi i ijaan kdëman awoonj na nji. »

²¹ Kë Itaak aşë ji na a : « Ñogan nlaalanu nten me iwi Etawu abuk naan a ha. »

²² Kë abi añog aşin, kë alaalana aşë ji : « Pdiim pawo pi Yakob kë iñen işë wo yi Etawu. »

²³ Aanyikrën Yakob ţiki iñen ijab ji yi Etawu naweekul. Adun ahepara ji abi ado kañehandëra Naşibaţi aji : ²⁴ « Iwoha Etawu abuk naan i? » Kë adinani.

²⁵ Itaak kë aşë ji na a : « Abuk naan, wulaan nde uko wi iyaan ajan nşë ñehandëru Naşibaţi awulu bnuura. »

Ayişa kë adee abot awula poot kë adaani. ²⁶ Aşin aji na a : « Abuk naan, biin iñogën imookën. » ²⁷ Kë abi ñoga amooka, kë Itaak aşë ñëfntëna imişa aşë ñehandëra Naşibaţi aji :

« Aa, pţëkëñ pi abuk naan pawo ji pi mboş mnëk mi Nawat Kabuka awulunj bnuura.

²⁸ Dñehan Naşibaţi awulu upoş wi baţi, na mboş mnëk mankwulunj ndeey nţum maakan na mnko mndolni ubiñu mntum maakan

²⁹ Kntaali kado kalemparu bañaan bado kaņup ţi kadunu.

Iwo naşih i babuk şaaş, babuk naan babot bado kaņup ţi kadunu.

Ankñehandëriiñ buţaan afëpana, Bnuura pa ankñehandëriiñ bnuura. »

³⁰ Itaak aba pñehandër Yakob Naşibaţi, kë wi Yakob akpënuj du uko aşin kë Etawu naweekul aşë pënna pjan. ³¹ Ul kak ajun aşin pde plil aşë ţija pa. Aji na a : « Paapa anaţiin ade uko wi abukul ayaan

ajana, hënk ašë ñehandëra Našibați awula bnuura.
»

³² Kë ašin ahepara aji : « Iwi in ul a? »

Kë atëem aji : « Nji Etawu abuku nateek a. »

³³ Kë uleef ušë lënk na Itaak maakan kē ašë hepar aji : « Kē in ayaan ajan ațijën kē ndee? Dnața ade abot añehandëra Našibați awula bnuura ji ibi ido kabi. Bnuura mënț baankpën ți a. »

³⁴ Wi Etawu atiinkuņ uțup wi ašin, ajooțan abot adeebaț ašë njarar maakan aji na ašin : « Kak iñehandërën Našibați awulën bnuura. »

³⁵ Kë uņ ašë teema aji : « Abuk șaaș ado mntit abi yeenk bnuura bi nwoon kañehandëru. »

³⁶ Kë Etawu akak aji : « Uyaaș utëbantën wi akgu-urnuņ wi. Wom wi katimul kawoon Yakob naguru ukaan. Abi yeenkën pweek abot ayeenkën hënkun uko wi iwoon kañehandërën Našibați. »

Etawu akak aji : « Kē iinkak ahank nin uko ulon wi ihinanuņ kañehandërën Našibați i? »

³⁷ Itaak kē ašë ji : « Ddo kē awo nașih i nu, ddo kē babuk așin bti bawo balemparul. Dwula nđeey na poot. Abuk naan, we wi nkaan ahil kañehandëru Našibați? »

³⁸ Kē Etawu ašë ji na așin : « Kē waņ wi wi ihinanuņ kañehandër ñaan țañ? Ñehandëraan Našibați, Paap » ašë jun nwooni.

³⁹ Kē Itaak ašë ji na a :

« Iya kafëț kalow mboș mnuura,
kalow upoș wi bați.

⁴⁰ Ido kadeena kakej ki nu,
ido kalempar abuk șaaș

kē unuur wi ikpatațiin
ibuur ți ptal pi ațu'iin ți kațuț. »

P̄ti pi Jakob

⁴¹ Eṭawu adeebaṭēr Jakob maakan ṭi uko wi aṣin añehandēruluj Naṣibaṭi aṣē ji ṭi uṣal : « Wal wi Paapa akkeṭuj uñogi. Wal mēnt̄ dfin̄ Jakob aṭa'naan. »

⁴² Wi babiin̄ aṭup̄ Rebeka uṭup̄ wi Eṭawu abukul bajeen, kē aṣē do kē badu'a Jakob abukul nabaāṣa aji na a : « Naweeuku aṅal kafin̄u kalukanaan.

⁴³ Hēnkuṅ abuk naan, tiinkaana bnuura : ṭiin, iya du ubeeka wi Haran du Laban abuk paapa. ⁴⁴ Ṭoon da te udeeb wi ṭmaku udoo uba, ⁴⁵ wal wi udeeb wi nul ukbaan̄, aṭilma uko wi idoluj, dyil babiiradu da. Dwo i kawaan̄an an batēb̄ b̄ti unuur uloolan i? »

⁴⁶ Rebeka aya aji na Itaak : « Baat̄ bahitit̄ biki banooranaan maakan. Woli Jakob akak aniim ṭi baat̄ biki utaak wi, baat̄ batēnt̄ bahitit̄ biki, kahokan kakeṭ. »

28

¹ Kē Itaak adu Jakob añehandēra Naṣibaṭi aṣē ji na a : « Kjej̄ ñaaṭ̄ ṭi babak̄ Kanaan. ² Naṭiin̄ iya utaak wi Padan-Aram du Betuwel aṣin naan, yaan idat̄ ñaaṭ̄ ṭi babak̄ Laban naan ñiin̄ṭ̄. ³ Dñehan̄ *El Ṣaday, Naṣibaṭi Anhiniin̄ iko b̄ti awulu bnuura, ado kabuk kajooḃēt̄ na iwi ibuk kntaali ktum. ⁴ Awulu bnuura iwi na pntaali pankpēnnun̄ ṭi iwi, bnuura bi awuluj Abraham, ihilna ika utaak wi iwoon̄ nṭa hēnk̄ nayaant̄, wi Naṣibaṭi awuluj Abraham. » ⁵ Itaak ado kē Jakob aya Padan-Aram du Laban abuk Betuwel naharameen̄ naweek̄ Rebeka anin̄ bi Jakob na Eṭawu.

⁶ Eṭawu awin̄ kē Itaak añehandēr Jakob bnuura abot adola kē aya Padan-Aram pla ñaaṭ̄, akak ame kē wi aṣin̄ akñehandēruluj bnuura aji na a awut

kaniim baat biki Kanaan, ⁷ kë Yakob atiink uko wi aşin na anin bajakulun. ⁸ Wal mënţ kë Etawu aşë yikrën kë İtaak aşin aanjal baat biki Kanaan. ⁹ Kë aşë naşa aya du İşmayel abuk Abraham, aniim Mahalat abukul, aşa Nebayot, ahoşëlëş  i biki adoon abi niim.

N taafi  i Yakob

¹⁰ Yakob ap n  i Beerşeba atool pya Haran. ¹¹ Aya aban  i dko dlon aşë naş da kaf r  iki unuur udo bi jot jot. Ajej plaak plon apafna bkow aşë  oy n . ¹² Wi ak oy n n  aşë  aafi awin uko ji  diir k   at f  i mboş te ba i,  wanjut  i Naşiba i k   akpaya awala. ¹³ K  *Yawe Nawat Kabuka aşë p n awinana aji : « Nji dwoon Yawe Nawat Kabuka, Naşiba i i Abraham ateemu na İtaak bajaan bad man. Mboş mi ipiin n  mi dwulu ma iwi na pntaali pankp nnun  i iwi. ¹⁴ Pntaali m n  patum ji pyiw pi mboş, patum kaniink dko b i  i mboş, kntaali ki umundu b i ka  pna  i iwi na pntaali pi nu kayeenkna bnuura bi Naşiba i. ¹⁵ Tenan, dwo na iwi kayen  du dko b i di ikyaan, dlun kakakanu kak  i utaak wi. M nkwutanu, ddo uko b i wi nhonjin. »

¹⁶ Yakob al nk aten aşë ji : « Na manjoonan Nawat Kabuka awo  i dko di, k  nş  wo m mmee. » ¹⁷ Al nk aşë ji : « Dko di dayimani. Dawo dko di Naşiba i, pl man pi ba i pa. » ¹⁸ Anaşa na nfa kub ajej plaak pi apafnun bkow at f pa aşë tul uk ra  i pa duu . ¹⁹ Awul dko m n  katim ki Betel*, katim ki ubeeka m n  kabi wo Lu .

* **28:19** Betel :  i uheb r  dawoon katoh ki Naşiba i.

²⁰ Kë Yakob aşë mehna aji na Yawe Nawat Kabuka : « Woli iwo na nji amëbanaan bnuura ti bayaaş bi nji kayaan, awulën uko ude na uwohara, ²¹ woli dkak najeb du uko paapa, iwi, Yawe Nawat Kabuka, ikwoon i nji kadoon kadëman. ²² Kë plaak pi pakwoon katoh ki Naşibaţi, kë iko bti yi ikwul-nun ddo ya ifah iñeen kapënan kalon kawulu. »

29

Yakob ayit na Rakel

¹ Yakob akak ajej bgah apoş aya umban wi ntaak ni umayar unuur. ² Unuur ulon awin pliiik plon du uteeh, itani iwajanţ yi nkaneeel na npi ipiinţ aňog ti pa : ti pliiik mënţ di di bajaan badaananaan itani yun ; kë plaak pi bajaan badëtna pa paşë wo pweek. ³ Woli itani bti ibi ayit, baji bakël plaak, kahaabëş pliiik kaşë danaan nntaam. Babale baji bakakan plaak kadët pa.

⁴ Yakob ahepar bayafan aji : « Bayiţ naan, nawo biki tuň ba? »

Kë bateema aji : « Nwo biki Haran. »

⁵ Kë akak aji na baka : « Naamme Laban abab Nahor i? »

Kë baji : « Nme'a. »

⁶ Kë akak aji : « Uleef uwo ujoob na a? »

Kë bateem aji : « Uwo ujoob na a. Tenan, Rakel, poonu abukul adoon abi hënk na nntaam. »

⁷ Kë aji na bayafan : « Unuur uhoji, wal uundobi ban wi ptişan nntaam. Nadolan na nadaan naşë nakakan na pşaar. »

⁸ Kë bukunj başë teema aji : « Njēhil kado hanj, nji njoonk itani bti iyit, kabaa kēl plaak pandētnunj pliik kadaanan nntaam. »

⁹ Bahum kaṭēlšēr kē Rakel ašē ban na batani bi ašin, awo nayafan. ¹⁰ Wi Jakob awinañ win Rakel, abuk Laban aninul n̄iintj, na batani bi ašin, ašē ya du pliik, akēl plaak pandētnunj pa adaanan nntaam n̄i Laban aninul n̄iintj. ¹¹ Abi amook Rakel ašē jun nwooni. ¹² Aṭupa kē awo ayiṭ ašin, awo abuk Rebeka, kē poonu n̄naaṭ unj ašē ṭi aya aṭup ašin.

¹³ Wi Laban amehañ me kē Jakob, abuk aṭa'ul, i i Rakel akjakunj, ašē ṭi aya ayit na a, abaan amooka ašē ṭija katohul. Jakob akakalēša uko unṭepunj bti. ¹⁴ Kē Laban ašē ji : « Na manjoonan, p̄naak pankṭiinj ṭi intaañ yi naan pawoonj ṭi iwi. » Jakob aṭo du katohul aba pli.

Baaṭ biki Jakob

¹⁵ Laban aji na Jakob : « Pwo ayimi naan paṭu ido kalemparaan bē iinkdo kaluka i? Ṭupaan uko wi injalunj nluku. »

¹⁶ Kē Laban ašē ka bapoṭ baaṭ batēb : katim ki nateek kawo Leya kē ki nabaasha kawo Rakel. ¹⁷ Leya anuura kēš, kē uleef na kaara yi Rakel iše nuura. ¹⁸ Kē Jakob ašē n̄al Rakel, aji na Laban : « Dlemparu n̄ṣubal paaj na ulonj iše wulēn Rakel nabaasha i nu nniim. »

¹⁹ Kē ateema aji : « Dhokan pwulu a kē di pwula n̄iintj alonj, ṭoon ṭi katoh ki naan. »

²⁰ Kē n̄ṣubal paaj na ulonj n̄i Jakob alempunj pyeenkna Rakel n̄aṭēp ji n̄nuur, ṭiki an̄ala maakan.

²¹ Aji na Laban : « Wulaan n̄naaṭ naan, ṭiki dlemp

ņšubal ņi nwoon i kalemp. Wulaana, nhilna nni-
ima. »

²² Laban adu baņaaņ biki utaak mēnt bti ado ufettu. ²³ Kē wi utejan ubanuņ, ajej Leya abukul awul Jakob, kē uņ awinar na a. ²⁴ Laban apēnan Tilpa nalemparul ņaaļ awul Leya kē aklempara.

²⁵ Wi nfa mambanuņ kē Jakob ašē win kē Leya i i afēraanaanuņ ašē ya aji na Laban : « we wi idolnuņ hēnk ba? Mēnt Rakel akaaņ kē nleemparu i? We ukaaņ kē idaarēn ba? »

²⁶ Kē ateem aji : « Ți utaakun, ņaaņ aanji ni-
imandēn nabaasha uteek. ²⁷ Baaņēšan kanēm ki ņaaņ ajaaņ aņo na aharul, nšē wulu kak nabaasha ; ilemparaan kak ņšubal paaj na uloņ pa a. »

²⁸ Jakob ado uko wi ajakuluņ, kē wi kanēm kabaaņ kē awula Rakel kē aniimi. ²⁹ Laban apēnan Bila nalemparul ņaaļ awul Rakel kē aklempara. ³⁰ Jakob awinar na Rakel, ašē ņala apel Leya ; aņo kak ņšubal paaj na uloņ alempar aninul ņiint.

Babuk Jakob

³¹ *Yawe Nawat Kabuka awin kē Leya aaņņalanaa, ašē do kē kabuk kajoobēt na a, kē Rakel ašē wo aankbuk. ³² Leya amobana kayiņ ašē buk napoņ ņiint i aņuuņ katim ki Ruben*, Țiki aji : « Nawat Kabuka awin pņagan pi naan, hēnkun ayin naan aņalēn. »

³³ Akak amobana kayiņ abuk napoņ ņiint aji : « Nawat Kabuka atiink kē mēņalanaa, ašē kak awulēn i. » Aņu'a katim ki Țimeoņ†.

* **29:32** Ruben : Ți uhebērē daņu kanaam katiinkare na awin.

† **29:33** Țimeoņ: Ți uhebērē daņu kanaam katiinkare na atiink.

³⁴ Amobana kak kayiŋ abuk napoŋ ñiintŋ ašë ji : « Ți byaaš bi, ayin naan amëbanaan bnuura Țiki dbukara bapoŋ biintŋ bawajanŋ. » Awula katim ki Lewi‡.

³⁵ Akak amobana kayiŋ abuk napoŋ ñiintŋ, aji : « Ți byaaš bi ddëman Nawat Kabuka. » Ukaaŋ kē aȚu'a katim ki Yuda§, ašë Țaňan kabuk.

30

¹ Wi Rakel awinuŋ kē aanhil pbukar Jakob bapoŋ, ašë kak akuj Țmakul, aji na ayinul : « Woli iinwulën bapoŋ, kakeŋ. »

² Kē Jakob ašë deebaŋ aji : « Nji dwoonŋ NašibaȚi anneenaniinŋ pka bapoŋ i? »

³ Kē aji : « Bila nalempar naan awi, winaran na a, abuk Ți inkant naan*, nšë woona Ți a nka bapoŋ nji kak. » ⁴ Awul ayinul Bila nalemparul kē adola ñaaȚul. Awinar na a, ⁵ kē Bila amobana kayiŋ abukar Jakob napoŋ ñiintŋ. ⁶ Rakel aji : « NašibaȚi awayëšaan, atiinkën, awulën napoŋ ñiintŋ. » Ukaaŋ kē aȚu'a katim ki Dan†.

⁷ Bila nalempar Rakel akak amobana kayiŋ abukar Jakob napoŋ ñiintŋ, uŋ mënȚan awoonŋ natëbantën i Bila. ⁸ Rakel aji : « Dgut na naweek naan ugut unȚëpuŋ uȚup kē nji dšaan awat. » AȚu'a katim ki Neftali‡.

⁹ Wi Leya awinuŋ kē aȚaňan kabuk, ajej Tilpa, nalemparul, awul Jakob kē ado ñaaȚul. ¹⁰ Tilpa

‡ **29:34** Lewi : Ți uhebërë daȚu kanaam katiinkare na pmëban.

§ **29:35** Yuda : Ți uhebërë daȚu kanaam katiinkare na ddëman.

* **30:3** Abuk Ți inkant naan : Napoŋ i Bila akbukunŋ awo i Rakel. Uwo wo ji Rakel abukuluŋ. † **30:6** Dan : Ți uhebërë dawoonŋ awayëšaan. ‡ **30:8** Neftali : Ți uhebërë dawoonŋ ugut wi naan.

nalempar Leya abukar Yakob napoṭ ṅiint̄. ¹¹ Leya aji : « Ni nji nnuurëndani! » aṭu'a katim ki Gad[§].

¹² Filpa nalempar Leya, abukar Yakob napoṭ ṅiint̄, uṅ mēnt̄ awoon̄ natēbant̄en i Filpa. ¹³ Leya aji : « Mnlilan mi naan mandēmi! Baat̄ bado kadolēn annuurandēnuṅ. » Kē waṅ ukaaṅ kē aṭu'a katim ki Ateer*.

¹⁴ Na pubēl, Ruben aya du nṭeeh aṣē win mnko mi kabuk. Aṭij ma Leya anin. Kē Rakel aṣē ji na a : « Dkooṭu kooṭ, ṭenaan ṭi mnko mi abuku aṭijiiṅ. »

¹⁵ Kē ateema aji : « Uunkēṣu wi itehun̄ ayin naan, ikak aṅal pjeṅ mnko mi abuk naan. »

Rakel akak aji : « Keeri iwulēn mnko mi abuku, ayin nja aṣē fēr nṭa du meet̄ di nu. »

¹⁶ Kē wi Yakob akpēnnun̄ uṭeeh na utaakal, kē Leya aṣē pēn akita aji na a : « Meet̄ di naan di di ikfēruṅ nṭa, ṭiki dwul wul mnko mi abuk naan ihilna ibi na nji. » Kē afēr na a utejan mēnt̄.

¹⁷ Naṣibaṭi atiink Leya, kē amobana kayiṅ abuk napoṭ ṅiint̄. Bapoṭ biint̄ biki abukaruṅ Yakob bawo kañeen. ¹⁸ Aji : « Naṣibaṭi alukēn, ṭiki dwul ayin naan nalempar naan. » Aṭu abukul katim ki Itaakar†.

¹⁹ Leya akak amobana kayiṅ, napoṭ ṅiint̄ i abukuṅ awoon̄ napaajant̄en i abukaruṅ Yakob. ²⁰ Aji : « Naṣibaṭi aṭenēn uko unuura, uyaas wi ayin naan adēmanaan ṭiki dwula bapoṭ biint̄ paaj. »

§ 30:11 Gad : Ṭi uhebērē Gad daṭu kanaam katiinkare na dnuurandēni. * 30:13 Ateer : Ṭi uhebērē daṭu kanaam katiinkare na dlilani. † 30:18 Itaakar : Ṭi uhebērē daṭu kanaam katiinkare na baluk bi naan.

Awula katim ki Fabulon‡. ²¹ Akak abuk napoṭ ñaaṭ i aṭuunṭ katim ki Dina.

²² Naşibaṭi aleş Rakel abot atiinka, adola kë akak abuk. ²³ Amobana kayiṅ abuk napoṭ ñiintṭ, aji : « Naşibaṭi ahil apënanaan mnkow. » ²⁴ Aṭu'a katim ki Yotef§ aşë ji : « *Yawe Nawat Kabuka akaan ahoṭalëşën napoṭ ñiintṭ alonṭ kak. »

Batani bi Jakob

²⁵ Wi Rakel abukaanṭ buk Yotef kë Jakob aşë ji na Laban : « Wutanaan nṭiiş, nya du uṭaak wi naan. ²⁶ Wulaan babuk naan na bahar naan banṭuunṭ kë nlemparu, nşë nya. Ime ulemp wi ndolonṭ pa iwi bnuura. »

²⁷ Kë Laban ateema aji : « Woli dwinana bnuura ṭi kēş ki nu, kṭo ṭi na nji, ṭiki pṭoori paṭupën kë iwi iṭuunṭ kë *Yawe Nawat Kabuka awulën bnuura. »

²⁸ Akak aji : « Ṭupaan uko wi ijalunṭ uwo baluk bi nu, dluku wa. »

²⁹ Kë ateem aji : « Ime ṭi bkowu jibi nji nlem-pariinṭ na jibi batani bi nu bakakunṭ wi bawoonṭ ṭi iñen yi naan. ³⁰ Bka bi nu babi wo btiişu ji ndo kabi, hënkuṅ iwin jibi baṭumunṭ maakan na jibi Nawat Kabuka awuliinṭ bnuura wi mbiinunṭ ṭi katohu. Hënkuṅ, kë nji lum di di nji kalemparunṭ katoh ki naan ba? »

³¹ Laban ahepara aji : « Kë we wi nji kawuliinṭ? »

Kë ateem aji : « Iinkwulën nin uko ulonṭ. Woli idinan uko wi nji kajakiinṭ, kawohara nayafan kabot kayeṅ nṭntaam ni nu. ³² Dya nṭa batani bi nu, katen nṭntaam bṭi njanwoonṭ da, kapaṭëş nṭntaam bṭi

‡ **30:20** Fabulon : Ṭi uhebërë daṭu kanaam katiinkare na adëman.

§ **30:24** Yotef Ṭi uhebërë dawoonṭ akaan ahoṭalëş.

ņanwoon na ņndampu kēme ņpiiṭ na ņnkaneel ņjēnal bti, ņul ņakwoon baluk bi naan*. ³³ Hēnk di ikhiluņ pten me nwo naṭool ṭi uko wi ņjakiin: iṭēnkle du ņji ņntaam ņanwoon ņaanwo na ņdampu kēme ņpiiṭ, na ņnkaneel ņanwoon ņaanwo ņjēnal kēme kē dkiij kiij ņa. »

³⁴ Laban ateema aji : « Uwo bnuura, uwoon jibi ijakuņ. »

³⁵ Unuur mēnt kē Laban aṣē ya du batani apēnan ņpi ņdow bti ņanwoon na ņdampu kēme ņpiiṭ, na ņnkaneel ņwaaṭ ņjēnal na ņanwoon na uko unaaki-irun na ufaatal, awul babukul. ³⁶ Kē baya na ņa uko unlowiirun ji ņnuur ņwajanṭ ņi poṣ na dko di Jakob akyafanaanuņ ņntaam ņandukiin ṭi batani bi Laban.

³⁷ Jakob aji ya ṭi ņnko ņwajanṭ ņanwoon ṭi uṭaak mēnt katib inah, kafejal dko dlon ṭi ya dadoo kak dfaatal. ³⁸ Aji jej inah infejaluņ yuņ kaṭu ya ṭi kadun ki ņntaam ṭi dko di ņajaan ņadaanna ; ņntaam ņaji ņawo ṭi pay woli ņabi udaan. ³⁹ Woli ņawo ṭi pay ņaji ņaten inah yi afejaluņ, kaṣē buk ņmpoṭi ņanwoon na ņdampu kēme ņpiiṭ. ⁴⁰ Apaṭēṣ ņkaneel aṭu ņa kē ņataaņ na ņntaam ņanwoon na ņdampu na ņjēnal. Hēnk di awoon ṭi pka batani, aannaakrēn ņntaam ņi nul na ņi Laban. ⁴¹ Akak aji yoonk woli ņntaam ņkēm ņnuura ņawo ṭi pay aṣē jej inah yi afejaluņ kaṭu ṭi kadun ki ņa. ⁴² Uṣale wo ņbon ņawoon ṭi pay aanji do haņ, hēnk di di ņntaam ņbon ņawoon ņi Laban kē ņkēm ņnuura ņawo ņi Jakob.

* **30:32** ņnkaneel ņjēnal na ņntaam ņanwoon na ņndampu kēme ņpiiṭ: ṭi uṭaak wi baka ņaantumi.

⁴³ Hënk, kë Yakob akak ayok maakan, aka n̄ntaam n̄tum, aka na balemp baat̄ na biint̄, na n̄ntaam n̄i pnkunkaali na n̄buuru.

31

P̄ti pi Yakob

¹ Wal mēnt̄ Yakob atiink kë babuk Laban bakt̄up aji : « Yakob ajej bka bi ašin nja bti, bka bi ašin nja bi bi ayoknuḡ hënk. » ² Akak win ṭi kaara ki Laban kë aankak wo jibi abiinḡ awo na a ṭi kateeku. ³ Kë *Yawe Nawat Kabuka ašë ji na a : « Kakan du uṭaak wi bašinu, du bayiṭu, n̄i dwo na iwi. »

⁴ Yakob ado kë badu bi Rakel na Leya baya baṭënka du uṭeeh wi awoonḡ na batani bi nul. ⁵ Aji na baka : « Dwin ṭi kaara ki ašinan kë aankak awo na n̄i jibi abiinḡ awo ṭi kateeku, kë Našibaṭi i paapa ajaanḡ adëman ašë wo na n̄i. ⁶ An ṭi ikowan name kë dlempar ašinan jibi nhiniinḡ bti. ⁷ Ašinan, ul kë ašë guuraarën guur : aṭëlëš uko wi n̄tiinkaraanḡ aji uwo baluk bi naan n̄yaaš iñeen. Kë Našibaṭi ašë wo aandi adolën buṭaan. ⁸ N̄yaaš bti n̄i ajakuḡ: N̄ntaam n̄anwoonḡ na n̄ndampu n̄akwoonḡ baluk bi naan, n̄ntaam n̄aji n̄abuk n̄mpoṭi n̄anwoonḡ na n̄ndampu. Kë akale ji : N̄anwoonḡ n̄piit̄ n̄akwoonḡ baluk bi naan, n̄ntaam n̄aji n̄abuk n̄piit̄. ⁹ Hënk, kë Našibaṭi apënan n̄ntaam n̄i ašinan awulën.

¹⁰ « Ṭi wal wi n̄ntaam n̄awoonḡ ṭi pay, dkat kēš kë kahaabëša na n̄i, kë nwin kë n̄dow n̄anjaanḡ n̄apaya kë n̄aji n̄awo na n̄ndampu, n̄piit̄ këme n̄ataprën. ¹¹ Kë uwanjuṭ wi Našibaṭi udu'ën aji : “Yakob,” kë nteem aji : “N̄i wi.” ¹² Kë uji na n̄i : “Katan kēš, iwin kë n̄ko bti n̄ankpayiinḡ n̄awo na n̄ndampu na n̄piit̄ këme

ataprën tiki dwin uko wi Laban akdoliinj. ¹³ Nji Naşibaţi ampënuj awinana ti kadunu du Betel a, di ituluñ ukëra ti plaak pi itëfuñ abot amehna aji itaşën. Hënkunj naţiin ipën ti uţaak wi, ikak du uţaak wi kabuka ki nu.” »

¹⁴ Bi Rakel na Leya bateema aji : « Njuma nka kafah kalonj këme bka blonj ti iko yi aşinun i? ¹⁵ Ndo kak kak hënkunj bayaanj ti këş ki nul, wal wi ajejunj un, awaapu abot ade uko wi awaaparunj un. ¹⁶ Aa, bka bti bi Naşibaţi ajejunj ti aşinun bawo bi nun na babukun. Hënkunj doon uko bti wi Naşibaţi ajakiinj. »

¹⁷ Yakob anaţa apayan babukul na baharul ti njntaam ni pnkunkaali. ¹⁸ Ajej njntaam ni nul, bka bi nul bti bi akaanj wi awoonj ti Padan-Aram, ajej ba pa ptiş du uko Itaak aşin du uţaak wi Kanaan.

¹⁹ Laban aya wal mëntj ppuunk njkaneel, kë Rakel aşë kiij itu yi aşin. ²⁰ Yakob aya amena mena, kë Laban naharameenj aammee. ²¹ Aţi na bka bi nul bti aya amuur bdëk bi Efrat, aşë ya umbanj wi inkunj yi Galad.

Laban adookar na Yakob

²² Wi udolunj njnuur njwajanj, kë başë tuj Laban kë Yakob aţi. ²³ Ajej babuk aşin adookar na a ado njnuur paaj na ulonj abaa moba du inkunj yi Galad. ²⁴ Na utejan, Naşibaţi apën ti njtaafi awinana ti kadun ki Laban naharameenj, aji na a : « Taafaraan, meen jibi ikyaanj kaţiini na Yakob. »

²⁵ Laban aban du dko di Yakob atarunj kaloona ki nul du inkunj yi Galad, aşë tar kak kaloona ki nul da, ul na bañaanj biki nul. ²⁶ Aji na Yakob : « we umobiinj ba? We ukaanj kë iguurën ba? Adoo ya na babuk naan ji bawo bakalabuş biki

ikaanunɔ du ugut. ²⁷ We ukaanɔ kē imena mena aya ba? Iwo i lah kaɕupēn nšē nwutu iya na mnlilan, ññoŋɔanan na iyeeh na nɔntambēr na bntuni. ²⁸ Iindo wutēn mmook babab naan na babak naan. Na manjoonan ido do ji napēn. ²⁹ Dhilan lah kadolu buɕaan, kē Naɕibaɕi i ɕaaɕ ajaan adēman aɕē jakēn na utejan utakal : “Ŧaafaraan, meen jibi kyayi kaɕiini na Yakob.” ³⁰ Kē woli iwo i pya ɕiki inuh katoh ki ɕaaɕ, we ukaanɔ kē ikiiɔ itu yi naan? »

³¹ Yakob ateema aji : « Iwinle kē nya amena mena, dɕal kē iteehēn babuku. ³² Kē du ñnaan i iɕaan aɕēnkna itu yi nu, an mēnɕan akeɕ. Neejan iten, bañaanɔ biki nja bawo bamaar, iwinle uko wi nu kjej wa. » Yakob aamme kē Rakel akiiɔunɔ itu mēnɕ.

³³ Laban aya neej du kaloona ki Yakob, apēn aya du ki Leya, akak apēn aya du iloona yi balempar babakul batēb aanwin nin uko ulonɔ. Wi akpēnunɔ ɕi kaloona ki Leya, aɕē neej du ki Rakel. ³⁴ Kē Rakel anjeɔunɔ ktu kuɔ aɕē jej ka aɕu ɕi uko uɕoori wi bajaanɔ baɕu ɕi feɕ di unɕaam wi pnkunkaali aɕē ɕo ɕi wa duuɕ. Laban aten tenan ɕi kaloona bti aanwin nin uko ulonɔ. ³⁵ Kē Rakel aɕē ji na aɕin : « Ajug naan awutan kadeebaɕ woli mēnaɕa wi aneeɔunɔ, dwin pli. » Hēnk, kē Laban ala anoor aanwin nin uko ulonɔ.

³⁶ Wal mēnɕ kē Yakob aɕē deebaɕ aɕē noman na Laban aji : « Uko uwuɕaan uhoɔ wi ndoliɔ ba? We wi njubaniɔ ba? Kē ido bi duka duka ɕi kafēɕ naan. ³⁷ Iten ɕi iko yi naan bti bē iinwin win nin kako kalonɔ ki nu. Iwinle kalonɔ, kpēnan ka ɕi kadun ki bañaanɔ biki nu na biki naan, bawo bamaar. ³⁸ Nɕubal iñeen nɕtēb ni ni nwoonɔ ɕi katohu, nɕkaneel ni nu na nɕi ni nu nɕaambaanɔ kapara, kē mēnde

nin udow ʈi batani bi nu. ³⁹ Woli ɲnko ɲi uʈeeh ɲafinʊ untaam ulonʊ mɛnʃi kaʈiju wa, ɲi djaanʊ kaluk wa. Iji kʈu'ɛn pluk ɲnʈaam ɲi bakiijunʊ na pnak kɛme na utejan. ⁴⁰ Bnuur baji batɛrɛn na pnak, ujonʈ kaneenanaan bnɔy na utejan. ⁴¹ Nʃubal iɲeen ɲtɛb ɲi ɲi ɲi nwoonʊ du katohu : dlemparu ɲʃubal iɲeen na ɲbaakɛr pa babuku, abot alemparu paaj pa batani bi nu, kɛ iwi iʈɛlɛʃ uko wi ɲtiinkaruʊ aji uwo baluk bi naan ɲyaaʃ iɲeen. ⁴² Woli Naʃibaʈi, i Paapa na Abraham aʃin bajaanʊ badɛman, Naʃibaʈi i Itaak akʈiin, aanwo lah na ɲi, kdolɛn ɲʈiis iɲen ijinj. Kɛ Naʃibaʈi aʃɛ win unoor wi naan na ulemp wi iɲen yi naan, kɛ utejan unʈɛpunʊ kɛ aʃɛ wayɛʃ ɲja. »

Bhonar bi Yakob na Laban

⁴³ Laban ateema aji : « Baatʊ biki bawo babuk naan, kɛ bapoʈ biki bawo biki naan. Nʈaam ɲi bti ɲawo ɲi naan. Uko wi ikwinunʊ hɛnk bti uwo wi naan. Kɛ ɲi we wi nhilanunʊ kado pa babuk naan na bapoʈ biki babukunʊ? ⁴⁴ Joh ɲdo bhonar ɲi na iwi. Ndo uko mɛnʈ uyuuʊ kɛ andoli ahonʊ atɛnʈul uko ulonʊ. »

⁴⁵ Kɛ Yakob aʃɛ tɛf plaak, ⁴⁶ akak aji na baɲaanʊ biki nul bajejɛnʈ mɲlaak. Kɛ bajejɛnʈ mɲlaak ado bnjunʊ, aʃɛ ʈo ade bukal bti ʈi mɲlaak mɛnʈ.

⁴⁷ Laban adu dko mɛnʈ Yegar Fahaduta*, kɛ Yakob adu da Galeed†. ⁴⁸ Laban aji : « Bnjunʊ bi mɲlaak bi bakyyuuʊnʊ kɛ ɲhonar ɲʈa ɲi na iwi. » Ukaanʊ kɛ badu da aji Galeed. ⁴⁹ Bakak adu da

* **31:47** Yegar Fahaduta : ʈi uʈup wi baharameenʊ dawoonʊ Bnjunʊ bi bamaar. † **31:47** Galeed : ʈi uhebɛrɛ danaam katiinkare na Bnjunʊ bi bamaar.

aji Mişpa‡, ŧiki Laban aji : «*Yawe Nawat Kabuka akdoonj kayeñ nja, nja batëb bti, woli ñenkak aw-inar. ⁵⁰ Woli inooran babuk naan këme ajeñ baat balonj ahoŧalëş ŧi baka, mëntŧ ñaañ akwayëşuñ nja, lipariin, Naşibaŧi akwayëşuñ nja. »

⁵¹ Akak aji na Yakob : « Iwin bnjuñ bi mnlaak bi na plaak pantëfuñ pi ŧi ptoof pi nja, ⁵² ikwoonj uko unkyujuñ uko wi ñdolunj ñŧa di. Mënwo i kaŧëp bnjuñ bi na plaak pi kaya du umbañ wi nu na uşal uwuŧaan. Kë iwi kak iinwo i kaŧëp pa kabi di umbañ wi naan na uşal uwuŧaan. ⁵³ Naşibaŧi i Abraham, i Nahor na i bateem baka akwayëşuñ nja. »

Yakob amehna ŧi katim ki Naşibaŧi i Itaak aşin akŧiin. ⁵⁴ Afiñar Naşibaŧi untaam du pnkuñ aşë du bayiŧul babi bade. Bade aşë fër du pnkuñ.

32

¹ Laban anaŧa na nfa kub, aya amook bababul na babukul aňehandër baka bnuura aşë ŧiiş katohul. ² Yakob aya na bgahul, kë ñwanjuŧ ñi Naşibaŧi ñaşë bi ayit na a. ³ Kë wi awinañ win ña aşë ji : « Pntuk pi bañaañ biki Naşibaŧi pii pi! » Adu dko mëntŧ Mahanayim*.

Yakob abomandër pyit na Etawu

⁴ Yakob ayil bañaañ du Etawu abuk aşin, bajota kadun, aya du a du inkunj yi Feyir du utaak wi Edom. ⁵ Aji na baka : « Uko wi, wi nakyaañ kaŧup Etawu ajug naan, najakana : “Uko wi, wi wi Yakob nalemparu ajakuñ, aji : Dya du uko Laban aŧo da

‡ **31:49** Mişpa dawoonj dko dyenji ŧi uhebërë. * **32:3** Mahanayim : ŧi uhebërë dawoonj kntuk ktëb.

te hênkuŋ. ⁶ Dya ka da ɲngit, ɲbuuru, ɲpi, ɲnkaneel na balemp biinŋ na baat. Dɲal ajug naan ame wa nhilna nwinana bnuura ɲi kadunul.” »

⁷ Bayili bakak du Yakob aji na a : « ɲpënna du Etawu abuk şaaş. Ul ɲi uleeful abi pyit na iwi awo na biinŋ iñeen uweek ɲbaakër (400). » ⁸ Wal mënŋ kë Yakob aşë lënk maakan abot ahaajala. Afaaş bañaanŋ banwoonŋ na a, na ɲnkaneel na ɲpi na ɲngit na ɲntaam ɲi pnkunkaali, ado ifah itëb. ⁹ Aşal aji : « Woli Etawu aya jotna bañaanŋ biki kafah kalonŋ, bañaanŋ biki kandukiinŋ bahil kaŋi na iko yi bawoonaanuŋ. »

¹⁰ Añehan Naşibaŋi aji : « Naşibaŋi i Abraham ateem naan na i Itaak paapa bajaanŋ badëman, iwi *Yawe Nawat Kabuka ijakuŋ na ɲji : “Kakan du uŋaak wi başinu du bayiŋu ddolu bnuura.” ¹¹ Dpoŋët maakan pa uko na bnuura bti yi ikdolaanŋ do nalemparu. Wal wi mbiinŋ amuur bdëk bi Yordan bi, dwoha aloolan na pmul, kë hênkuŋ nşaanŋ awo na bañaanŋ ado hil afaaş baka ado kntuk ktëb. ¹² Dkooŋtu kooŋ buranaan ɲi Etawu abuk paapa. Dɲi abi ajotnaanŋ afinŋ baatŋ biki naan na babak baka. ¹³ Kë iwi işaanŋ ajakën iwulën iko inuura kaŋuman kabot kado pntaali pankpënnuŋ ɲi ɲji patum ji pyiw pi bdëk, pi nin ñaanŋ alonŋ awoonŋ aanhil pfën. »

¹⁴ Yakob afër ɲi dko mënŋ. Ajej uko wi ahilanuŋ kaŋen Etawu abuk aşin ɲi uko wi awoonaaŋuŋ. ¹⁵ Ajej ɲpi ɲwaaŋ iñeen uweek ɲtëb (200) na ɲdow iñeen ɲtëb, na ɲnkaneel ɲwaaŋ iñeen uweek ɲtëb (200) na ɲnkaş iñeen ɲtëb. ¹⁶ Ajej kak ɲntaam ɲi pnkunkaali iñeen ɲwajanŋ na ɲmpoŋi ɲankbootuŋ, ɲngit ɲwaaŋ iñeen ɲbaakër na ɲnkaş iñeen, ɲbuuru

ɲwaaʃ iñeen ɲtëb na ɲnkaʃ iñeen. ¹⁷ Apaʃëʃ ɲntaam ɲandoli aʃë wul ɲa balemparul aji na baka : « Najotan kadun, batani baʃë bado kaduk btëntʃ uko unʃuunʃ kalow. » ¹⁸ Uko wi aʃuunʃ nalemparul nateek pdo wii wi, aji na a : « Woli iyit na Etawu abuk paapa, kë aheparu ñaaɲ iklemparuɲ, dko di ikyaanʃ, na anwoonʃ ajuɲ batani bi igakanuɲ, ¹⁹ kteema kaji : “Iwo yi Yakob nalemparu, aʃenu ʃen ya iwi Etawu ajuɲ naan, ul ʃi uleeful adoo bi, awo ʃi kafetun.” »

²⁰ Akak aʃu natëbantën na nawajantën na banwoonʃ na itani bti baʃup uko wi ajakuɲ na nateek wi bakwinuɲ Etawu. ²¹ Akak aji na baka baji : « Yakob nalemparu abi ʃi kafetun. » Aʃal wal mëntʃ aji : « Ddo udeeb uwala na a na iko yi nji kaʃenuluɲ, wal mëntʃ mbaa nhil nwinana ʃi kadunul. Ahilan kamiirën. » ²² Ajotan iko bti yi awoonʃ i kaʃen abuk aʃin kadun, aʃë duka du pntuk na bañaanʃ biki nul.

Kampëtar ki Yakob na Naʃibaʃi

²³ Na utejan mëntʃan wuɲ, Yakob anaʃa ajej baat batëb biki nul, na balempar baka, Bila na Filpa, na babukul biintʃ iñeen na aloolan, amuur na baka kabuul ki Yabok. ²⁴ Wi adoluɲ kë bamuuri, abot amuuran bka bi nul bti, ²⁵ aduka aloolan. Kë ñiintʃ aloɲ aʃë bi apëtar na a te mnjinʃ. ²⁶ Wi uɲ mëntʃ awinuɲ kë aanhil pwata aʃë koba ʃi pnkuuntʃ, kë pabuur na a. ²⁷ Aji na Yakob : « Wutanaan nya, mnjinʃ mambani. »

Kë atëem aji : « Mënkwutanu bë iiññehandëraan bnuura. »

²⁸ Ahepara aji : « Katimu kawo hum? »

Kë atëem aji : « Yakob. »

29 Kë aşë ji na a : « Baankak kado kadu'u Yakob, iwo Itrayel†, ƚiki ipëtar na Naşibaƚi abot apëtar na bañaan, kë iwi işaan awat. »

30 Yakob aji na a : « Dkooƚu kooƚ ƚupaan katimu. »

Kë ateam aji : « we ukaan kë ikheparaan katim naan? » Aşë ñehandëra bnuura ƚi dko mënƚan duŋ.

31 Yakob aƚu dko mënƚ katim ki Penuwel‡, ƚiki aji : « Dwin Naşibaƚi na kës naan aşë wo mënkeƚi. » 32 Wi unuur ujınƚuŋ, aƚëp kabuul du Penuwel aşë jiink. 33 Uko mënƚ ukaan kë bañaan biki Itrayel baanji bade kantaañ ki pnkuunt ƚiki dul di Naşibaƚi akobuŋ Yakob.

33

Pyit pi Yakob na Etawu

1 Yakob akat kës aşë win kë Etawu akbi, awo na biinƚ iñeen uweek nbaakër (400), kë Yakob aşë jej bapoƚ apaƚës, awul baka banin baka, Leya, Rakel, na balemp biki baka Bila na Filpa. 2 Aƚu baat balemp na babak baka ƚi kadun, kë Leya ayeenk na biki nul, Rakel kë abaañşaan na Yotef. 3 Ul kë aşë jot kadun, aya aşë nup adoo do nyaaş paaj na ulon aşë añog abuk aşin. 4 Etawu aƚi aya ayit na a, alut amooka, kë başë wo ƚi nwooni.

5 Etawu akat kës awin baat na bapoƚ aşë hepara aji : « Bañaan biki bawo bahon ba? »

Kë ateam aji : « Bapoƚ biki Naşibaƚi ƚi pjoob bkow pi nul awuluŋ nalemparu. » 6 Balemp baat bañog na babak baka, abi anup ƚi kadun ki Etawu. 7 Leya

† 32:29 Itrayel : ƚi uhebërë daƚu kanaam na apëtar na Naşibaƚi.

‡ 32:31 Penuwel : ƚi uhebërë dawoon kaara di Naşibaƚi.

kë aňog na biki nul, abi aňup ƚi kadunul. Kë Yotef akak aňog na Raket abi aňup.

⁸ Wal mēnt̄ kë Eƚawu aŝē ji na Jakob : « Kē we uwoon̄ pnt̄uk pi baňaan̄ na ŋnt̄aam ŋi nyitanaan̄ ba? »

Kē ateem aji : « Dŋal ŋal pwinana bnuura ƚi kēŝ ki ajug naan ukaaŋ. »

⁹ Kē Eƚawu aji na a : « Abuk paap, iko yi nwoon-
aan̄ ŋ ikēŝi, dukiin na bka bi nu. »

¹⁰ Kē ateema aji : « A-a, woli dwinana bnuura ƚi kēŝ ki nu, kdinan kayeenk uko wi nwuliin̄. Hēnk di uwoon̄, dpēn awinana ƚi kadunu jibi ŋaaŋ ajaaŋ apēn kawinana ƚi kadun ki Naŝibaƚi, kē iyeenkēn na uhaaŝ ujint̄. ¹¹ Keeri idinan iyeenk uko wi nwuliin̄, wi nwinaniin̄ bnuura ƚi kēŝ ki Naŝibaƚi awo na uko bƚi wi nnumiin̄. » Aŝiini ŝiini haŋ te kē uŋ adoo dinan.

Bi Jakob na Eƚawu bawayēŝeri

¹² Wi babanuŋ ƚuŋ, kē Eƚawu aŝē ji na Jakob : « Joh ŋnaƚa ŋya, ddo kapoŝ ƚi kadun na baňaan̄ biki naan. »

¹³ Kē ateema aji : « Ajug naan ame kē bapoƚ baňeeňēƚi kē nkak awo i kaƚu uŝal ƚi ŋnt̄aam ŋankbootuŋ. Woli dmint mintan ŋa unuur uloolan ŋnt̄aam bƚi kakeƚ. ¹⁴ Ajug naan akeeri jot nalemparul kadun, ŋji ddo kapoŝ btiŝu na batani bi ŋakanuŋ na bapoƚ te kadoo kaban du ajug naan du Feyir. »

¹⁵ Kē Eƚawu aji na a : « Ddukaru baňaan̄ baloŋ ƚi bangakandēruŋ na ŋji. »

Kē ateem aji : « Ndolna we? Uko unkaaŋ udooni uwo nwinana bnuura ƚi kēŝ ki ajug naan. »

16 Kë Etawu ajej unuur mēnt̄ bgah aya Feyir, 17 kē Jakob, ul ašē ya Fukot. Aniw da katoh abot ado impen pa n̄ntaam. Uko mēnt̄ ukaañ kē baṭu dko mēnt̄ katim ki Fukot*.

Yakob aban du Fikem

18 Wi Jakob apēnnun̄ Padan-Aram, aban najoob du ubeeka wi Fikem du utaak wi Kanaan. Afēt̄ atañ na ubeeka. 19 Anug dko di atarnun̄ kaloona ṭi babak Hamor ašin Fikem. Anugar da ktaka iñeen uweek ki baṭaknun̄ untaam. 20 Aboman da *bliit bi mngur, ašē ṭu ba katim ki « El Elohe Itrayel†. »

34

Uko wi Dina

1 Dina napaṭ̄ ñaaṭ̄ i Leya abiiñ abukar Jakob apēn pya kawin baaṭ̄ biki utaak wi bawoon̄. 2 Kē Fikem, abuk Hamor nahitit naših i utaak ašē wina. Amoba, aṭupana. 3 Kē uhaaš ušē wo ṭi Dina poonu abuk Jakob kē aṅala ala'a baniw. 4 Aya aji na Hamor ašin : « Yaan iñehandērēn poonu un̄ nniima. »

5 Baṭup Jakob kē baṭopan Dina abukul, kē jibi babukul biint̄ bawoon̄ du uṭēeh na batani aanji nin uko ulon̄ kē bado pēnna uṭēeh.

6 Hamor, ašin Fikem, aya du uko Jakob kaya kaṭiini na a. 7 Uṭēnk wal mēnt̄ kē babak Jakob biint̄ bakamšii, bame uko unṭēpun̄. Uko mēnt̄ ude baka, kē badeebaṭ̄ maakan ṭiki Fikem ado Itrayel uko unwuṭun̄ maakan wi apiint̄un̄ na abuk Jakob. Ñañ añwwo kado hañ. 8 Kē Hamor ašē ji na

* 33:17 Fukot : ṭi uhebērē dawoon̄ impen. † 33:20 El Elohe Itrayel : Dawoon̄ Našibaṭ̄i awo Našibaṭ̄i i Itrayel.

baka : « Fikem abuk naan aɗal poonu abukan na manjoonan. Nawulana a aniiim. ⁹ Nawulan ɗtiinkar ɗbot ɗmëbandër : nawulun babukan baatɗ ɗniim, un kak ɗwulan biki nun naniim. ¹⁰ Naɗoon ɗi na un, uɗaak wi uwo wi nan, nafët na un nado kaposɗ jibi naɗali. »

¹¹ Wal mëntɗ Fikem aji na aɗin poonu na bawee kul : « Nawutan nwinana bnuura ɗi kadunan, dwulan uko bti wi nakheparaanun. ¹² Ddo uko bti wi naɗalun, uko uloolan ɗaɗ wi wi ɗɗalun, nawulaan abukan nniim. »

¹³ Babuk Yakob bateem Fikem na aɗin, bado mntit na baka ɗiki aɗopan abuk aɗin baka. ¹⁴ Baji na baka : « Njënhilan kawul abuk aɗinun ɗiintɗ anwoon aanwala katëmp aniiim. Uko mëntɗ uwo mnkow pa un. ¹⁵ Nɗinanana uko wi naheparun woli nado uko wi : nakakan ji un, nawalan biintɗ biki nan katëmp bti. ¹⁶ Wal mëntɗ ɗwulan babukun baatɗ, kabot kajej babukan baatɗ, ɗto na an kak, ɗwo pntaali ploolan. ¹⁷ Aɗë wo woli naandi ptiinkun, ɗjej abuk aɗinun kaya na bgahun. » ¹⁸ Uɗup wi baka ulil bi Hamor na Fikem abukul. ¹⁹ Fikem awoon anwinaniin bnuura ɗi katoh ki aɗin bti, aanwo na ɗɗal ɗtëb ɗi uko wi bajakulun, ɗiki aɗal poonu abuk Yakob maakan.

²⁰ Hamor na Fikem abukul baya du uneej ubeeka aɗiini na biintɗ biki wa aji : ²¹ « Baɗaaɗ biki bawo na uɗal unuura : Baɗoon ɗi uɗaak wi na nja, udëmi, bado kaposɗ jibi baɗali ɗdo kaniim baatɗ biki baka, bado kaniim biki nja. ²² Kë uko uloolan ukɗuun badi pto na nja bti, ɗwo pntaali ploolan. Uko mëntɗ wii wi : biintɗ biki nja bti bawo kawala katëmp jibi bukal bawaliin ka. ²³ Itani yi baka, bka bi baka na ɗntaam

ni baka bti iinkkak wal mēnt̄ yi nja i? Nawulan ṅdinan baka uko wi bajakuṅ, bašē baduka na nja.
 » ²⁴ Baweek biki ubeeka batiink uko wi Hamor na Tikem abukul bajakuṅ. Kē biint̄ biki ubeeka bti baya wala katēmp.

Plukan pi Fimeoṅ na Lewi

²⁵ Unuur uwajant̄ēn wi ṅleef ṅakdeēṅ banwaliin katēmp kē banoori, kē bi Fimeoṅ na Lewi, babuk Yakob biint̄, baweek Dina, bašē naṭa ajej ikej yi baka apoš aneeṅ ṭi ubeeka kē nin ṅaaṅ aankit baka, adēpa ṭi biint̄ bti afiṅ. ²⁶ Bafiṅ kak bi Hamor na Tikem abukul ajej Dina apēnan ṭi katoh ki Tikem ašē ya.

²⁷ Babuk Yakob babi abaañēš banklaaṅ pkeṭ, ajej iko bti inwoon ṭi ubeeka, ṭiki bakowandēn aṭa baka. ²⁸ Bajej ṅpi na ṅnkaneel na ṅgit na ṅbuuru ni baka na iko inwoon du ubeeka na ṅṭeeh. ²⁹ Bajej bka bi baka bti, babuk baka na bahar baka, na iko bti yi bakaṅ ṭi itoh yi baka.

³⁰ Yakob aji na bi Fimeoṅ na Lewi : « Naṭijaraan bṭup. Naṭu kē nkak ṅaaṅ nawuṭaan maakan ṭi kēš ki bañaaṅ biki uṭaak wi bakanaan na wi baperitit. Woli batiinkar abi agutan na nja bafiṅēn na biki katoh naan bti ṭiki batum apel nja maakan. »

³¹ Kē bašē teema aji : « ṅwo kawut bado aṭa'un ji awo naṭuunk i? »

35

Yakob du Betel

¹ Naṣibaṭi aji na Yakob : « Naṭiin iya Betel iya iṭo da. Yaan ido da *bliit bi mngur pa nji Naṣibaṭi, nji mpēnuṅ awinana ṭi kadunu wi ikt̄iin Etawu abuk šaaš. »

² Yakob aji na bañaan biki katohul na bangakandërun na a bti aji : « Napënaan itu yi najaan nadëman ti ptoofan, nadolan bañow nakakna najin ti kës ki Naşibați. Națëlşan kak imişa. ³ Najoh nya Betel ddo da bliit pa Naşibați antiinknuu wi nwoon ti mntëg, anțenknun ti bayaaş bi ndolu. » ⁴ Bapënan itu yi bawoonaanun na irinku yi bațuun ti ibaț* awul Yakob kē amoy ti bko bweek banwoon ti kañog Fikem. ⁵ Wal mēnt kē başë nața atool pya. Naşibați ațu palënk ti ŋbeeka ŋanfooyun dko di babin awo, kē bañaan banwoon da baandookar na baka.

⁶ Yakob na bañaan biki awoonaanun bti baban du Lut du uțaak wi Kana. Dko mēnt dawoon Betel. ⁷ Aboman da bliit bi mngur așë du dko mēnt El Betel†, țiki dul di di Naşibați apënuu awinana ti kadunul wi akțiin abuk așin.

⁸ Wi bawoon da kē Debora, ñaaț ambiin ayewi Rebeka așë keț, kē bamoya du Betel du pțeef bi bko bweek banwoon da. Uko waŋ ukaan kē Yakob adu bko mēnt aji bko bweek bi ŋwooni.

⁹ Naşibați akak apën awinana ti kadun ki Yakob wi apënnun Padan-Aram, awula bnuura. ¹⁰ Aji na a : « Katimu kawo Yakob, kē başë wo baankak ado kadu'u Yakob ; katimu kawo Itrayel‡. » Kē hënk di ațu'u luŋ katim ki Itrayel.

¹¹ Naşibați akak aji na a : « Nji dwoon *El Şaday, Naşibați Anhiniin iko bti. Kabuk kajoobët na iwi ibot ibuk ituman. Pntaali pankpënuu ti iwi

* 35:4 Irinku yi bațuun ti ibaț: Baji bațu ya buțaan bawutna kajotna baka. † 35:7 El Betel : Ti uhebërë dawoon Naşibați i Betel.

‡ 35:10 Itrayel : Ti uhebërë danaam na apëtar na Naşibați.

pawo utaak, pado wo n̄taak n̄tum ; baŕih babot bap̄enna ʒi iwi. ¹² Utaak wi nwulun Abraham na Itaak dwulu wa, kabot kawul pntaali pankmbiin ʒi kafetu ap̄enna ʒi iwi utaak wi. » ¹³ K̄e Naŕibaʒi aŕe p̄en ʒi kadunul aya.

¹⁴ Jakob ajej plaak at̄ef ʒi dko di Naŕibaʒi abiin aʒiiniyaan na a, aʒatan ʒi pa abot atul uk̄era ʒi pa. ¹⁵ Adu dko di Naŕibaʒi abiin aʒiini na a aji BetelŔ.

Kabuka ki Benyamin na pkeʒ pi Rakel

¹⁶ Jakob na baŕaan biki nul bap̄en du Betel aya. Baankak alow Efrata, k̄e Rakel aŕe buk. Kabuk kanoorana maakan. ¹⁷ Wal wi akhajuŋ na pdo na kabuk k̄e ŕnaaʒ ankbuk bukanulun aŕe ʒi na a : « Wutan kal̄enk, ikak abuk napoʒ ŕniinʒ. » ¹⁸ Anoor maakan ado ŕogan pkeʒ, k̄e wi abanun ʒi pj̄emŕa aŕe wul napoʒ katim ki Ben-Oni*, k̄e Jakob aŕe wula katim ki Benyamin†. ¹⁹ Rakel akeʒi, k̄e bamoya du bgah bi Efrata, dko m̄enʒ dawoon Betleyem. ²⁰ Jakob at̄ef plaak ʒi bh̄er bi nul. Plaak pi bh̄er bi Rakel m̄enʒ pawoon da h̄enk te n̄a ayuuʒ dko di amoynaaniinʒ.

Pjuban pi Ruben

²¹ Jakob i bakakuŋ ado Itrayel anaʒa na baŕaan biki nul aya aʒep Migdal-Eder aŕe tar kaloona ki nul. ²² Wi bawoon ʒi utaak wun k̄e Ruben aŕe ya apiinʒ na Bila, ŕnaaʒ i aŕin awoonaanun, k̄e baʒup aŕin uko m̄enʒ.

Ŕ **35:15** Betel : ʒi uheb̄ere dawoon katoh ki Naŕibaʒi. * **35:18**
 Ben-Oni : ʒi uheb̄ere dawoon napoʒ i unoor wi naan. † **35:18**
 Benyamin : ʒi uheb̄ere dawoon napoʒ i kaŕen naan kadeenu.

Babuk Yakob

Babuk Yakob biinṭ bawo iñeen na batëb. ²³ Biinṭ biki abukuṅ na Leya bawo : Ruben bajeenuḷ, Timeyoṅ, Lewi, Yuda, Itaakar, na Tabulon. ²⁴ Kë biki abukuṅ na Rakel bawo : Yotef na Benyamin. ²⁵ Kë biki Bila nalemp i Rakel bawo : Dan na Neftali. Kë biki Filpa nalemp i Leya bawo : Gad na Ater. ²⁶ Bapoṭ bukuṅ biki Yakob abukuṅ wi awoonṅ du Padan-Aram.

Pkeṭ pi Itaak

²⁷ Yakob aban du uko ašin du Mamre du Kiriyaṭ-Arba, dul dawoonṅ Hebronṅ. Dul di Abraham na Itaak babinṅ afëṭ. ²⁸ Itaak aka ṅṣubal iñeen-week na iñeen bakreṅ (180), ²⁹ ašë noorfën aya du bajugul. Wi akkeṭuṅ, aṭafi, kë ṅnuur ṅi nul ṅabot atum. Eṭawu na Yakob babukul kë bamoya.

36

Baaṭ na bapoṭ biki Eṭawu

¹ Pntaali pampënnunṅ ṭi Eṭawu pii pi, pul pawoonṅ Edom :

² Eṭawu aniim baaṭ biki Kanaan, baaṭ mënṭ biki biki : Ada na Oholibama na Baṭmat. Ada awo abuk Elon nahitit, kë Oholibama awo abuk abot awo abab Tibeyonṅ nahiwit. ³ Baṭmat awo abuk Işmayel. Nebayot awo abuk ašin. ⁴ Ada abukar Eṭawu Elifat, kë Baṭmat abuk Reuwel. ⁵ Oholibama abuk Yewuş, Yalam na Korah. Bukuṅ bawoonṅ biinṭ babak Eṭawu bambukiinṅ du uṭaak wi Kanaan.

⁶ Eṭawu ajej baharul, babakul na bañaanṅ biki katohul bṭi, itani yi nul na ṅntaam ṅi nul bṭi na iko bṭi yi akaanṅ wi awoonṅ ṭi uṭaak wi Kanaan aya uṭaak wi Feyir alow Yakob abuk ašin. ⁷ Itani yi baka

idēm wal mēnt maakan kē utaak wi bafētun uunhil pkēš baka ŋiki itani yi baka itum maakan. ⁸ Hēnk, kē Eṭawu aya afēt du dko di pnkuṅ du Feyir. Eṭawu dawoon Edom.

Babuk Eṭawu du Feyir

⁹ Pntaali pi Eṭawu ašin bahedomit anfētun du dko di pnkuṅ du Feyir pii pi : ¹⁰ Itim yi biint babak Eṭawu yii yi : Elifat awo abuk Ada ahar Eṭawu, kē Reuwel awo abuk Baṭmat ahar Eṭawu kak.

¹¹ Elifat abuk Teman, Omar, Šefo, Gatam, na Kenat. ¹² Elifat abuk Eṭawu akak awo na ŋaaṭ alon i awoon aanniimi, kē abukara Amalek. Bukunṅ bawoon babab Ada ahar Eṭawu.

¹³ Kē biki Reuwel bawo : Nahat, Ferah, Šama, na Miṭaa. Bukunṅ bawoon babab Baṭmat ahar Eṭawu. ¹⁴ Kē Eṭawu abuk na Oholibama aharul abuk Ana, poonu abuk Tibeyon, bi Yewuṣ, Yalem na Korah.

Baweek biki Edom

¹⁵ Bañaanṅ banwoonṅ baweek ṭi pntaali pampēnnunṅ ṭi Eṭawu biki biki :

Baweek bampēnnunṅ ṭi Elifat bajeenul bawo : Teman, Omar, Šefo, Kenat, Korah, ¹⁶ Gatam na Amalek. Bukunṅ bawoonṅ baweek bampēnnunṅ ṭi Elifat abuk Ada. ¹⁷ Kē bampēnnunṅ ṭi Reuwel abuk Eṭawu bawo : Nahat, Ferah, Šaama, Miṭaa. Bukunṅ bawoonṅ baweek bampēnnunṅ ṭi Reuwel abuk Baṭmat ahar Eṭawu du utaak wi Edom. ¹⁸ Kē baweek bampēnnunṅ ṭi Oholibama abuk Ana, ahar Eṭawu bawo : Yewuṣ, Yalam, na Korah. Bukunṅ bawoonṅ baweek biki Eṭawu abukunṅ na Oholibama abuk Ana.

19 Bukun̄ bawoon̄ babuk Etawu baweek biki Edom.

Babuk Feyir nahorit

20 Babuk Feyir nahorit bawoon̄ banfētun̄ uteek ti utaak wun̄, bawo : Lotan, Şobal, Tibeyon̄, Ana
 21 Dişon̄, Eşer, na Dişan̄ bukun̄ bawoon̄ baweek biki bahorit, babuk Feyir du utaak wi Edom. 22 Babuk Lotan bawo : Hori, na Heman, kē abuk aşin Heman ñaaţ awo Timnah. 23 Babuk Şobal bawo : Alwan, Manahat, Ebal, Şefo na Onam. 24 Babuk Tibeyon̄ bawo : Aya na Ana. Ana mēnt̄ ayaan̄ awin du *pndiış dko di meel mnyik wi akyafanun̄ ŋbuuru ŋi Tibeyon̄ aşin. 25 Babuk Ana bawo : Dişon̄, na Oholibama abukul ñaaţ. 26 Biki Dişon̄ bawo : Hemdan, Eşban, Yitran na Keran. 27 Babuk Eşer bawo : Bilhan, Fawan na Akan. 28 Babuk Dişan̄ bawo : Uş na Aran.

29 Baweek biki bahorit bawo : Lotan, Şobal, Tibeyon̄, Ana, 30 Dişon̄, Eşer, na Dişan̄. Bukun̄ bawoon̄ baweek bahorit du utaak wi Feyir.

Başih biki Edom

31 Bañaan̄ biki bawoon̄ banşihun̄ du utaak wi Edom ji naşih alon̄ ti biki İtrayel abi ado kaşih. 32 Bela abuk Bewor aşih du Edom, kē ubeeka wi nul uwo katim ki Dinhaba. 33 Bela akeţ, kē Yobab abuk Ferah i ubeeka wi Boţra ayeenk aşih. 34 Wi Yobab akeţun̄, kē Huşam i utaak wi batemanit ayeenk aşih. 35 Wi Huşam akeţun̄, kē Hadad, abuk Bedad ayeenk aşih. Ul agutun̄ na bamadiyanit abot akob baka du ŋţeeh ŋi Mowab, katim ki ubeeka wi nul kawo Awit. 36 Wi Hadad akeţun̄

kë Falma i Maşreka ayeenk ti a aşih. ³⁷ Wi Falma akeţun kë Şawul i Rehobot-ha-Nahar aşë yeenk aşih. ³⁸ Wi Şawul akeţun kë Baal-Hanan, abuk Akbor aşë yeenk ti a aşih. ³⁹ Wi Bal-Hanan abuk Akbor akeţun kë Hadar ayeenk aşih, ubeeka wi nul uwo Pawu ; aharul awo Mehetabel abuk Matred abuk Meh-Fahab.

Baweek biki Edom kak

⁴⁰ Itim yi baweek bampënnun ti Etawu yii yi ; baduuna baka andoli ti katoh ki apënnun na ti dko di afëţun: Timnah, Alwa, Yetet, ⁴¹ Oholibama, Ela, Piñon, ⁴² Kenat, Teman, Mibşar, ⁴³ na Magdiyel, na Iram. Bukuţ bawoon baweek bampënnun ti Etawu aşin bahedomit. Baduuna baka andoli ti utaak wi afëţun.

37

¹ Kë Yakob ul aşë duka du utaak wi Kanaan wi aşin abiiŋ awo.

Yotef na babak aşin

² Uko wi katoh ki Yakob wii wi : Yotef aka nşubal iñeen na paaj na ulon aji yafan nkaneel na npi na babak aşin. Ado kpoţ ki nul na babak Bila na Filpa bahar aşin. Yotef abi ţup aşin baka aji baji bado iko iwuţaan.

³ Kë Yakob i bakakuţ ado Itrayel aşë ŋal Yotef apelan babakul bti ţiki abuka wi awoon naţaf, ado kë badola kamişa kanuura. ⁴ Kë babak aşin başë win kë aşin baka aŋala apel baka, kë başë şoor Yotef adoo wo baanji baţiini na a bnuura.

⁵ Unuur ulon, Yotef aţaafi aşë ţup ŋa babak aşin, kë bukal babaa şoor şoor maakan apel. ⁶ Yotef aji

na baka : « Natiinkan n̄taafi n̄i ndolon̄: ⁷ D̄taafi k̄e n̄wo wo ji n̄wo ʔi ptan intooliin du uʔeeh, k̄e bdaaj bi intooliin bi naan baʔe mara mara awo bnaʔ k̄e idaaj yi nan iʔe fooy ba aʔe wo wo ji iko inn̄upun̄ ʔi kadun ki bi naan. »

⁸ Babuk aʔin bateema aji : « Woon iʔal aji iwo naʔih i nun k̄e n̄wo i kado kado uko wi ijakun̄? » N̄taafi n̄i nul na n̄ʔup n̄i nul n̄ado k̄e baʔoora kak maakan.

⁹ Yotef akak aʔaafi kak aʔup babak aʔin aji : « Natenan, dkak aʔaafi kak k̄e uwo wo ji bnuur, pli na n̄jah iʔeen na uloolan n̄aʔup ʔi kadun naan. »

¹⁰ Aʔup uko waʔ aʔin kak, k̄e un̄ aʔe n̄oman na a aji : « K̄e n̄taafi n̄un̄ n̄i idolon̄! Nji, naan na babak ʔaaʔ n̄bi kaʔup ʔi kadunu i? » ¹¹ Babuk aʔin bakuja maakan k̄e aʔin aʔe hank uko waʔ ʔi uʔal.

Yotef awaapanaa

¹² Unuur ulon̄, babak aʔin Yotef baya byafan bi batani bi aʔin baka du Fikem. ¹³ Yakob aʔin i bakakun̄ ado Itrayel aji na Yotef : « Babuk ʔaaʔ bawo du byafan du Fikem. Biin dyilu du baka. »

K̄e aʔeem aji : « Nji wi. »

¹⁴ Yakob akak aji na a : « Yaan iten jibi bawoori bukal na n̄ntaam iʔe ibi iʔup̄en. » Ayilna du dko danwoon̄ du uʔeeh wi inkun̄ du Hebron̄ k̄e Yotef aʔe ya aban Fikem. ¹⁵ N̄iin̄ʔ alon̄ ayit na a, k̄e ak̄naay na uʔeeh aʔe hepara aji : « We wi iklaan̄ ba? »

¹⁶ K̄e aʔeem aji : « Dla babak paapa. Dkooʔu kooʔ ʔupaan dko di bakyafanaanun̄ n̄ntaam n̄i baka. »

¹⁷ K̄e n̄iin̄ʔ aji na a : « Bap̄en ʔi, d̄tiink k̄e baji baya Dotan. » K̄e Yotef ap̄en ala babak aʔin aya ʔenk baka du Dotan.

18 Bawina kë akbi du kalowan aşë tiinkar ji abi ado kaban du baka aji bafiņa. 19 Bațiini aji : « Natenan ajug nțaafi akbiin hënk. 20 Hënkun, najoh nfiņa nșë nfëla du bhër blon, nyale nya ji uko ulon ujoot wi uțeeh udohulun. Wal mënț nten uko wi nțaafi ni nul nakkakun. »

21 Kë Ruben aşë tiink baka, anjal pbuuran Yotef. Aji na baka : « Nwut kafiņa. 22 Naktul pñaak! Nafëlana du bhër blon du *pndiiș, nawutan kafiņa këme kakoba. » Ruben ado do haņ kahilna kabuurana kakakana du așin.

23 Wi Yotef abanun kë babuk așin bașë wohëșa kamișa kanuura ki awohun aşë 24 jeja awat du bhër blon. Bhër mënț baanwo na meel. 25 Baya wal mënț aya ațo ade. Wi bakatun kęș aşë win pntuk pi bahișmayelit* kë pakpëna Gilaad. Nntaam ni pnkunkaali ni baka najiș iko itum itaabanaani pde, ilil pțekëñ na ikuraaraani yi bațijun kaya kawaap du Ejiptu. 26 Kë Yuda aşë ji na babak așin : « We wi nķkaan șëm nfiņ abuk așin nja abot amen pkeț pi nul ba? 27 Nawulën nwaapa bahișmayelit, nwut kafiņa. Awo abuk așin nja, nwo biki pñaak ploolan. » Kë batiinka.

28 Kë bawaap bahișmayelit bașë țep. Kë baweekul bașë pënana ți bhër, awaapa baka itaka inliņun na baluk bi nșubal nțëb na kli paaj bi nayafan, kë bukun baņooța Ejiptu.

29 Kë wi Ruben akakun du bhër, aanțenk da Yotef. Atow imișa yi nul, 30 aşë kak du babak așin aji na baka : « Napoț aanwo du bhër, hum di di nji kadolun hënkun? »

* 37:25 Bahișmayelit : Bakak aji badu baka bamadiyanit.

³¹ Babuk aşin Yotef bajej wal mēnt̃ upi udow afiñ, aşē jej kamişa ki Yotef ayek ʔi pñaak. ³² Bañoot̃ kamişa kanuura kuñ aşin baka aşē ji na a : « Paap, uko wi nyaan awin wii wi, tenan me kawo kamişa ki abuku. »

³³ Kē uñ aten ka aşē ji : « Kamişa ki abuk naan ka. Uko uloñ ujoot̃ wi uʔeeh upitēs̃ Yotef adoha. »

³⁴ Yakob atow imişa yi nul wal mēnt̃ awohara iko yi puum†. Aʔēga pkeʔ pi abukul ajon. ³⁵ Babukul bti, biint̃ na baat̃, babi pyompana, kē aşē pok aji : « A-a dʔēga ʔēga te kado kaluñ kaya kaʔēnk̃ abuk naan du mnkeʔ. » Yakob awooni'ara wooni abukul.

³⁶ Bahişmayelit baya waap Yotef ñiint̃ aloñ i katim ki Potifar du Ejiptu. Ñiint̃ mēnt̃ awo ʔi baweeek biki pşih pi Farawuna naşih i Ejiptu, ul awooñ naşih i bayeñ biki nul.

38

Yuda na Tamar

¹ ʔi wal mēnt̃, Yuda aduk babuk aşin aya du ñiint̃ aloñ i utaak wi Adulam i katim kawooñ Hira. ² Awin da poonu abuk ñiint̃ aloñ i katim kawooñ Şuwa i utaak wi Kanaan. Ajeñ poonu mēnt̃ aniiim. Awinar na a, ³ kē poonu awo na kayiñ abuk napoʔ ñiint̃, Yuda kē aʔu'a katim ki Er. ⁴ Ñaaʔ akak amobana kayiñ abuk napoʔ ñiint̃ kē aʔu'a katim ki Onan. ⁵ Akak amobana kayiñ uyaaş uwajant̃ēn abuk napoʔ ñiint̃ aşē ʔu'a katim ki Şela. Wal wi Şela abukiiñ, Yuda awo du Keʔib.

† **37:34** Atow imişa : Uko mēnt̃ uji udiiman kē ñaañ awo ʔi puum.

⁶ Yuda ajejar Er abukul bajeen, ñaaŋ i katim ki Tamar. ⁷ Kë Er bajeen i Yuda ašë wo nawuŋaan ɲi kës ki *Yawe Nawat Kabuka, kë aŋiŋa. ⁸ Kë Yuda ašë ji na Onan : « Ime uko wi iwoonj i kado wi iwoonj aŋa Er : yaan iwinar na aharul ibukar naweeku bapoŋ. » ⁹ Kë Onan ašë me kë bapoŋ biki akbukunj baankwo biki nul. Aji woli awinar na ahar naweekul, aji pënan bduun katoon du mboŋ kahilna kawo aankbukar naweekul bapoŋ. ¹⁰ Uko wi ajaanj ado uunlil Nawat Kabuka, kë aŋiŋa ul kak. ¹¹ Kë Yuda ašë ji na Tamar ababul : « ɲoon du uko ŋaaŋ iwo nayoŋ. Yoonkan ŋela adëm nšë nwulu a aniimu. » Aŋal aji : « Abuk naan i aanwo kak i kakeŋ ji baweekul. » Hënk, kë Tamar akak du uko aŋin.

¹² Baŋo ajon, kë ahar Yuda, anwoonj abuk ŋuwa, ašë keŋ. Wi Yuda aŋëgiŋ ayomp, aya na Hira nanohul i utaak wi Adulam du Timnah kaya du bankpuunkunj ŋkaneel ŋi nul. ¹³ Baŋup Tamar aji : « Tenan, ayootanu aya Timnah ppuunk ŋkaneel ŋi nul. » ¹⁴ Awin kë ŋela adëmi akak ñiinŋ kë bašë wo baanwula a kë aniima. Apënan imiŋa yi pyiman, ajej uleent agur bkow, agurada hënk ašë ɲo du uneeji wi Enayim du bgah bi Timnah.

¹⁵ Yuda aŋëp awina ašë nuŋ kë awo ñaaŋ ankwaa-punj uleeful, ɲiki agur kaara di nul na uleent. ¹⁶ Abi aŋoga ašë ji na a : « Wutan nya na iwi. » Aamme kë ababul a.

Kë Tamar ateema aji : « Woli dya na iwi we wi ikwulnuŋ? »

¹⁷ Kë ateema aji : « Dyilbanu upi umpoŋi du batani. »

Kë aşë kak aji na a : « Wulaan uko ulon wi iwoonaanun ți mmëban, ibile wulën upi kaşë kakanu wa. »

¹⁸ Kë ahepara aji : « we wi inalan nwulu? »

Kë atem aji : « Paneel panwoon na katimu na ptal pi pa, na pjuuți pi iwoonaanun ți kañen. » Awula ya, kë baya awinar, kë aduk ñaaț na kayin.

¹⁹ Tamar anața akak katohul, apënan uleent wi agurun ți kaara, awoh imișa yi pyiman.

²⁰ Yuda ado Hira nanohul i Adulam aňooț upi umpoți wi ahoonun, kahilna kayeenk iko yi adukarun ñaaț, kë un aşë wo aanwina. ²¹ Ahepar baňaañ biki Enayim ñaaț nawaap uleef ambiin awo ți bgah ți, kë başë teema aji uumbaar kaka'aara ñaaț nawaap uleef ți dko mënt. ²² Kë akak du Yuda aji na a : « Mënya wina, baňaañ biki Enayim bajakën uumbaar kaka'a nawaap uleef da. »

²³ Kë Yuda aji : « Adukiin na iko mënt, ɲwut kado kalaar ikow yi nja mnkow, dbubara me kë dyilu na upi kë iya wo iinwina. »

²⁴ Uko mënt udo uko ji kli kwajanț kë başë bi aji na Yuda : « Tamar ababu aya awaap uleeful ado mobana kayin ți buțaan bi adolon. »

Kë Yuda aşë ji : « Nadoon bapënanana bdig batëra najeb. » ²⁵ Kë wi bakpënanulun kaşë yil baya baji na ayootanul : « Ñiint ajug iko yi, awulun kayin. Dkooțu kooț tenan bnuura paneel na ptal pi na pjuuți, ișal aji iwo yi in ba? »

²⁶ Yuda ayikrën ya aşë ji : « Ñaaț i awo natool apelën ; na manjoonan mëndi pwula Șela abuk naan aniima. » Wi wi Yuda așaan ado kë bawutana, awo aankak apiint na a.

27 Kë wal wi Tamar abanuñ ði kabuk, abuk kbet.
 28 Wi akbukunñ alonñ ði bapoñ adun apënan kañen, kë ñaañ ankbuk bukanulunñ atan ptal pjeenkal ði ka ašë ji : « I apënuñ uteek. » 29 Kë napoñ ašë bi kakan kañen kë natëbantën apën uteek. Kë ñaañ ankbuk bukanulunñ kë ašë ji : « Ihaabëš bgah ațëpna! » Ukaañ kë Yuda ațu'a katim ki Peret*. 30 Kë abuk ašin anwoonñ na ptal pjeenkal abaa pën, kë bațu'a katim ki Ferah.

39

Yotef du Ejiptu

1 Wi baišmayelit bațijunñ Yotef du utaak wi Ejiptu bawaapa ñiinñ alonñ i katim kawoonñ Potifar. Awo ði baweek biki pših pi Farawuna naših i Ejiptu, ul awoonñ naših i bayeñ biki nul.

2 Kë *Yawe Nawat Kabuka ašë wo na Yotef, kë iko bti yi ajaañ ațu kañeen iji ițëp bnuura. Afëț du uko Potifar i utaak wi Ejiptu. 3 Kë jibi unñ awinunñ kë Nawat Kabuka awo na a, abot aji do uko bti wi ațuunñ iñeen yi nul kë uji uțëp bnuura, 4 amëbana bnuura, ațu'a kë aklempara ul ði bkowul. Adola kë awo namali i nul, ațu bka bi nul bti ði iñen yi nul. 5 Yotef ațu kë Nawat Kabuka awul katoh ki Potifar bnuura, wi adolulunñ kë awo namali i nul. Awula bnuura ði iko bti yi akaañ ði katoh na du uțëeh. 6 Hënk, kë Potifar ašë țu bka bi nul bti ði iñeen yi Yotef, uko ude wi nul țañ wi wi adukiinñ akaanaan.

Yotef na ahar Potifar

* 38:29 Peret ði uhebëre dawoonñ bgah bțëpni.

Kë Yotef ašë wo ñaaŋ annuuriinŋ uleef abot anuura kaara. ⁷ Wi ŋwal ŋlonŋ ŋašëpuŋ, kë ahar ñiinŋ i aklemparuŋ ašë tu këš ŋi a. Aji na a : « Joh ŋpiinŋ, »

⁸ Kë Yotef apoki ašë ji na a : « Ayinu, ajuŋ naan aŋu bka bi tul bti ŋi iñen yi naan, aando ji hep-araan uko unŋëpuŋ ŋi katoh. ⁹ Ul ŋi uleeful aando pelanaan nin uko ulonŋ ŋi katoh ki. Anneenanaan nin uko ulonŋ ŋi katoh bë mënŋ iwi, ŋiki iwo aharul. Kë hum di di nhiniinŋ kado uko uwuŋaan wuŋ ka-juwan ŋi kadun ki Našibaŋi ba? » ¹⁰ Kë ñaaŋ ašë bi duka duka ŋi pŋiini na Yotef ŋnuur bti, kë unŋ apoka pok ppiinŋ na a, pwo na a.

¹¹ Unuur ulonŋ kë Yotef ašë neej ŋi katoh pya kado ulempul, nin ñaaŋ alonŋ aanwo da ŋi balemp bandukiinŋ. ¹² Ñaaŋ ahar Potifar amëbana ŋi kamiša ašë ji na a : « Joh ŋpiinŋ! » Kë Yotef ašë ŋi apën bdiŋ kë kamiša kaduka ŋi iñen yi ñaaŋ. ¹³ Wi ñaaŋ awinuŋ kë adukara kamiša, apën bdiŋ, ¹⁴ ahuuran wal mënŋ adu balemp biki nul aji na baka : « Nabiin naten, nahebërë i ayin naan aŋijuŋ nja abi pnoha na nja. Abi aji apiinŋ na nji kë nšë huuran maakan. ¹⁵ Wi atiinkuŋ kë nŋajari, kë ašë ŋi aduk kamiša ki nul ki, apën bdiŋ. »

¹⁶ Ajeŋ kamiša abëkan ayoonkna ayinul abi. ¹⁷ Wi abanuŋ kë ašë ŋupa uko wi aŋupuŋ balemp : « Nalemp nahebërë i iŋijuŋ un abi pnoha na nji. Abi ala ppiinŋ na nji, ¹⁸ wi nŋajaruŋ kë ašë ŋi apën bdiŋ aduk kamiša ki. » ¹⁹ Wi ajuŋ Yotef atiinkuŋ kë aharul aŋupa uko wi nalemparuŋ adoluluŋ, adeebaŋ maakan. ²⁰ Ado kë bamob Yotef awat ukalabuŋ du dko di bakalabuŋ biki naših bawoonŋ.

Yotef du ukalabuş

Kë hënk di Yotef awoonj du ukalabuş. ²¹ Kë *Yawe Nawat Kabuka aşë wo na a, awula bnuura abot adola kë awinana bnuura ʔi kës ki naweek i ukalabuş. ²² Naweek uñ aʔu'a kë awo naweek i bakalabuş bti, uko bti unkdolaniin da uji uʔëpna ʔi iñeen yi nul. ²³ Naweek i ukalabuş aankak aji do do nin uko ulonj wi baʔu'u luñ pdo, ʔiki Nawat Kabuka awo na Yotef, abot ado kë iko yi ajaanj ado bti iji iʔëp bnuura.

40

Nʔaafi ʔi naboman poot na ʔi najuñ i naşih

¹ Wal wi iko yañ iʔëpuñ ajon, ubi ka unuur ulonj kë naweek i baboman poot na naweek i bajun biki Farawuna naşih i utaak wi Ejiptu kë bajuban ajug baka. ² Farawuna adeebaʔër baka, ³ adoo wat baka ukalabuş wi naşih i bayeñ. Du ukalabuş mënʔ di di Yotef awoonj. ⁴ Naşih i bayeñ ado kë Yotef aklempar baka.

Bajon ntiinku du ukalabuş. ⁵ Uka utejan ulonj wi bukal batëb bti, naboman poot na najuñ baʔaafiin, ʔaafi ʔi andolun ʔaka uko wi ʔajaki. ⁶ Na nfa, wi Yotef abiin du baka aşë win ʔi kaara di baka kë bahaajalaa. ⁷ Ahepar baka aji : « we ukaanj kë ikaara yi nan iʔëla ʔëlaa ba? »

⁸ Bateema aji : « Nʔaafii, kë nin alonj ʔi aşë wo aanhil hil pʔupun uko wi ʔaafi ʔajakun. »

Kë Yotef aşë aji na baka : « Naşibaʔi ajaanj aʔup uko wi ʔaafi ʔajakun, kë nşë kooʔan, naʔupaan ʔa. »

⁹ Naweek i baboman poot aji na a : « Dʔaafi kë bko banjaan badolna ubiñu kë banaʔ ʔi kadun naan, ¹⁰ bawo na inah iwajanʔ. Iʔëñi abuk mnko,

kë manjeenki. ¹¹ Dmëban pnkalame pi Farawuna, amar mnko mun apooñ ti pa ašë jej pa awul Farawuna. »

¹² Yotef aji na a : « Uko wi ntaafi njakuñ wi : inah iwajanť iwo nnuur njawanť. ¹³ Ti na nnuur njawanť, Farawuna adeenju, kakakanu du ulemp wi nu. Ido kawula pnkalame pi uko udaan jibi ibiin aji kdo wi iwoon naweek i babomana poot. ¹⁴ Dkootu koot, ktilmi'aan wal wi iko bti ikkakuñ bnuura na iwi, ñagi'aan itiini na Farawuna uko wi naan, ado mpën ti ukalabuş wi. ¹⁵ Hënk di uťepuñ aji : bamëbën apënan du utaak wi bahebërë, kë ti utaak wi mendo do nin uko ulon unhilanuñ kaťu bawatën ukalabuş. »

¹⁶ Naweek i bajuñ awin kë pwin ntaafi pi Yotef pawo pnuura ašë ji na a : « Nji kak dtaafii. Dmara mara akuña icah iwajanť inwoon na ipoom na iko ilon itënt ya. ¹⁷ Iko ilil impoti yi bajuñuñ Farawuna iwoon du kakah kanwoon du bko duuť, kë nkat naşë ji nabi kade iko mënt ti kakah. »

¹⁸ Yotef ateema aji : « Uko wi ntaafi njakuñ wi : icah iwajanť yuñ iwo nnuur njawanť. ¹⁹ Ti kak na nnuur njawanť, Farawuna adeenju kafal bkow, kado bayoontu ti bko, nkat naşë nabi nado katibu. »

²⁰ Wi aťupuñ ntaafi ado nnuur njawanť kë uşë wo unuur unjaan uleşan unuur wi kabuka ki Farawuna, kë adu balemparul baweek bti ufettu, awutan naweek i baboman poot, na naweek i bajuñ ado kë banať ti kadun ki bañaan. ²¹ Akakan naweek i baboman poot ti ulemp, kë awula pnkalame kë adaani, ²² kë naweek i bajuñ, ado kë bayoonta, jibi Yotef abiin aťup baka. ²³ Kë naweek i baboman poot ašë wo aanleş Yotef, aťilmi'a.

41

Nɕaafi ɲi Farawuna

¹ « Wi iko yaŋ iṭepuŋ udo ɲɕubal ɲtëb kē *Farawuna naɕih i Ejiptu aɕë ɕaafi. Aɕaafi amara mara anaɕ du kaŋog bdëk bi bajaan bado Nil, ² aɕë win uko ji ɲngit paaj na uloŋ ɲnuura ɲmag kē ɲapëna du bdëk, abi afeer ɕi kabaŋ ki ba. ³ Akak awin kē ɲngit paaj na uloŋ kē ɲapëna du bdëk abi ɕi kafetɕ ki ɲteek, ɲawo ɲwuɕaan ɲbon maakan. ɲabi anaɕ ɕi kaŋog ɲteek du kabaŋ ki bdëk bi Nil, ⁴ aɕë doh ɲngit ɲnuura ɲmag paaj na uloŋ ɲuŋ. Wal mēntɕ kē Farawuna aɕë lënk aten.

⁵ « Anɔyēntɕ kak aɕë kak aɕaafi. Aɕaafi kē uko uwo wo ji ɲdeey ɲnuura ɲmag ɲapën ɕi kantoliin kaloolan atag adoo do ɲyaaɕ paaj na uloŋ. ⁶ Uwo kak ji ɲdeey ɲwuɕaan ɲi uyook wi umayar unuur utëruŋ ɲapën ɕi kafetɕ ki ɲteek atag ado do ɲyaaɕ paaj na uloŋ. ⁷ ɲdeey ɲwuɕaan ɲafiiklën ɲdeey ɲnuura ɲmag paaj na uloŋ ɲuŋ. Wal mēntɕ kē Farawuna aɕë lënk aten, awin kē aɕaafi ɕaafi.

⁸ Na nfa ahaajalaa, aɕë du baɕenjan na bañaan bakowɕaan bti ɕi Ejiptu. Aɕup baka ɲɕaafi ɲi adoluŋ kē nin aloŋ aanhil pɕupa ɲa.

⁹ Kē naweek i baboman Farawuna poot aɕë ji na a : Dbaan aleş uko wi mbiin awo i kado. ¹⁰ Farawuna abi deebaɕër balemparul, ɲji na naweek i bajun. Ajejun awat ukalabuɕ du naɕih i bayen biki nul. ¹¹ ɲɕaafi un batëb bti ɕi utejan uloolan, kē uko wi ɲɕaafi ɲi nun ujakuŋ uɕë paɕ. ¹² Uka du ukalabuɕ naɕaɕa aloŋ nahebërë, anwoon nalemp i naɕih i bayen. ɲkakalëɕa ɲɕaafi ɲi nun, kaɕë ɕupun uko wi ɲajaki. Aɕup andoluŋ ɲɕaafi ɲi nul.

13 Kë jibi aţupun un, h nk di u  pun: bakakanaan du ulemp wi naan, k  undu ba   yoonta. »

14 K  Farawuna a   do k  badu Yotef, k  ba   taran ap nana du ukalabu . Bapuunka, a  l  a imi a a    ija  i kadun ki Farawuna. 15 Farawuna aji na a : « D aafi, k  nin alon a   wo aanhil p up n uko wi  ajakun. K  ba    up n aji iji kwin  aafi. »

16 K  Yotef a   teema aji : « M n  nji dhilun pdo uko m n ! Na iba i aktupun Farawuna uko wi  aafi  i nul  ajakun. »

17 K  a   ji na a : « D aafi k  uwo wo ji dna   i kaban ki bd k bi Nil, 18 a   win  ngit paaj na ulon  nuura  mag k   ap nna du bd k bi Nil abi afeer  i kaban. 19 Dkak awin kak k   ngit paaj na ulon  wu aan,  bon  kay maakan k   ap n  i kafet ki  teek, m mbaan kawina  ngit  anwu i ji  an  i Ejiptu bti. 20  ngit  wu aan  bon  adoh  ngit paaj na ulon  teek  anwoon  nuura. 21 K  wi  ayoorun  a, iindo ji kwin win me  ayoor  undu,  iki  abona bon awu  t  i kateeku. Wal m n  k  n   l nk aten. 22 Dkak anoy n  a    aafi kak, d aafi awin k  uwo wo ji  deey  nuura  mag  ap n  i kantoliin kaloolan atag ado do  yaa  paaj na ulon. 23 K   deey  wu aan  kay  i uyook wi umayar unuur ut run  akak ap n  i pntooliin m n  atag ado do  yaa  paaj na ulon. 24  deey  wu aan  afiikl n  deey  nuura paaj na ulon  un. D up  aafi  i ba enan, k  nin alon aanhil p up n uko wi nhilun katiink. »

25 Yotef aji na Farawuna : «  aafi  i Farawuna adolon  awo  loolan. Na iba i a upa uko wi ak-dolon. 26  ngit paaj na ulon  nuura  awo  subal paaj na ulon,  deey  nuura  amp nun  i pntooliin

aṭag te nṣaaṣ paaj na ulon ṣawo ṣṣubal paaj na ulon: ṣṭaaṣi ṣawo ṣṣoolan. ²⁷ Kē ṣngit ṣbon ṣwuṭaan paaj na ulon ṣankbiin ṭi kafet ki ṣṭeek na ṣdeey ṣwuṭaan ṣantagun ṭi kantoliin te ṣyaaṣ paaj na ulon ṣi uyook wi umayar unuur utērun ṣakak awo ṣṣubal paaj na ulon. Uko mēnt yuuuj kē uka ṣṣubal paaj na ulon ṣi ubon uweek.

²⁸ « Jibi nṭupun Farawuna, Naṣibaṭi ayuuja yuuuj uko wi akdolun. ²⁹ Udun aka ṣṣubal paaj na ulon, pyok pweek pawo ṭi utaak wi Ejiptu bti. ³⁰ Woli ṣṣubal mēnt ṣaṭēpi, ṣṣubal paaj na ulon ṣi ubon uweek ṣaṣē bi. Baṣaan bado ṭilma ṭilma pyok pambiiṣ awo ṭi utaak wi Ejiptu. Ubon mēnt unooran, uhajan utaak maakan. ³¹ Baṣaan bado ṭilma ṭilma pyok pambiiṣ awo ṭi utaak, ubon mēnt uhajan wa maakan. ³² Woli iwin kē Farawuna aṭaaṣi ṣyaaṣ ṣṭēb uwo kē Naṣibaṭi ado uko mēnt na manjoonan, adoo ṭaran ṭaran kado wa.

³³ « Hēnkun Farawuna alaan ṣnaan natit anwoon na uṣal untunja aṭu'a ṭi bkow bi utaak wi Ejiptu bti. ³⁴ Farawuna anaṭiin, aṭuun balemp biki nul ṭi utaak, ṭi ṣṣubal paaj na ulon ṣi pyok, baṭuun baṣaan badoki bafaṣ uko wi bakitun kado ifah kaṣeen kapēnan kalon kaluku. ³⁵ Baṭonkan ṣdeey bti ṭi ṣṣubal ṣi pyok. Farawuna aṭuun baka pṭu ṣdeey du inkuti du ṣbeeka bahank ṣa da. ³⁶ Ṣdeey ṣun bahank ṣa pa ṣṣubal paaj na ulon ṣi ubon ṭi utaak wi Ejiptu ; hēnk baṣaan biki utaak bawutna kaket wal wi ubon ukbiin kabi. »

Pdēm pi Yotef

³⁷ Nṭup ṣi Yotef ṣalil *Farawuna na banjaan baṭenka pṣih bti. ³⁸ Farawuna aji na baka : « Ṣhilan

kawin ñaanj alonj atënt i i? Anwoonj na Uhaaş wi Naşibaţi? »

³⁹ Aji na Yotef : « Wi Naşibaţi adoliinj kë ime uko wi, uunka nin ñaanj antitunj, anwoonj na uşal untunja ji iwi. ⁴⁰ Iwi ikwoonj naweek i katoj ki naan, bañaanj biki utaak bti bado kado uko wi ijakunj, pŕij pi pşih ŕań pakŕuunj mpelu. ⁴¹ Dŕu'u ŕi kadun ki utaak wi Ejiptu bti. »

⁴² Farawuna apĕnan wal mĕntj paneel panwoonj ŕi kańen ki nul awoh Yotef. Awoharana imişa yi patenda pdaanj abot aŕu'a bkitrĕn bi wuuru ŕi kaŕuŕ. ⁴³ Apayana ŕi ukaaru wi nul utĕbantĕn wi ŕmpĕlĕnt ŕakpuluŕ unwoonj wi nalemparul ańńognuluŕ. Kĕ başĕ huuran ŕi kadunul aji : « Naŕĕpaana! » Kĕ hĕnk di di Farawuna aŕu'u luŕ ŕi kadun ki utaak wi Ejiptu bti.

⁴⁴ Aji na Yotef : « Nji dwoonj Farawuna, kĕ nin alonj ŕi Ejiptu aşĕ wo aankdo uko wi iwoonj iindinani. » ⁴⁵ Wi wi aŕu'uluŕ katim ki Şafnat Paneya aşĕ wula Atenat abuk Potifera naŕĕnan i On kĕ aniimi. Kĕ Yotef aşĕ ŕaay na utaak wi Ejiptu bti.

⁴⁶ Yotef aka ŕşubal ińĕen ŕwajantj wi baŕijuluŕ ŕi kadun ki Farawuna naşih i Ejiptu. Apĕn aduk Farawuna aşĕ ŕaay na utaak wi Ejiptu bti. ⁴⁷ ŕi ŕşubal paaj na ulonj ŕi pyok, mboş manwul ŕdeey ŕŕum maakan. ⁴⁸ Kĕ Yotef ado kĕ baŕoonkan ŕdeey ŕi ŕşubal paaj na ulonj ŕuŕ aŕu ŕa ŕi ŕbeeka. Aji ŕu ŕi ubeeka undoli ŕdeey ŕi ŕŕĕeh ŕanfooyuŕ wa. ⁴⁹ Ahank ŕdeey kĕ ŕaŕum ji pyiw pi bdĕk, ŕaŕum pŕum paŕ kĕ badoo ŕańan pniib ŕa, ŕiki ŕaŕum pŕum pweek maakan.

Babuk Yotef

⁵⁰ Ji uşubal wi ubon udo kabi, Atenat abuk Potifera naŋenan i On, abukar Yotef bapoŋ biinŋ batëb.

⁵¹ Yotef awul nateek katim ki Manate*, aji : « Naşibaŋi ado kë nŋilma unoor wi naan bti, abot ado kë nŋilma katoŋ ki paapa bti. » ⁵² Awul natëbantën katim ki Efrayim†, aji : « Naşibaŋi ado kë kabuk kajoobëŋ na nji ŋi utaak wi pjuuk pi naan. »

⁵³ Wal mënŋan kë nşubal paaj na ulon ŋi pyok ŋi Ejiptu kë nşë ba, ⁵⁴ kë ŋi paaj na ulon ŋi ubon uweek nşë jun, jibi Yotef abiiŋ aŋup. Ubon uwo ŋi nŋtaak bti, kë uko ude uşë wo ŋi Ejiptu. ⁵⁵ Wi bañaan biki Ejiptu bawoon baankak aka uko ude, baya du *Farawuna ahuuran ahepara uko ude, kë aji na baka : « Nayaan du Yotef, nado uko wi akjakaanŋ. »

⁵⁶ Ubon uwo ŋi utaak bti. Kë Yotef ahaabëş inkuti yi bahankuŋ nŋdeey aşë waap ŋa bañaan biki Ejiptu. Ubon ubaa kak adëma dëm du utaak. ⁵⁷ Bañaan bapënnan nŋtaak bti abi Ejiptu pnug nŋdeey du Yotef ŋiki ubon udëm ŋi nŋtaak bti.

42

Pyit pi Yotef na babuk aşin

¹ Wi Yakob atiinkuŋ kë bawaap nŋdeey du Ejiptu, aji na babukul : « we wi naŋoon atenaŋ ba? ² Dŋiink kë baji bawaap nŋdeey du Ejiptu! Nayaan da naya nanug nŋdeey nŋwutna kakeŋ ubon. »

³ Kë babuk aşin Yotef iñeen baya Ejiptu pnug nŋdeey. ⁴ Kë Yakob aşë wo aando kë baya na

* **41:51** Manate : ŋi uhebëre danaam katiinkare na pŋilma. † **41:52** Efrayim : ŋi uhebëre danaam katiinkare na kabuk kajoobëŋ na nji.

Benyamin aṭa Yotef ṭiki aji buṭaan baanwo i ka-jotna. ⁵ Babuk *Itrayel baya wal mēntṭ pnug ṇdeey anaakiir na bañaan bankyaan kak pla ṇdeey, ṭiki ubon uwo kak du utaak wi *Kanaan.

⁶ Wal mēntṭ Yotef aṭijanunṭ utaak, ul ajaan awaap biki utaak bti ṇdeey. Babuk ašin babi aṇup ṭi kadunul afēt kaara ṭi mboṣ. ⁷ Wi Yotef awinanṭ win babuk ašin aṣe yikrēn baka, ado ji ṇaan anwoon aambaan kawinara baka. Aṭiini alēbar na baka aji : « Napēnna ṭunṭ? »

Kē bateem aji : « Npēnna utaak wi Kanaan, ṇbi bi pnug ṇdeey. »

⁸ Yotef ayikrēn babuk ašin kē bukal baṣe wo baanyikrēna. ⁹ Wal mēntṭ aleṣ ṇṭaafi ṇi abiiṇ ado ṭi baka aṣe ji na baka : « An nawo bañaan bam-meniinṭ abi pten umbanṭ wi nahilanunṭ kakobna utaak woli nabi ugut. »

¹⁰ Kē baṣe pok aji : « Naweeek, mēntṭ hēnk da, ṇbi bi pnug ṇdeey. ¹¹ Jibi ṇwoonṭ hēnk ṇiintṭ aloolan abukunṭ un, ṇwo bañaan baṭool, un balemparu ṇenwo bañaanṭ biki ijakunṭ. »

¹² Kē ul aṣe ji na baka : « Aa, nabi pten dko di nahilnunṭ kakobna utaak, woli nabi ugut. »

¹³ Kē bateem aji : « Balemparu babi wo iṇeen na batēb, awo bti babuk ṇiintṭ aloolan du utaak wi Kanaan : nampoṭi aduka na aṣinunṭ kē alon aneemi. »

¹⁴ Yotef kē aji na baka : « Dṭijan ṭi uko wi njakunṭ. ¹⁵ Uko unktuunṭ ṇji naṭup manjoonan wi : dmehna ṭi bkow bi Farawuna kē naankpēn ṭi woli aṭa'an aambi ṭi. ¹⁶ Nahilan alonṭ ṭi an aya aṭija ; kē an naduka ṭi kawo ukalabuṣ te ndo ten me ṇṭup ṇi nan ṇajoonani, woli naandi wa kamehna kak ṭi

bkow bi Farawuna kaji nawo bañaan biki njakuñ aji nawoo. »

¹⁷ Ajej baka bti awat ukalabuş, kë bado ŋnuur ŋwajanţ. ¹⁸ Unuur uwajanţen Yotef aji na baka : « Nji dji kadëman Naşibaţi na manjoonan, ukaan kë nji kaţupan uko wi nakdolun kahilna kawo naankkeţ. ¹⁹ Woli naţup manjoonan, alon ţi an kaduka ţi, kawo ukalabuş, bandukiin bayaan na ŋdeey ŋi banumiin pa itoh yi baka inwoon na ubon. ²⁰ Naţijan aţa'an nhilna nwin kë ŋţup ŋi nan ŋajoonani. » Kë badinani.

²¹ Baţëlsër aji : « Na manjoonan, ŋwo ţi pluk uko wi ŋdolun abuk aşin nja : ŋwin mñaga ţi këş ki nul wi akjakuñ na nja ŋmiira, kë ŋşë wo ŋëndi ptiinka. Ukaan kë mñaga mënţ mamëb nja. »

²² Ruben ateem baka aji : « Mënjakan aji nawut kado napoţ buţaan i? Kë naşë wo naandii, hënkun ŋluk pkeţ pi nul. »

²³ Baamme kë Yotef ate uko wi bajakuñ, ţiki ado ñaan alon kë aji ţëlëş na uţup wi Ejiptu uko wi bajaan baţup na uhebërë. ²⁴ Yotef aya alow aşë wooni. Wi akakuñ, aţiini na baka aşë do kë bamob Timeon atan ţi kadun ki baka. ²⁵ Yotef ado kë baţuman ŋşaaku ŋi babiinaanun ŋdeey, abot ado kë bakakan andolun itaka yi aţijun ţi uşaaku wi nul wi ŋdeey. Awul baka uko uya kade na bgah. ²⁶ Kë bapaf ŋdeey ţi ŋbuuru aşë ya.

Pkak du uţaak wi Kanaan

²⁷ Kë wi başaan aya naţ du dko dlon kafër, alon ţi baka ahaabëş uşaaku wi ŋdeey wi nul pa pwul ubuuru wi nul ude, aşë win itaka kë ipaf ţi ŋdeey duuţ. ²⁸ Aji na babak aşin : « Bakakanaan itaka yi

naan, dwin ya du uşaaku naan meet. » Wal mēnt̄
kē palēnk pweek paşē mob baka kē bakkat kat aşē
ji : « we wi Naşibaţi abaaŋ ado nja hēnk ba? »

²⁹ Wi babanuŋ du Yakob aşin baka du uţaak wi
*Kanaan, baţupa uko bti unţēpuŋ, aji : ³⁰ « Ńiint̄
anwoon̄ ajug uţaak wi ŋyaan̄, alēbar na un aji ŋwo
bañaan̄ bammeniin̄ abi pten uţaak wi baka kame
dko di ŋkkobnuŋ wa woli ŋbi ugut. ³¹ Nji na a kē
ŋwo bañaan̄ baţool, kē ŋēnwo bañaan̄ biki ajakuŋ.
³² Njaka aji ŋbi wo bañaan̄ iñeen na batēb biki
ñiint̄ aloolan. Kē alon̄ aşē neem, kē alon̄ aduka
du aşinun du uţaak wi Kanaan. ³³ Kē ñiint̄ ajug
uţaak aşē teemun aji uko unkkaan̄ ame kē ŋţup ŋi
nun ŋajoonani uwo ŋdukara alon̄ ŋi un, ŋjej ŋdeey ŋi
ŋnumiin̄ pa itoh yi nun ŋya. ³⁴ Kē ŋşē wo i kaţija
aţa'un, wal mēnt̄ ame kē ŋēnwo bañaan̄ biki ajakuŋ
aji ŋwoo, ŋwo bañaan̄ baţool. Wal mēnt̄ akakanun
abuk aşinun, ŋbot ŋhil kado kañaay na uţaak. »

³⁵ Kē jibi bakpēnanuŋ ŋdeey ŋi ŋşaaku ŋi baka,
kē andolon̄ aşē win itaka yi nul ŋi umbootu wi
atanuŋ ya, balēnk maakan bukal na aşin baka.
³⁶ Wal mēnt̄ kē Yakob aşē ji na baka : « Naŋal
pdo nwaan̄ babak naan : Dneemandēn Yotef, abot
aneemandēn Fimeon̄, kē naşē ŋal kak kaya na
Benjamin! ŋi nji i i iko yuŋ bti ikjotuŋ. »

³⁷ Kē Ruben aşē ji na aşin : « Ihilan kafin̄ babak
naan batēb woli mēnt̄iju a. ŋu'ana ŋi kañen ki naan,
dkakanu a! »

³⁸ Kē aji : « Abuk naan aankya na an, abuk anin
aneemi kē aduka aloolan. Woli buţaan daya jotna
du bgah, mnhaj kafin̄en, nji ndoon̄ abi ŋaf ŋaf. »

43

Benyamin na babak ašin baya du Ejiptu

¹ Ubon udëma dëm pya ƙi utaak. ² Wi Yakob na babakul babaan ɗeey ɗi baƙijnun Ejiptu, kɛ ašɛ ji na baka : « Nakakan naya nanug ɗeey ɗloɗ. »

³ Kɛ Yuda ašɛ teem aji : « Ńiintɗ i utaak wi Ejiptu aɗup na mntumul aji : “Nawutan kabi ƙi kadun naan kɛ naanwo na aɗa'an.” ⁴ Woli iwutun kɛ ɗya na aɗa'un, ɗya kaya nug ɗeey, ⁵ kɛ iɗale wo iinwuta, ɗɛnkya, ƙiki Ńiintɗ aji : “Nawutan kabi ƙi kadun naan kɛ naanwo na aɗa'an.” »

⁶ Yakob i bakakuɗ adu *Itrayel aji na baka : « we ukaan kɛ najaka naɗaa ba? Nji i i najubanuɗ. »

⁷ Kɛ bateem aji : « Ńiintɗ aheparaarun hepar iko itum ƙi biki katohun, aji na un : “Ašinan ahuma najeb i?” “Naka aɗa an alon i?” Hɛnk kɛ ɗɗupa, ɗɛnhilan kame kɛ abi kajakun ɗɗija aɗa'un. »

⁸ Kɛ Yuda ašɛ ji na ašin : « Wutan napoɗ abi na nji. Nya, ɗhilna ɗwo ɗɛnkkeɗ un na iwi na babakun. ⁹ Djeɗ uko wi napoɗ ƙi bkow naan, nji i i ikheparulun woli mɛnkak na a, aɗija ƙi kadunu. Uko mɛntɗ uwole kajubanu te unuur wi nji kakeɗun. ¹⁰ Woli ɗɛnjon lah hɛnk, ɗndoon abi ya kadobi kak utɛbantɛn. »

¹¹ Kɛ Itrayel ašin baka ašɛ ji : « Jibi uwoon han nadoon uko wi : naɗijan iko ilon ƙi inuurnaaniin ƙi utaak naɗij Ńiintɗ mɛntɗ, iko itaabanaani pde, ilil pɗɛkɛn, na ikuraaraani, mnob na mbuk mnlon mndoh. ¹² Nakaan najej itaka nahoɗan ƙi yi nabiin aɗɛnk ƙi ɗšaaku ɗi nan, uhinan kawo baamme kɛ baɗu ya da. ¹³ Najajan aɗa'an nakak du Ńiintɗ mɛntɗ. ¹⁴ Dɗɛhan *El Šaday, Našibaɗi Anhiniin iko bti ado

ñiinṭ mēnt ajoob bkow na an adoo wutan nakak na abuk aṣinan undu na Benyamin. Kē nji woli dwo kawaanṭ babak naan uwo haṅ. »

¹⁵ Kē bajej iko yi bawoonṭ i kaya kaṭen, ajej itaka yi banumiinṭ ado nyaaṣ ṅtēb aṣē ya na Benyamin. Baya wal mēnt Ejiptu aya du uko Yotef.

Du uko Yotef

¹⁶ Yotef awin Benyamin kē agakandēr na babak aṣin aṣē ji na naweek i balemp biki nul : « Ṇooṭan bañaanṭ biki du katoḥ, ifinṭ unṭaam iboman, bade nṭa blant na nji. » ¹⁷ Kē ñiinṭ ado jibi Yotef ajakuṅ aṅooṭ baka du katoḥul. ¹⁸ Balēnk wi baṅooṭunṭ baka du uko Yotef aṣē ji : « Itaka yi ṅṭenkuṅ du ṅṣaaku ṅi nja uyaaṣ uteek iṭuunṭ kē bakṅooṭ nja, bajotna nja, kamob kado kajuukṅṭenṭ ṭi ulemp. Bajej kak ṅbuuru ṅi nja. »

¹⁹ Baya aṅog naweek i balemp biki Yotef du plēman pi katoḥ aṣē ji na a : ²⁰ « Naweek, miirun! Nḃi uyaaṣ uteek pṅug ṅdeey. ²¹ Kē wi ṅṣaanṭ aban du dko di ṅnaṭunṭ kafēr, ṅhaabēṣ ṅṣaaku, aṣē win kē itaka yi andoluṅ ṭi un kē iwo du ṅa meetṭ, afēnana aliṅ na itaka yi ṅlukuṅ. Ṇṭij ya, yi yi. ²² Ṇkak aṭij itaka pa pṅug ṅdeey kak. Ṇēmme aṅṭuunṭ ya du ṅṣaaku ṅi nun. »

²³ Kē unṭ aṣē teem baka aji : « Natēṅṭēnēn, nawut kalēnk! Naṣibaṭi, i an na aṣinan najaanṭ nadēman aṭuunṭ itaka mēntṭ ṭi ṅṣaaku ṅi nan. Nji ṭi uleef naan dyeenk itaka yi nan. » Wi wi aṣaanṭ aṭij baka Timeonṭ. ²⁴ Aneejan baka du katoḥ awul baka meel kē baṅow ihoṭ abot awul ṅbuuru ṅi baka ujaagal. ²⁵ Bapēnan iko yi bawoonṭ i pṭen Yotef abēkan ayoonka abi pde blant ṭiki baṭup baka kē badeena da.

²⁶ Wi Yotef aṭiṣuṅ du katoh, bawula iko yi baṭijun aṣe ṅup afēṭ kaara ṭi mboṣ. ²⁷ Kē uṅ aṣe wul baka mboṣ aṣe hepar baka aji : « Hum di uleef uwoon na aṣinan naṭaf i nabiin ajakēn ba, ahuma da i? »

²⁸ Bateema aji : « Aṣinun, nalemparu, awo da, uleef uwo bnuura na a. » Bakak aṅup afēṭ kaara ṭi mboṣ.

²⁹ Wi Yotef akatuṅ kē aṣe win Benyamin aṭa'ul, abuk anin, aṣe hepar aji : « I, awoon aṭa'an i najaknuṅ i? »

Aṭiini na a aji : « Abuk naan, dñehan Naṣibaṭi awulu bnuura. » ³⁰ Aṭaran apēn ṭiki pñaaṅ paṭi na a, kē mnkuul maṅogi. Aya aneej du meetṭ di nul aṣe jun ṅwooni. ³¹ Wi abaaṅ, aṅow kaara akaṅ mnkuul aṣe pēn aji na balemparul baṭij pde.

³² Bayiṣa mpaṭ, ayiṣ babuk aṣin mpaṭ abot ayiṣ bañaan biki Ejiptu ṭiki biki Ejiptu baanhil pde ṭi dko dlolan na biki Iṭrayel : bapok uko mēntṭ bnuura. ³³ Ado babuk aṣin kē baṭo aṭaan na a, andoluṅ na dko di awoon i kaṭo, ajunna du bajeen te du nabaasha, kē bukal baṣe ṅoṅar awo ṭi ptenar. ³⁴ Ul kē aṣe do kē bapēnan ṭi kayiṣ ki nul idaaṣ innuuriin awul baka. Dko di Benyamin dapel di bandukiin ṅyaaṣ kañeen. Badaan na a, alilan akuj.

44

Pnkalame pawinana ṭi uṣaaku wi Benyamin

¹ Yotef aji na naweek i balemp : « Tumaan ṅṣaaku ṅi bañaan biki ṅdeey, bajejan ṅdeey bṭi ṅi bahilanuṅ kayaanaan, ṭuun kak ṭi uṣaaku wi andoluṅ itaka yi nul. ² Jegan pnkalame pi naan, panṭaknuṅ untaam,

iŕu pa ŕi uŕaaku wi anwoonuŕ nampoŕi, na itaka yi aluknuŕ nŕdeey. » Kë uŕ ado jibi Yotef ajakuluŕ.

³ Wi nfa mambanuŕ, bado babuk aŕin Yotef kë badapa nŕbuuru ŕi baka atool pya. ⁴ Bapënaara pën ŕi ubeeka, kë Yotef aŕë ji na naweek i balemp : « Naŕiin, idookan biinŕ bukuŕ iŕë iji na baka : “we ukaaŕ kë nakakan bnuura bi badolanaŕ na buŕaan ba? ⁵ We ukaaŕ kë nakiiŕ pnkalame pi ajug naan ajaanŕ adaanna kabot kadolna pŕoori ba? Uko wi nadoluŕ uwuŕi.” »

⁶ Aya amob baka aŕë ŕup baka nŕŕup nŕaŕ. ⁷ Kë baŕë teema aji : « we ukaaŕ kë ajugun akŕiini hënk? Un balemparu nŕhil kado uko waŕ i? ⁸ Iwin kë itaka yi nŕbiinŕ aŕënk du nŕŕaaku ŕi nun meetŕ nŕŕiju ya wi nŕpënnuŕ uŕaak wi Kanaan, hum di di nŕhiluŕ kakiiŕ du katoŕ ki ajugun uwuuru këme iko yi unŕaam? ⁹ Tenan ŕi iko yi nun, ŕi nalemparu i baktënkunŕ kako kankiiŕjaniinŕ nafiŕana, un ŕi nŕleefun, nakakanun baŕnaaŕ biki bakjuuknŕtënuŕ ŕi ulemp. »

¹⁰ Kë uŕ aji : « Uwoonŕ jibi najakuŕ: ñaaŕ i bakwinuŕ ŕi iko yi nul kako kankiiŕjaniinŕ djuuknŕtëna ŕi ulemp, kë bandukiinŕ bahil kaya na bgah bi baka. »

¹¹ Kë baŕaran, andoluŕ kë awalan uŕaaku wi nul ahaabëŕ wa. ¹² Kë aten tenan nŕa ajunna du naweek aŕë baañŕaan du nampoŕi, kë pnkalame pawinana ŕi wi Benyamin. ¹³ Wi babuk aŕin Benyamin bawinuŕ uko mëntŕ, batow imiŕa yi baka aŕu nŕŕaaku ŕi nŕbuuru aŕë kak ubeeka.

Bŕup bi Yuda

¹⁴ Wal wi bi Yuda na babuk aŕin bakneejuŕ du uko Yotef, ahum da. Babi aŕup ŕi kadunul afëŕ

kaara ti mboş. ¹⁵ Ahepar baka aji : « we wi wi nabaan ado hënk ba? Naamme kë ñaan anwoon ji nji ahil pme iko immeniin i? »

¹⁶ Kë Yuda atëem aji : « Nawëek, we wi nşaan aji na iwi, we wi nbaan aţup kaji wul ukaan kë uko wi udolanaa, Naşibaţi ayuujun pjuban pi balemparu. Un biki biki, kakanun bajuuk ti ulemp un na i baţënkun na pnkalame pankiijaniin. »

¹⁷ Kë Yotef aji : « Mënhil kado uko wañ, ñaan i bawinun pnkalame ti a i i nji kajuukntënun ti ulemp. An, nakakan na itëb ijoob du aşinan. »

¹⁸ Kë Yuda aşë ya añoga aji na a : « Nawëek, iwo ji *Farawuna, ţënaan dţupu uko ulon işë iwut kadeebaţër nalemparu! ¹⁹ Ajug naan abi heparun me aşinun ahuma najeb abot aheparun me nka abuk aşinun alon kak, ²⁰ kë nteema aji aşinun awo naţaf kë nbot aka aţa'un alon anwoon nabaasha i nul i abukun ti pţaf pi nul. Abuk anin an mënţan akeţ kë aduka aloolan ti kayin ki anin. Aşinun anjala bnuura. ²¹ Kë iji na balemparu baţiju a itap pkëş. ²² Kë nteemu aji napoţ aanhil pduk aşin, woli aya aduka, aşin kakeţ. ²³ Kë işë mëbanaara mëban aţup aji nwut kakak ti kadunu kë nënwo na a.

²⁴ « Kë wi nkakun du aşinun nalemparu nţupa uko wi ijakun. ²⁵ Wi nwal nlon năţëpun, kë aşinun ajakun na un nkak nja nşug nşëey. ²⁶ Nteema aji nşenkya kë nşëngakandër na aţa'un, ţiki ijakun aji woli nşëmbi na a nşënkil pbi ti kadunu. ²⁷ Wal mënţ kë paapa nalemparu aşë jakun : “Name kë ahar naan awulaarën bapoţ batëb. ²⁸ Alon aneemi, uko ulon wi uţëeh uka pfiņa ţiki aanwinana te nşa. ²⁹ Kë

woli naya na i, kë uko ulon uya dola, nado mnhaj manfinjën nji ndoon abi ɕaf ɕaf.”

³⁰ « Kë hënkun woli dban du uko paapa nalemparu, awo mënwo na napoɕ i uhaaş wi nul uwoon, ³¹ wi akwinarun win kë aanwo na un, akeɕ, un balemparu ŋkdolon mnhaj manfinj ašinun andoon abi ɕaf ɕaf. ³² Kë nji nalemparu nşë ji na ašinun aɕu napoɕ ɕi kañen ki naan. Aji na a woli mënɕija a, kajubana ŋnuur ŋi naan bti. ³³ Hënkun, wutaan nji nalemparu nyeenkar aɕa'naan, nwo i ikdoon kajuuknɕën ɕi ulemp. Ul aşë ya na babak paapa. ³⁴ Hum di di nhilanun kaya du paapa kawo mënwo na napoɕ? Mënjal pwin puɕan pi nul. »

45

Ptiinkar pi Yotef na babak aşin

¹ Wal mënɕ kë Yotef aşë wo aanhil pmëban mnkuul mi nul ɕi kadun ki bañaan banwoon na a, ahuuran aji na bañaan biki Ejiptu bti bapën bdig. Nin alon nampaɕi aanwo da, kë aşë ɕup babak aşin aji awo Yotef. ² Awooni wal mënɕ ado pdiim kë banwoon bdig badoo tiink. Uko unɕepun wun uya adoo ban du katoɕ ki *Farawuna.

³ Yotef aji na babak aşin : « Nji Yotef a. Paapa ahum najeb i? » Kë baanhil pteema ɕiki balënk maakan.

⁴ Kë aşë ji na baka : « Nabiin nañogën. » Kë bañoga. Aji na baka : « Nji a, Yotef abuk aşinan i nawaapun kë bañooɕ Ejiptu. ⁵ Nawutan kahaajala nabot nawut kadeebaɕer ikowan ɕi uko wi nawaapun ɕi, ɕiki Naşibaɕi adolon kë njotan kadun ɕi, nawutna kakeɕ. ⁶ Natenan, hënk di uwoon, ŋşubal ŋtëb ŋii ŋi, ŋi ubon uwoon ɕi utaak,

ukak aka kak nşubal kañeen ƚi nin ñaaƚ awoon aankjaar keme kakit. ⁷ Naşibaţi ajotanaan kadun, pntaali pi nja pawutna kaba, batum ƚi an babot babuur. Uko mēnt uwo mbuur mnweek. ⁸ Kē uwo hēnk, mēnt an naţijnun ƚi, Naşibaţi a. Ul akaan adolēn kē nwo nalemp anwoon naweek ƚi biki Farawuna naşih, naweek i katoƚ ki nul bti, abot aţu'ēn ƚi kadun ki utaak wi Ejiptu bti.

⁹ « Hēnkun, nataraan nakak du uko paapa naşē najaka, uko wi Yotef abuku ajakun wii wi : “Naşibaţi aţu'ēn kē nwo anwoonun naweek ƚi utaak wi Ejiptu bti. Faraan ibi ƚi nji. ¹⁰ Dwulu dko ifēt du utaak wi Goşen, ifēt iñogēn iwi na babuku, bababu, ƚntaam ƚi nu bti na bka bi tu bti. ¹¹ Dhil wal mēnt kado kado kanuma ki nu, ihilna iwo iinkwaan bka bi nu, iwi na biki katoƚu ƚiki ubon ukak aţo te nşubal kañeen kak.” »

¹² Akak aji na babak aşin : « Nawin na kēş ki nan, kē Benyamin akak awin kē nji kaţiiniin na mntum mi naan. ¹³ Nayaan du paapa naţupa mndēm bti mi nkaan ƚi Ejiptu na uko bti wi nawinun. Nataraan naya nakak na paapa ƚi. »

¹⁴ Yotef alut amook Benyamin, kē bakwooni bukal batēb bti. ¹⁵ Akak aya amook babak aşin bti aşē wooƚi, wi ayompuƚ kē başē ƚēlşēr na a.

Farawuna adu Yakob abi du utaakul

¹⁶ Uko unţepun uban du uko *Farawuna. Baţupa aji babak aşin Yotef babii, kē ul na balemparul banjaan baţenka pşih bawin kē uwo uko unuura. ¹⁷ Kē Farawuna aşē ji na Yotef : « ƚiiniin na babak şaaş iji na baka : “Najijan ƚdeey ƚi nan ƚi ƚbuuru ƚi nan naya utaak wi Kanaan. ¹⁸ Najejan aşinan na

bañaan biki nan nabi ti nji. Dwulan mboş mannuurnaaniin ti utaak wi Ejiptu, nabot nado kade mnde mannuurnaaniin ti utaak.”¹⁹ Kaki iji na baka bajej nkaaru ni nmpëlënt nkpuluŋ baŋina ŋaaŋ, bapoŋ bampoŋi na baaŋ. ²⁰ Jakan na baka bawut kado katen iko yi badukuŋ, ŋiki iko innuurnaaniin ti Ejiptu iwo yi baka. »

Pkak du Kanaan

²¹ Kë hënk di di babak Yakob i bakakuŋ ado *Itrayel badoluŋ uko mënt. Yotef ado jibi *Farawuna ajakuŋ awul baka nkaaru ni nmpëlënt nkpuluŋ na uko wi bakyaan kade ti bgah. ²² Awul baka andoluŋ kamiŋa kahal, aŋë wul Benyamin itaka itum* na imiŋa kañeen ihalu. ²³ Akak awul pa aŋin nbuuru iñeen njanjiuŋ iko innuurnaaniin ti Ejiptu na nbuuru nwaat iñeen njanjiuŋ ndeey, na ipoom na iko ide pa bayaaŋ bi aŋin. ²⁴ Ado babak aŋin kë bayaa, aŋë ji na baka : « Nawutan kadeebaŋër nleefan ti bgah. »

²⁵ Bapën du Ejiptu aya aban du utaak wi *Kanaan du Yakob aŋin baka. ²⁶ Baji na a : « Yotef awo najeb, ul adoŋ awo nantuŋa i Ejiptu bti. » Kë uhaaŋ wi tul uŋë wo ha wo jibi uwoon ŋiki aanfiyaar baka. ²⁷ Kë wi baŋaan akakalëŋa uko bti wi Yotef ajakuŋ, kë abot awin iko bti yi ayilbanuŋ pa pjiina kë uhaaŋ wi nul uŋë jun plilan. ²⁸ Kë aŋë ji : « Ukëŋi! Yotef abuk naan awo najeb. Dya kawina ji mbi ndo kakeŋ. »

* **45:22** Itaka itum : Itaka mënt iwo ktaka iñeen week nwanjant (300) yi baŋaknuŋ untaam.

46

Pya pi Yakob du ɔtaak wi Ejiptu

¹ Yakob i bakakuŋ adu *Itrayel anaɔa na iko yi akaaŋ bti pya Ejiptu. Wi abanuŋ du Berɔeba, ado bɔejan pa Naɔibaɔi i Itaak aɔin ajaan adɛman. ² Na utejan mɛntɔ, Naɔibaɔi aɔiini na Itrayel ɔi nɔtaafi aji na a : « Yakob, Yakob » kɛ ateem aji : « Nji wi. » ³ Naɔibaɔi kɛ aɔɛ ji na a : « Nji dwoon Naɔibaɔi, Naɔibaɔi i ɔaaɔ ajaan adɛman. Kkali pya Ejiptu, dluŋ kado pntaali pweek papɛnna da ɔi iwi. ⁴ Nji kak dwala na iwi du Ejiptu, nji kaluŋiiŋ kapɛnanu da. Yotef awo na iwi ul akluŋ kadɛtu kɛɔ woli ikeɔi. »

⁵ Yakob apɛnna Berɔeba kɛ babukul baɔɛ payana ul na bapoɔ bampoɔi na baatɔ ɔi nkaaru ni nmpɛlɛnt nkapuluŋ ni Farawuna adoluŋ kɛ nayaarada. ⁶ Baya na itani yi baka na iko bti yi bakaan ɔi ɔtaak wi *Kanaan. Yakob aya du Ejiptu na bampɛnnuŋ bti ɔi a : ⁷ babukul biintɔ na baatɔ, na bababul biintɔ na baatɔ. Aya na baka bti Ejiptu.

Katoh ki Yakob

⁸ Itim yi baɔnaaŋ biki Itrayel banyaan du Ejiptu yii yi :

Itim yi Yakob na babukul :

Ruben awoon bajeenul, ⁹ babukul bawo : Hanok, Palu, Hetron na Karmi.

¹⁰ Babuk Fimeon bawo : Yemuwel, Yamin, Ohad, Fohar, na ɔawul abuk nnaaɔi i ɔtaak wi Kanaan.

¹¹ Babuk Lewi bawo : Gerɔon, Kohat na Merari.

¹² Babuk Yuda bawo : Er, Onan, ɔɛla, Peret na Terah. Er na Onan bakaɔna du ɔtaak wi Kanaan.

Babuk Peret bawo : Hetron na Hamul.

13 Babuk Itaakar bawo : Tola, Puwa, Yaşub na Şimron.

14 Babuk Fabulon bawo : Fered, Elon na Yahleel.

15 Bukun bawoon biinţ biki Leya abukarun Jakob du Padan Aram, na bababul aţu na Dina abukul ņaaţ. Bawo iņeen ņwajanţ na bawajanţ.

16 Babuk Gad bawo : Tefon, Hagi, Şuni na Etbon na Eri na Arodi na Areli.

17 Babuk Aşer bawo : Yimna, Yişwa, Yişwi, Beriya na Terah poonu abuk aşin baka.

Babuk Beriya bawo : Heber na Malkiyel.

18 Bukun bawoon babuk Filpa, nalemp ņaaţ i Laban awulun Leya abukul. Bapoţ biki abukarun Jakob na bababul bawo iņeen na paaj.

19 Bapoţ biki Rakel ahar Jakob abukun bawo : Yotef na Benyamin.

20 Yotef abuk na Atenat abuk Poti-Fera naţenjan i On bi Manate na Efrayim du utaak wi Ejiptu.

21 Babuk Benyamin bawo : Bela, Beker na Aşbel na Gera na Naaman, na Ehi na Roş, na Mupim, na Hupim na Ard.

22 Bukun bawoon biinţ biki Rakel abukarun Jakob, na bababul, bawo bukal bti iņeen na babaakêr.

23 Abuk Dan awo : Huşim.

24 Babuk Neftali bawo : Yahtiyel, Guni, Yeter na Şilem.

25 Bukun bawoon babuk Bila nalemp ņaaţ i Laban awulun Rakel abukul. Bapoţ biki abukarun Jakob na bababul bawo paaj na alon. 26 Baņaaņ bti biki katoh ki Jakob bampennunţ ņi a aya na a du Ejiptu, woli bahar babukul baanfēnanaa, bawo iņeen paaj na paaj. 27 Babuk Yotef bambukiinţ da

bawo batëb. Bañaan biki katoh ki Yakob banyaan Ejiptu bawo iñeen paaj na ulon (70).

Yotef aya pkit ašin

²⁸ Yakob i bakakuñ ado *Itrayel ayil Yuda kë ajota kadun aya du Yotef aji na a baya bayit du Gošen. Wi Yakob na biki katohul babanuñ ði Gošen, ²⁹ kë Yotef ašë tan ukaaru wi umpëlënt ujaan upul, apaya ði wa ašë ya pyit na Itrayel ašin. Wi awinaaruluñ win, alut amooka ašë wooni ajon. ³⁰ Itrayel aji na a wal mënt; « Hënkun dhilan kakeñ wi nwiniin kë iwo najeb. »

³¹⁻³² Wal mënt kë Yotef ašë ji na babak ašin na bañaan biki katoh ki ašin : « Dya kañup *Farawuna kë nabani kabot kaji na a babak paapa na bañaan biki katohul bawo bayafan, baji balemp du itani. Babi na nntaam ñi baka bti na iko bti yi bakaan. ³³ Hënk, woli Farawuna adu'an aheparan uko unwoon ulemp wi nan, ³⁴ najaka : “Balemparu bawo bayafan du kpoñ ki baka te hënkun, kë bašinun kak babi wo bayafan.” Hënk nahil kafëñ ði mboş mi Gošen, ðiki bañaan biki Ejiptu baanji banaakiir na bayafan. »

47

Yakob du uko Farawuna

¹ Yotef aya du *Farawuna aji na a : « Paapa na babak paapa bapënna uñak wi *Kanaan aban ði na nntaam ñi baka bti na iko bti yi bakaan, bawo du Gošen. » ² Ajeñ kañeen ði babak ašin biki añiñun aya yuuj Farawuna. ³ Kë un ahepar baka : « we uwoon ulemp wi nan? »

Kë bateem aji : « Balemparu bawo bayafan ji başın baka. »

⁴Bakak aji na Farawuna : « Nbi bi pyaanŋ ƚi uƚaak wi, ƚiki ubon uweek uwo du Kanaan, kë pjaagal paankak awo pa itani yi balemparu. ƚenun hënkun ŋya ŋfëŋ du Gošen. »

⁵Farawuna aji na Yotef : « Şaaş na babuk şaaş babi ƚi iwi. ⁶Hënkun uƚaak wi Ejiptu wu wun, tenan dko dannuurnaaniin iwul da baka bafëŋ. Bafëŋan du Gošen. Ikaale win ƚi baka banhiniin, kƚu itani yi naan ƚi iñen yi baka. »

⁷Wal mëñŋ kë Yotef aşë ƚij Yakob aşın du Farawuna ayuuja a, kë Yakob awula mboş bnuura.

⁸Farawuna kë aşë hepara aji : « Ika ŋşubal hum ba? »

⁹Kë ateem aji : « Nşubal ŋi nji kayaanŋun ƚi mboş ŋawo iñeen-week na iñeen ŋwajanŋ (130). Nşubal ŋi naan ŋatiinkŋi abot awo ŋi unoor, mënbanan ŋşubal ŋi başın naan wi bakyaanŋun. »

¹⁰Yakob awul kak Farawuna mboş bnuura aşë pën aya.

¹¹Kë hënk di Yotef adolonŋ kë aşın na babuk aşın bafëŋ du uƚaak wi Ejiptu, awul baka dko dannuurnaaniin ƚi uƚaak du umban wi Ramtet di bakaanŋ aji bado Gošen jibi Farawuna ajakulonŋ. ¹²Awul aşın na babuk aşın na bañaanŋ bti biki bawoonaanun ŋdeey ŋankëşunŋ baka bti.

Udo wi Yotef ƚi wal wi ubon

¹³Ubon udëm maakan ƚi Ejiptu na *Kanaan, nin uko ude uunwo ƚi uƚaak bti, kë bañaanŋ banoor baamme jibi bakdoli. ¹⁴Yotef awaap bañaanŋ biki Ejiptu na biki Kanaan ŋdeey, hënk ajeŋ itaka yi baka

bti awul *Farawuna. ¹⁵ Wal wi itaka yi biki Ejiptu na yi biki Kanaan ibaan, bañaan biki Ejiptu bti babi du Yotef aji na a : « Wulun ndeey! Nwo i kakeṭ ṭi kadunu wi nwoon nĕnkak awo na itaka yi? »

¹⁶ Kĕ aṣĕ ji na baka : « Jibi nawoon naankak aka itaka, nawulan nntaam ni nan, nṣĕ nwulan ndeey. »

¹⁷ Kĕ baṭij na Yotef kĕ awul baka ndeey. Balon bawul nmpĕlĕnt ayeenk ndeey, kĕ balon babi na nkaneel, npi, ngit, nbuuru ayeenk ndeey. Uṣubal mĕnt bañaan bawula nntaam ni baka ahilna ade.

¹⁸ Wi uṣubal wun uṭĕpun, kĕ bakak du a uṣubal utĕbantĕn aji na a : « Iwi, naweek, ime kĕ nĕnkak aka itaka, kĕ nntaam ni nun bti nakak ni nu. Nĕnkak aka nin uko ulon uṭiju wonṭi mĕnt nleefun na kĕme nṭeehun. ¹⁹ Nwo i kakeṭ ṭi kadunu i? Nṭeehun nabot natoka i? Nugun na nṭeeh ni nun na ndeey ni iwoon-aanun, nṣĕ nkak balempar Farawuna. Wulun kak btepi nhilna nwo bajeb nwut kakeṭ ubon, nṭeeh ni nun nawut kadiṣ. »

²⁰ Hĕnk, kĕ Yotef anug pa Farawuna mboṣ mi Ejiptu bti, ṭiki ubon udo kĕ bañaan biki utaak bti bawaap nṭeeh ni baka. Utaak ukak wal mĕntan bti wi Farawuna. ²¹ Ado bañaan kĕ bakak alempar naṣih* ṭi utaak bti. ²² Nṭeeh ni baṭenan ṭaṅ ni ni awoon aannugi, ṭiki Farawuna apiit ṭi bgah bi utaak aji ul akdoon kawul baka uko ude. Kĕ baji bayeenkna uko ude ṭi a, ukaan kĕ baanwaap nṭeeh ni baka. ²³ Yotef aji na balemp biki utaak : « Natenan, dnugan, an na nṭeeh ni nan, kĕ nakak biki Farawuna. Hĕnkuṅ nanje btepi, ²⁴ woli nakiti,

* **47:21** Ado bañaan kĕ bakak alempar naṣih : Balon baji : ado baka kĕ bakak du nbeeka.

nado kafaas ɲdeey kado ifah kañeen, kajej kalon kawul ka Farawuna, ibaakër indukiin iwo yi nan. Najej ɲi ya uko ɲtepi, uko ude wi nan na wi bañaan biki katohan bti. »

²⁵ Bateema aji : « Ibuuranun pkeɲ. Jibi idolon un bnuura, ɲkak balemp biki Farawuna. »

²⁶ Yotef kë ašë do kë bado ɲi bgah bi baka uko wi bajaan baɲas, bado ɲas wa te hënkun. Baji bawul Farawuna kafah kañeenanɲën ɲi iko yi bakiɲun. ɲɲeeh ɲi baɲenjan ɲaɲ ɲawoon ɲaankak ɲi Farawuna.

ɲɲup ɲbaañsaani ɲi Yakob

²⁷ Hënk, kë bañaan biki *Itrayel bafët du utaa wi Ejiptu du Gošen. Baka da ɲɲeeh, kë kabuk kajoobët na baka kë bakak pntaali pweek. ²⁸ Yakob awo du Ejiptu ado da ɲšubal iñeen na paaj na ulon (17). ɲnuur ɲi nul bti ɲi mboš ɲawo iñeen-week na iñeen-ɲbaakër na paaj-na-ulon (147). ²⁹ Wal wi pkeɲ pañogun ado kë badu'a Yotef abukul, kë ašë ji na a : « Woli ɲjalën, kyuuɲën kë iɲu'ën ɲi uhaas abot aji ktiink ɲɲup ɲi naan wi ikɲuun kañen ɲi pnkant naan† kamehna kahonën kë iinkmoyën ɲi utaa wi Ejiptu. ³⁰ Woli dkak du bajug naan, kjejën ɲi Ejiptu kaya moy du ihër yi baka. »

Kë ateen aji : « Ddo jibi ijakuɲ. »

³¹ Kë ašë jaka : « Mehniin keeri. » Kë amehnaa, wal mëɲ kë Itrayel ašë ɲup ɲi kališa ki nul.

48

Manate na Efrayim

† 47:29 Wi ikɲuun kañen ɲi pnkant naan : ɲi udolade wi baka ñaan aji do han woli amehna uko uweek.

¹ Wi iko yaŋ iṭēpuŋ ajon, kē bašē bi aji na Yotef : « Şaaş amaaki. » Kē anaṭa aya da agakandēr na babukul biinṭ batēb, Manate na Efrayim. ² Baji na Yakob kē Yotef abukul abani. Kē Yakob i bakakuŋ adu *Itrayel, adoonaan anaṭa aṭo ṭi kalişa. ³ Aji na Yotef : «*El Şaday, Naşibaṭi Anhiniin iko bti apēn awinana ṭi kadun naan du Luṭ du utaak wi Kanaan, awulēn bnuura, ⁴ aṣē jakēn : “Ddo kabuk kajoobēt na iwi, ibuk iṭuman maakan. Ddo pntaali pankpēnnuŋ ṭi iwi pawo ṇṭaak ṇṭum. Dwulu mboş mi, iwi na pntaali pankpēnnuŋ ṭi iwi te mnṭo.”

⁵ « Hēnkuŋ bapoṭ batēb biki ibukuŋ ṭi Ejiptu ji mbi ndo kabi, bawo biki naan. Efrayim na Manate bakak babuk naan ji bi Ruben na Fimeon bawoon baka. ⁶ Kē bapoṭ biki ikaaŋ abi kabuk, bawo biki nu, bayeenkna ṭi baweek baka uko wi bawoon i pyeenk*.

⁷ « Ddo uko mēnṭ ṭiki wi nji kapēnnuŋ Padan Aram, naan Rakel akeṭ du utaak wi Kanaan ṭi bgah ji ṇdo kaban Efrata. Dmoya da ṭi bgah bi Efrata, dko mēnṭ dawoon Betleyem. »

⁸ Wal mēnṭ Itrayel awin bapoṭ biki Yotef aṣē hepar aji : « Biki bawo bahon? »

⁹ Kē Yotef ateem ašin aji : « Bapoṭ biki Naşibaṭi awulnuŋ ṭi baka. »

Kē aji na a : « Ṭijaan baka nñehandēr baka Naşibaṭi. »

* **48:6** Bayeenkna ṭi baweek baka uko wi bawoon i pyeenk : Efrayim na Manate bawo baweek biki knṭaali ki Itrayel ji Ruben na Fimeyon, kē pntaali ploŋ paşē wo paankka katim ki Yotef. Ukaaŋ kē baṭa Efrayim na Manate bakneej du knṭaali ki baweek baka.

¹⁰ Wal mēnt ptaf pado kē kēs ki Itrayel kanoorani, kē aankak awin bnuura. Yotef ado baka kē bañog ašin, kē aboot baka abot amook baka. ¹¹ Aji na Yotef : « Mēnşal tfa aji dkak awin kaara di nu, kē Naşibaţi aşē do kē nwin babuku. »

¹² Yotef awalan baka wal mēnt bukal batēb bti ti ijuhel yi Yakob aşē nup ti kadunul afēt kaara ti mboş. ¹³ Amēban Efrayim ti kañenul kadeenu ahilna awo ti kamayu ki Itrayel ašin, aşē mēban Manate ti kamayu ahilna awo ti kadeenu ki Itrayel. ¹⁴ Kē ašin aşē tar iñen yi nul kē iyitiiri, apaf kadeenu ti bkow bi Efrayim anwoon nabaasha aşē tu kamayu ti bkow bi Manate, anwoon naweek.

¹⁵⁻¹⁶ Hēnk di di añehandēruŋ Yotef Naşibaţi aji : « Dñehana Naşibaţi i bi Abraham na Itaak başin naan babiin ataş awul bapoţ biki bnuura ; dñehana, ul, anyafanaanuŋ wi mbuknaaniin te hēnkun, awul baka bnuura. Dñehana, ul, Uwanjut umbuurananuŋ ti buţaan bti, awul baka bnuura. Katim ki naan na yi bi Abraham na Itaak bateem naan iţēpna ti baka ido kameetana meetana pya. Kabuk kajoobēt na baka, babak bapoţ batum maakan. »

¹⁷ Kē Yotef aşē win ašin kē aţu kañen kadeenu ki nul ti bkow bi Efrayim, aşē wo aanlilani. Ajej kañen kadeenu ki ašin aya ppēnan ka ti bkow bi Efrayim kaţu ti bi Manate. ¹⁸ Aji na ašin : « Paap, kdo hēnk, i awoonuŋ naweek ; ţuun kañen kadeenu ki nu ti bkow bi nul. »

¹⁹ Kē ašin aşē pok aşē ji : « Abuk naan, dme bnuura : ul kak pntaali pankpēnnuŋ ti a pabi kadēm, aluŋ kawo naweek. Kē aţa'ul aşē dēm kapela, pntaali pi nul pabot patum pakak ntaak nţum. »

²⁰ Unuur mēnt añehandër baka Naşibaţi aji :
« Bañaan biki Itrayel bado kadu itiman woli
bañehandër ñaan Naşibaţi, bado kaji : “Naşibaţi
adolu inaan na bi Efrayim na Manate.” » Hēnk kē
aţu Efrayim   kadun ki Manate.

²¹ Itrayel akak aji na Yotef : « Nji wi, dban   pkeţ,
kē Naşibaţi a e wo na an, alu  kakakanan du u aak
wi başinan. ²² Kē nji n e dukaru Tikem dawo dko
di ikpelanu  babuk  aaş. Ddukaru dko du Tikem di
ntehu  du Bahamorit na kakej na i uuri yi naan. »

49

U up wi Yakob   uko unkmbiin ka ep pa babukul

¹ Yakob adu babukul aji na baka :

« Nabiin nayit, n upan uko unkn epu     wal
 ankmbiin.

² Nabiini, natiinkan, an babuk Yakob,
natiinkan *Itrayel aşinan.

³ « Ruben, iwi iwoon bajeen i naan,
nateek i pwiint pi naan,
dbuku wi nhumu  nhinaa,
iwo  naan anta u maakan
abot ahina maakan.

⁴ A e wo ji bd k ban uunku ,
iinkak awo and mnu    babuk  aaş,
 iki ikowand n n wi ipayin   kali a ki naan,
apiint na alon   bahar naan.

⁵ « Fimeon na Lewi, an nawo na  şal  loolan,
natiinkar a ij ugut.

⁶ Kē nji n e wo m nkneej   iko yi nan,
m nknaakiir na an   uko wi natiinkaru ,

ṭiki ṭi udeeb wi nan nafiṇ bañaan,
 aṭakman ṅgit ṅkaṣ ṭiki ulilan.

⁷ Dfëp udeeb wi baka uwuṭaan,
 na uko utam wi badoluṇ.

Ddo baka bawayëṣar ṭi itoh yi babuk Yakob,
 kafaṣ baka ṭi ikub yi Iṭrayel.

⁸ « Kë iwi Yuda, babuk ṣaaṣ baluṇ kadëmanu,
 kañen ki nu kawo ṭi imbuṇ yi baṣooradu,
 babuk ṣaaṣ babot baṇup ṭi kadunu.

⁹ Yuda abuk naan, iwo ji uliihu,
 umpënnuṇ pjan ade uko wi umobuṇ,
 aya jot apiinṭ,

iwi uliihu umpiinṭuṇ in akñoomuṇ kabi kanaṭanu?

¹⁰ Pṣih paankpën ṭi iwi,
 kë pjuuṭi pi pṣih pakak aduka ṭi pntaali
 pankpënnuṇ ṭi iwi

te wal wi ajug pa na manjoonan akbiinṇ,
 ñaan i bañaan biki ṅtaak bti bakdoon kado uko
 wi ajakuṇ.

¹¹ Atan ubuuru wi nul ṭi bko bdolni ubiñu
 aṣë tan umpoṭi wi wa ṭi kanah kanuurnaaniinṇ.

Anaj kamiṣa ki nul na ubiñu,
 bayeti bi nul ṭi meel mi mnko manjaan man-
 dolna ubiñu.

¹² Ubiñu ujeenkan këṣul
 kë mntow manfaatan iñiiṇul.

¹³ « Kë Fabulon ul, afëṭ kakab bdëk
 du pkëṇ pi ṅlantu,
 ufëṭ wi nul udëm te kaban Tidonṇ.

¹⁴ « Itaakar awo ji ubuuru ukëm

- umpiintuŋ ʒi kampen ptoof.
 15 Awin kē dko dalil ppiint
 kē uʒaak ubot alil,
 ajiŋ akuŋa bdaaj
 kē bakak ajuukntēna ʒi ulemp.
- 16 « Dan aʒih pntaali pi nul,
 jibi babak aʒin bakʒihuŋ ki baka.
 17 Awo upula ʒi bgah,
 umagēnt ʒi plēl,
 atib umpēlēnt ʒi kahoʒ,
 ampayiŋ ʒi wa ajotna feʒ.
- 18 « Dhaʒ kē iwi *Yawe Nawat Kabuka ikbuu-
 ranaanuŋ.
- 19 « Kē iwi Gad, bañaan bajotnu
 iʒē ilukan ibot idookar na baka.
- 20 « Aʒer ul, uʒaak wi nul utum iko ide,
 iko ide yi baʒih.
- 21 « Neftali awo ji ubaʒa untaruŋ,
 unkdoon kabuk ŋmpoʒi ŋnuura.
- 22 « Yotef awo ji bko banjaan babak maakan
 banwoon ʒi kakab dko di meel.
 Inah yi ba iji idēm kalawʒa kabiig.
 23 Bañaan biki iʒuuri bala'a ugut,
 awata iʒuuri ajotna.
 24 Kē kaŋaanan ki nul kaʒē liint
 kē iñen yi nul ihil kawiiŋtu,
 Naʒibaʒi anhiniŋ, i Yakob ajaan adēman adoluŋ iko
 mēnt ʒti.

Naşibaţi mēnt awoon nayafan i Itrayel, plaak pi danaŋnuŋ aliint.

25 Naşibaţi i şaaş ajaan adēman abi kaţēnku pdo iko mēnt bti

*El Şaday, Naşibaţi Anhiniin iko bti

awulu bnuura banwoonun baţi

awulu bnuura na meel mi ŋkumpēş

awulu bnuura kado ibuk bapoţ batum

ŋntaam ŋi nu ŋabot ŋabuk ŋatuman.

26 Bnuura bi şaaş akñehandēriin

badēm kapel bnuura bi inkun iweek injonun

nwoo,

kapel iko inuura inwoon ŋi inkun inkwoon te mnto.

Bnuura bun bti bawaliin ŋi bkow bi Yotef,

ŋi pjuk pi i badatun ŋi ptoof pi babuk aşin.

27 « Benyamin awo ji uko ujooţ wi uţeeh,

na nfa uji ufiŋ kade,

na utaakal ufaaşēr uko wi uyaan aka. »

28 Bukun bawoon bajug itoh inwoon ŋi Itrayel, bawo iñeen na batēb. Uko waŋ wi wi aşin baka ajakun na baka, añehandēr andolun Naşibaţi uko wi awoon i kañehandēra.

Pkeţ pi Yakob

29 Yakob akak abi aji na babukul : « Dya hēnkun du bajug naan. Namoyaan du kakab bateem naan du bhēr banwoon du uţeeh wi Efron nahitit, ³⁰ du Makpela dantaanun na Mamre du utaak wi Kanaan, du uţeeh wi Abraham abiiŋ anug du Efron nahitit ado dko dmoyni bañaan biki nul.

³¹ Dul di Abraham na Faara aharul bamoynaaniin

; kë dul di İtaak na Rebeka aharul bakaan amoy-naana ; kë dul di mmoynuŋ Leya. ³² Uteeh na bhër banwoon ƚi wa inuganaana ƚi bahitit. »

³³ Wi Yakob abaan pƚup babukul uko wi bawoon i kado, apul ihoƚ akakan ƚi kaliŝa, aŝe jëmŝa aya du bajugul.

50

Umoy wi Yakob

¹ Kë Yotef aŝe mook aŝin, awooni aňowana na mnkuul aboot bootana. ² Aji na bapiinƚan banwoon da baboman puum jibi bajaan baboman muum mi baweek biki baka. Kë bukuŋ bado Yakob i bakakuŋ adu İtrayel uko wi Yotef ajakuŋ. ³ Bado ŋnuur iňeen ŋbaakër ji udolade wi baka, awo ƚi pboman puum. Baňaan biki Ejiptu bawooni puum ŋnuur iňeen paaj na ulon (70).

⁴ Wi ŋnuur ŋi ŋwooni ŋbaan, Yotef aji na baweek banjaan baƚenk *Farawuna pŝih : « Woli dwinana bnuura ƚi kës ki nan, naya kaji na Farawuna, ⁵ Paapa aji na nji aňogan pkeƚ aŝe dolën kë mehnaa aji dlun kamoya du bhër bi ajipanun du Kanaan. Farawuna aŝenaan keeri nya moy paapa, nŝe kak. »

⁶ Farawuna aji na a : « Yaan imoy ŝaaŝ ido uko wi aƚu'iiŋ kë imehnaa. »

⁷ Yotef kë ayaa, kaya kamoy aŝin, kë baweek bti banjaan baƚenk Farawuna naŝih, baweek biki katoh ki Farawuna, na baweek bti biki uƚaak baňooƚana. ⁸ Baya na biki katoh ki Yotef bti na babuk aŝin, na biki katoh ki aŝin bti. Bapoƚ na ŋntaam ƚaň badukiin du Goŝen. ⁹ Nkaaru ŋi ŋmpëlënt

ɲakpulun ɲanwoon na bañaan ɲakak aya na baka. Bawo pntuk pweek maakan.

¹⁰ Baban du plut pi Yordan du dko di bajaan bado Gored-Ha-Atad. Banaɗ da awooni aɗëga maakan, kë Yotef awo da ɲnuur paaj na ulon awooni ašin. ¹¹ Bañaan biki Kanaan bawin kë bañaan bakwooni maakan du Gored-Ha-Atad ašë ji : « Puum pi biki Ejiptu pi pawo pi ñaan naweek. » Ukaan kë bakak ado dko mënɗ danwoon du plut pi Yordan aji Abel Mitrayim*.

¹² Babuk Yakob bado uko wi abiin aji na baka. ¹³ Baya na a du ɗtaak wi Kanaan, aya amoya du bhër banwoon du ɗteeh wi Makpela untaanun na Mamre, wi Abraham abiin anug du Efron nahitit kado kamoyna bañaan biki nul. ¹⁴ Yotef akak du Ejiptu na babak ašin na bañaan bti bayaan na a wi akyaan pmoy ašin.

Phaajala pi babak ašin Yotef

¹⁵ Babuk ašin Yotef bawin kë ašin baka akeɗi ašë ɗiini aji : « In ameen ba? Yotef ahilan kakak kašoor nja, kakakan nja buɗaan bti bi ɲdolulun. » ¹⁶ Wal mënɗ kë bašë yil kë baya ji na a : « Ji šaaš abi ado kakeɗ aji na un ¹⁷ “Najakan na Yotef amiir babak ašin pjuban na pekadu di baka, amiir baka buɗaan bti bi badolun.” Kë hënkuɗ, miirun ipekadu yi nun, un balempar Našibaɗi i šaaš ajaan adëman. »

Ŋɗup ɲi baɗupun Yotef ɲaɗu'a kë awooni.

¹⁸ Babuk ašin babi bukal ɗi ɲleef ɲi baka agëntla ɗi ihoɗul ašë ji : « Un biki biki ɗi kadunu, kakanun balemparu. »

* **50:11** ɗi uhebërë Abel Mitrayim dawoon; puum pi biki Ejiptu.

¹⁹ Kë Yotef aşë teem baka aji : « Naklënk, dwo Naşibaţi i? ²⁰ Buşaan bi naşuun pdolën Naşibaţi akakan ba kë bawo bnuura, uko unwoon nşa wi uhilna udolana : uko mënt uwo mbuur mi bañaan batum. ²¹ Hënkun naklënk, nji kadoon kawulan uko wi nanumiin, an na babukan. » Aşini na baka bnuura aşooran baka işëb.

Pkeş pi Yotef

²² Yotef na biki katoh ki aşin kë bawo du Ejiptu. Nşubal nji Yotef adolon şi mboş şawo iñeen-week na iñeen (110). ²³ Awin babak bababul, biki Efrayim abukul, abot ahup biki Manakir ababul i Manate abukul.

²⁴ Unuur ulon, Yotef aji na babak aşin : « Dñogan pkeş, kë Naşibaţi aşë bi şi an kapënanan şi uşak wi, kañootan du uşak wi abiin amehna ahon bi Abraham, Itaak na Yakob. »

²⁵ Yotef ado babak Işrayel kë bamehnaa, aji na baka : « Wal wi Naşibaţi akluş kabi şi an, najejan imoh yi naan, napënan ya şi uşak wi. »

²⁶ Yotef akeş wi akaan şşubal iñeen-week na iñeen (110). Baboman puum pi nul jibi bajaan baboman muum mi baweeb biki Ejiptu, aşu'a şi btuur aşë moya şi Ejiptu.

Ulibra wi Naşibaṭi
New Testament and Shorter Old Testament in
Mankanya

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mankanya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mankanya

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 30 Dec 2021

a40dd8c3-0687-5ed7-bd1a-ef16ae8e3b9c